

मुनिश्रीमोहनलालजीजनप्रथमालाप्रथांक १

अहम्

॥ श्रीमज्जिनपतिश्वरिशिष्यपूर्णभद्रगणिविरचितम् ॥

॥ शून्याशालिभद्र महाकाव्यम् ॥

श्रीमन्मुनिवर्य महानलालजीमहाराजस्य पत्रिष्य मुनिवर्य कल्याणमुनि पंन्यासजीमहाराज हीरमुन्योः
सदुपदेशेन भिन्न भिन्न गृहस्थानां द्रव्यसाहाय्येन जैनभास्करोदयमुद्रणालये मुद्राप्य पसिद्धि नीतम्
वीर संवत् २४६०

पति ५००

आ ग्रंथ छपाववामां नीचेना गृहस्थोए नीचे प्रमाणे रकम आपी छे.

५१) सांडेराव निवासी शेट कीसनानी भेराजी

हस्ते शा० जेठानी चुनीलाल

२५) वावागामभिवासी शेट शरदारमलजी वर्धाजी

२५) मेला निवासी शेट मंगळजी जेठाराम हा० पोपटलाल

२०) गढ़ निवासी वाइ शुरीवाइ

२५) साध्वीजी हेतश्रीजीना उपदेशथी चांदराइ निवासी

वाइ समुवाइ

३०) साध्वीजी पुनश्रीजीना उपदेशथी शेट भीखानी खोजानी

हा० चैनीवाइ

२०) साध्वीजी हेतश्रीजीनी उपदेशथी कपुरचंदजी पनाजी

तखतगढवाला

१०) शा. नेमचंद कुंवरजी पालीताणा

२५) शा. परशुदास भाइचंद हस्ते पोपटलाल सीहोरवाला

२५) बलाखीदास हाथीभाइ मंतीनवाला

२५६)

उपरोक्त गृहस्थो तथा व्हेनोए पोताना उदार दीलथी आ पुस्तकमां जे सहाय आपी ज्ञाननी सेवा करी छे, अने आवा अपसिद्ध ग्रंथने प्रकाशमां लाववानुं सद्भाग्य पण प्राप्त करुं छे. हवे पढी पण आ ग्रंथभूला तरफथी बीजा ग्रंथो छपाशे तेमां पण उदारताथी पोतानी लक्ष्मीनो भोग आपी ज्ञान सेवा करी पोताना आत्मानुं कल्याण करवा भाग्यशाळी थशे. एवी आशा राखी विरसुं छुं.

ली. पंन्यास हीरमुनिजी

॥ अहम् ॥
श्रीमज्जिनपतिसुरिशिष्य पूर्णभद्रगणिविरचितम्

॥ धन्यशालिभद्र—माहाकाव्यम् ॥

ॐ नमः सर्वज्ञाय । श्रीनाभिनन्दनो भास्वान्, संपथ प्रथयत्वसौ । गोभिरविश्वकारार्थान् यः । सब्रह्माभिनन्दनः । १ ।
 हरिं यः प्रीणयामास, मधुरैर्वचनामृतैः । श्रीमान् पार्श्वजिनो नेभि-वीरः स भवतोवज्जित् ॥ २ ॥
 मनोरमपदन्यासा, सद्भक्तचिरा सदा । नन्द्याद्रीर्विद्यादश्लोका, जिनमूर्तिरिवाभला ॥ ३ ॥
 वाग्मिग्रामशिरोरत्नं, वन्द्यमर्त्येश्वरस्तुतम् । भवत्या सुतेधसां धुर्य श्रीमज्जिनपतिं गुरुम् ॥ ४ ॥
 इति स्तुत्यस्तुतिक्षुण्ण-प्रत्युहंन्यूहसम्भवः । प्रथयासि कथापीठं, सूत्रधार इवादिताः ॥ ५ ॥
 मातुष्यं प्राप्य दुःप्रापं, अष्टं रत्नमिवाभ्युधौ धर्म एव विधातव्यो, नरैः स्वहितकामिभिः ॥ ६ ॥
 दानशील तपोभाव—भेदैः स च चतुर्विधः । कथितस्तीर्थनाथाद्यै—र्निःश्रेयससुखप्रदः ॥ ७ ॥
 तत्र शीलं सुदुःपालं, गृहिभिर्गृहसंस्थितैः । बाह्यमाभ्यन्तरं चैव, तपोऽप्यख्यन्तदुश्चरम् ॥ ८ ॥

१ प्रभुपक्षे वाग्मिभिः, सूर्यपक्षे च किरणैः २ सज्जना एव चक्रवाकालतान् अभिनन्दयतीत्येव शीलः ३ फणीन्द्रम् पार्श्वः, कुण्ठ
 नेभिः ब्राह्मणैः । वीरः प्रीणयामासेत्यन्वयः ४ सरस्वती देवी. ५ धक्तरसमूहमुकुटम्. ६ पूज्यस्वदेन नाशितो विघ्नसमूहस्य संभवो येन सः

कुटुम्बार्चिन्तनव्यग्र-मानसानां निरन्तरम् । सदारम्भप्रवृत्तानां, भावनापि सुदुर्लभा ॥ १ ॥
 तस्मादानं गृहस्थाना—सुचितं रुचितं हितं । भवसर्वद्वुषं हेतु-संन्यासलस्युत्तश्रियः ॥ १० ॥
 धन्यश्च शालिभद्रश्च, कृतपुण्यादयो नराः । साशुदानप्रभावेण, वधूवुः सुखभाजनम् ॥ ११ ॥
 सरसानि चरित्राणि, तेषामेकैकशोऽपिहि । खांडाज्यपायसानीव, किं पुनर्भिलितान्यहे ॥ १२ ॥
 आदौ धन्यसुनेस्तत्र, चरितं परिकीर्त्यते । शालिभद्रचरित्रेण, पवित्रेण विमिश्रितम् ॥ १३ ॥ तथाहि-
 जन्वृद्धीपाभिधो द्वीपो, विद्यते क्षितिमण्डले । सर्वद्वीपसमुद्राणां, मध्यवर्ती महाल्लयः ॥ १४ ॥
 सस्पृष्टपूर्णमाश्वेत—रोचिर्मण्डलसन्निभः । विष्कम्भायासतो लक्षं, योजनानां प्रमाणतः ॥ १५ ॥
 सहस्रदशकेनाधो योजनानां विसारिणा । मध्ये योजनलक्षोच्चै-नेन्द्ररौलेन शोभितः ॥ १६ ॥
 वज्रमय्या जगत्या च, योजनाष्टकतुङ्गया । सर्वदिक्षु परिक्षिप्तः, प्राकारेणैव सत्परम् ॥ १७ ॥
 वरुणैः सप्तभिराकीर्णः, षड्भिः कुलमदीधरैः । सूर्यद्रयेन्दुशुगल-समुद्ध्योतितभूतलः ॥ १८ ॥
 पञ्चभिरादिकुलकम् । तत्र दक्षिणतो मेरो-र्द्धीपान्तेऽम्भोधिसन्निधौ । समारोपित जीवस्य, कोदण्डस्याकृतिं दध
 शतानि पञ्च षड् विंश-त्यधिकानि कलाश्च षट् । योजनानां प्रमाणेन मितं विष्कम्भतस्तथा ॥ २० ॥
 पूर्वापरायतेनान्त-र्विनियत्य समांशतः । कुब्जेनेश्वरसन्नेव, वैताल्येन द्विधाकृतम् ॥ २१ ॥

१ मनुष्यदेव मोक्ष लक्ष्म्याः. २ महात् आलय प्रासाद इव आलयः महालयः ३ श्वेतरोचिश्चन्द्रः. ४ इन्द्रशैलो मेरुः.

सहस्रयोजनायामा-सदर्थं चैव विस्तृतात् । हिमवत्पर्वतोर्द्वैस्था—वदात्पद्माभिधानतः ॥ २२ ॥
 पूर्वपश्चिमयोर्द्वारा, निर्गत्य शतपञ्चकं । योजनानां पराधृत्य, दक्षिणाभिमुखं ततः ॥ २३ ॥
 तवादेव त्रयोविंश-त्यधिकं च कलात्रिकं । पर्वताद्विनिपत्याधो, गङ्गासिन्ध्वात्थकुण्डयोः ॥ २४ ॥
 निर्गत्य दक्षिणाद्वारा, भित्त्वा वैताड्यभूधरं । यावद्दक्षिणखण्डार्द्धं, पूर्वापरसुखं ततः ॥ २५ ॥
 तरलां चित्तहारस्य, वक्षःस्थलकृतस्थितिः । विभ्रंभरामहेलाया, विभ्रतीभ्यामिह श्रियम् ॥ २६ ॥
 गङ्गासिन्धुस्रवन्तीभ्यां, वहन्तीभ्यां निरंतरं । षट्खण्डं भारतं क्षेत्र, विहित किल वर्तते ॥ २७ ॥
 नवाभिःकुलकम्॥तत्र दक्षिणखण्डेषु, मध्यखण्डं मनोहरं । यात्रार्हचक्रवर्त्याया, उत्पद्यन्ते नरोत्तमाः२८
 जिनविम्बमिवद्रेषां नगरं सुप्रतिष्ठितम् । तत्राभूत्सुमनोमाला-कलितं दीपवर्जितम् ॥ २९ ॥
 जितशत्रुर्दृपस्तत्र, सुचरित्रो नयान्वितः । जिनागम इव श्रीमान्, संदङ्गश्चिरोऽभवत् ॥ ३० ॥
 अभूत्स्यप्रिया रम्य-पदालङ्कारधारिणी । भारिणी नाम हृद्येव, सुकवेः काव्यपद्धतिः ॥ ३१ ॥

१ चपलदारस्य शिष्य शोभाम्. २ पृथ्वीरूपश्छिया. ३ नामनायुणेन च. ४ जिनविम्ब सुमनासां पुण्याणां मालाभिः सहित
 नगरं च सुशुद्धिमल्लोकसमूहेन सहितम्. ५ ससनयभङ्गया सहितो जिनागमः. ६ वृषश्च राजनीत्यान्वितः ७ मनोहरगात्रेण
 वृषः, सुद्वदशाङ्गया वचिरो जिनागमः ८ रम्यान् पदयोरलङ्कारात् धारयतीति तथा प्रिया. काव्यपद्धतिः रम्यान् पद्यानि
 चालङ्कारांश्च धारयति

दानशौण्डिकरस्तत्र, भद्रजाति. शुभोवतिः । इभ्यो नाम यार्थोऽभू-द्वैगमः सामंजोपमः ॥ ३२ ॥
 भार्या तस्याभवलक्ष्मी-लक्ष्मीरिव मनोरमा । केवलं चञ्चला लक्ष्मीः, सा प्रकृत्वा स्थिरा सदा ॥ ३३ ॥
 धनचन्द्रो धनसारो, धनदेवो धनवहः । स्तम्भा इव गृहाधारा-श्चत्वारः सूनवस्तयोः ॥ ३४ ॥
 धनश्रीसुन्दरीभद्रा, सुनन्दानां निजाङ्गजात् । समयौवनरूपाणां पाणिमग्राहयत्पिता ॥ ३५ ॥
 इतश्च नगरे कापि, कोप्यभूत्कुलपुत्रकः । सभार्यः साङ्गजन्मा च, स्वकर्मनिरतः सुखी ॥ ३६ ॥
 अथानित्यरवभावत्वा-त्संसारे वस्तुसन्ततेः । मृत्युपर्यवमानत्वा-दुत्पन्नानां शरीरिणाम् ॥ ३७ ॥
 कर्मणां च विचित्रत्वा-दसाध्यव्याधियोगतः । पश्यतामपि वन्दूनां, विषेदे कुलपुत्रकः ॥ ३८ ॥
 ततः सा मृतकृत्यामी, चकारात्यन्तदुःखिता । काष्ठेन च विशोकाभू-त्संसारस्थितिरिहशी ॥ ३९ ॥
 तथापि पत्यभावेन, सूनोरपि लघुत्वतः । अभूर्बोर्पाजनाभावात्, पूर्ववित्तव्ययादपि ॥ ४० ॥
 लक्ष्मीणां चञ्चलत्वेन, प्रक्षीणविभवा सती । वन्दुभिः परिभूता सा चिन्तयामास चेतसि ॥ ४१ ॥
 तिष्ठद्भिः प्राप्यते यत्र, वन्दुभ्योपि पराभवः । न तत्र युज्यते स्थातु-मभिमानवतामिति ॥ ४२ ॥
 ततः सा तत्पुरं हित्वा, शीघ्रमेव स्वमङ्गजम् । जीवितव्यमिवादाय, सुप्रतिष्ठितमाययौ ॥ ४३ ॥
 तत्र चेश्वरगोहेषु, गृहकर्म चकार सा । तर्णाकांशारयामास, तत्पुत्रोऽत्रस्तामानसः ॥ ४४ ॥

१ दाने निपुणो हस्तो यस्य, पक्षे मद्रकावे निपुणः शुण्डादण्डोयस्य २ गजोपम,

बालोऽपि हि कृपालुत्वा-त्त्र तत्र जगाम सः । यत्र यत्र वनोद्देशे, हरितानि जलानि च ॥ ४५ ॥
 प्रकृत्या मञ्जुभाष्येव, न तथाऽसत्यभाषणैः । तर्णकांस्तर्जयामास, न जघानातिनिष्ठुरम् ॥ ४६ ॥
 केवलं तत्सुखेनैव, गमनागमने अपि । विदधेऽसौ भवन्त्येव, भाविभद्राः सुखेहिताः ॥ ४७ ॥
 नानामहिरहां शोभां, फलपुष्पसमुद्गमैः । जनयन्मुहुरालासाथ, वसन्तसमयोऽन्यदा ॥ ४८ ॥
 आश्रयक्षणासन्तुष्टाः, क्लृप्तानि स्म वनंप्रियाः । गायन्त्यः पञ्चमोद्गारै-र्यथांसीव यथास्विनाम् ॥ ४९ ॥
 रणान्यञ्जीरोचिःणु-कान्तापादाहतिं विना । असौकोऽसूत पुष्पाणि, समन्तात्पल्लवैः समम् ॥ ५० ॥
 संकामकामिनीश्लेषा-दृते कुरुषकस्तहः । प्रसूनैरभितः पूर्णां, वयूवापिसुगन्धिभिः ॥ ५१ ॥
 प्रयुक्ता योगचूर्णस्य, शुटिकाः शङ्कराणि । नूर्न जगद्दशीकर्तुं, वधसुश्रमरालयः ॥ ५२ ॥
 चन्दनदुमसम्बन्धा-स्तुगन्धाः शीतलाः स्फुटं । सुखयन्तस्तनुं यूनां, दक्षिणा वायवो ववुः ॥ ५३ ॥

लोलाम्बुदोलासु मनोहरास्वा-रुहास्तरुणयो भृशसुच्छलन्त्यः । गायन्त्य उच्चैः शुभवेषभूषा, यूनां मनांसि प्रभंसं हरन्ति
 उदारशुभ्रारधरा रमण्यो-ऽपरास्तु हृष्टीसकरासकेन । हाराद्वहारादिकृताङ्गभूषाः, समुल्ललन्त्यो नदतुः प्रमोदात् ५५
 हलधरादिनराः पुनरुद्धतं, ननुतुरुष्वर्धसुजाः कलगीतयः । क्वचिदधःकृतहस्ततलाशिरं, विविधवेषभ्रतः प्रमदान्विताः
 इति वसन्तकृतौ रमतेतरां, प्रमुदितः स्म पुरोपवने जनः । न च विवेद गतं समयं सुर-भ्रज इवोत्पुलको वननन्दने

१ कौकिलाः २ रणन्तुपुत्रेण शोभमानस्य प्रमदापादस्याधातेन विनेध. ३ कामातुरप्रमादाया आलिनाद्विना. ४ समरेण ५ बलात्.
 ६ मधुरगाना ७ रोमाञ्चितः..

इतश्च नगरासस्मा-द्भोज्यमादाय पुष्कलं । तत्रैवोद्यानिकां कर्तुं—माजगसुः केचिदीश्वराः ॥ ५८ ॥
 तत्र केपि जनाः शालि-दालिभोज्यंघृतान्वितं । रश्चिरैर्व्यञ्जनैः सार्द्धं, भुञ्जते स्मातिसुन्दरम् ॥ ५९ ॥
 खण्डवाद्यादि पक्वानं, सुगन्धि स्वादु कोमलं । क्वचिद्द्विधोदनं चारु, जीरकाद्यतिरोचकम् ॥ ६० ॥
 पायस धृतखण्डापि—स्वादीयोऽस्तत्तवन्धुरम् । अन्ये चास्वादयामासुः, स्वैच्छयाऽनृतसुकास्तादा ॥ ६१ ॥
 यवं नानाविधं भोज्यं, भुञ्जानं विक्ष्य तं जनम् । सर्वतोऽपि विशेषेण, पायसं परमादरात् ॥ ६२ ॥
 वत्सीयः कुलपुत्रोऽसौ, बालकोऽपि विवेकभाक् । तर्णकांश्चारयंस्तत्र, चिन्तयामास मानसे ॥ ६३ ॥
 जनः सर्वोऽपि धन्योऽयं, कृतगुण्योऽन्यजन्मनि । नृत्तमेतस्य लोकस्य, सफलं जन्मजीवितम् ॥ ६४ ॥
 रमते यः प्रमोदेन, स्वादु भुंक्ते ददाति च । अहं त्वधन्यो य—शैमिं, स्वोदरभरतामपि ॥ ६५ ॥
 ईदृशसौ चिन्तयन्नेव, गारवा च निजमन्दिरं । जनयित्री सुवाचैवं, मातर्मे देहि पायसम् ॥ ६६ ॥
 ततो निःस्वतयोन्मील—तूर्त्वंश्रीविरहव्यथा । उच्चैःस्वरमरोदीत्सा, शालयेनेवातिपीडिता ॥ ६७ ॥
 आकर्ण्य प्रतिवेशिमन्य—स्तस्यास्तं रदितारवं । आगल्य मन्दिरं सद्यो—ऽपृच्छन् किमिति रोदिषि ॥ ६८ ॥
 पायसं याचते स्रजु-स्तबास्ति मम सारंप्रतं । तत्कुनोऽस्मै ददे ? तेन, रोदिमीति जगाद सा ॥ ६९ ॥
 ततस्तस्यै ददुः प्राति—वेशिमक्यो दुग्धतन्दुलान् । सर्पिः खण्डमखण्डं द्रा-गानीय स्वस्ववेदमतः ॥ ७० ॥

प्रसाध्य पायसं प्राढ्यं, स्थाले चिक्षेप तस्य सा । उपरिष्टाद् घृतं खण्डं, गृह्ममध्येऽविभ्रान्ततः ॥७१॥
 अस्मिन्धावसरे तत्र, गुसित्रयपचित्रितः । ज्ञानदर्शनचारित्र—रत्नत्रितयभूषितः ॥ ७२ ॥
 इर्यासिमितिसम्पन्नो, मासक्षपणपारणः (णे) । नात्रापि सुस्थितः साधु—राजगाम क्षमानिधिः ॥७३॥युष्मं
 तं तथा सुनिमालोक्य, बालो रोमाञ्चमुद्वहन् । विकसद्दनाभोज—ञ्चिन्नयामास ह्ययसौ ॥ ७४ ॥
 अहो वृष्टिरनन्धेयं, मरौ सकमलं सरः । आययौ यदयं साधु—संम दृष्टिपथेऽधुना ॥ ७५ ॥
 तन्मन्ये मम आर्यानि, जागरुकाणि सम्प्रतं । किमपुण्यवतो गेहे, कल्पवृक्षः प्ररोहति ? ॥ ७६ ॥
 यतः—सत्पात्रं महती श्रद्धा, काले देयं यथोचितं । धर्मसाधनसामग्री, धन्यस्येयं प्रजायते ॥ ७७ ॥
 पायसं श्रेयसे स्वस्य, तस्मादस्मै महात्मने । प्रयच्छामीदमेवाह—मिति संचिन्तयंस्ततः ॥ ७८ ॥
 उन्नस्थौ स्थालमादाय, सुदाऽसावब्रवीदिदम् । भगवन्नगुश्लोच, पायसग्रहणेन माम् ॥ ७९ ॥
 ततोऽसौ सुस्थितः साधु—रेषणागतमानसः । द्रव्यादिषूपयुक्तात्मा, पतद्ग्रह्मधारयत् ॥ ८० ॥
 कृतार्थोऽस्मीनि चिन्तेन, भावनां भावयन्नसौ । सत्पात्राय ददौ तस्मै, सम्पूर्णमपि पायसम् ॥ ८१ ॥
 नत्वा तेन विस्मृष्टोऽसौ, लौल्यादिपरिचर्जितः । स्वस्थानं सुस्थितो गत्वा, वुशुजे भोजनं सुनिः ॥८२॥
 निनिन्दनेन दानेन, तेन पुण्यानुबन्धिना । चमत्कारकरान् भोगा—नर्जयामास बालकः ॥ ८३ ॥

ततोऽसौ स्थालमादाय, भाविभद्रशुभाशयः । तत्रैवोपाविशथाव-त्तावन्माताऽऽययौ बहिः ॥ ८४ ॥
 दृष्ट्वातद्भ्राजनं रिक्तं, सुक्तभेतेन पायसं । मन्यमाना जनित्री सा, प्रचिक्षेप पुनः पुनः ॥ ८५ ॥
 रसलाल्यवशाद्देव, आकण्ठं वुमुजे ततः । तावत्सुस्वाप सोऽबन्तं, यावत्सन्ध्या समागता ॥ ८६ ॥
 यावत्तस्य प्रसुप्तस्य, नाजमुस्तर्णका बहिः । उपालभन्त तत्स्वामि-जनासतं तावदेव च ॥ ८७ ॥
 ततः सोपि समुत्थाय, शीघ्रमेव बहिर्गम्यौ । यावन्तस्तर्णका लब्धा, ददावानीय तावतः ॥ ८८ ॥
 भूयो जगाम वत्सीयो, वनं वत्सान्विलोकितुम् । यावदास्ते परिभ्राभ्यन्, व्यशस्त्वान्त इतस्ततः ॥ ८९ ॥
 तावद्स्नमनुप्राप्ते, सूरे सञ्जक्रभोदिनि । स्फुरद्भ्रामनि निस्तन्द्रे, सर्वदोषापहारिणि ॥ ९० ॥
 साधाविव पदाथौघं प्रकाशानपरायणे । जाड्यध्वंसकरे शश्व-द्विकसत्कमलाकरे ॥ ९१ ॥
 दुर्जनानां यथावुन्द-मन्धंकरणमुच्चकैः । व्यजृम्भततरां सूची-भेद्यं जगति शार्करम् ॥९२॥त्रिभिर्विशेषकम् ।
 अथोद्यानवनोद्देशे, वनस्पत्यादिवर्जिते । प्रासुके प्राप्यसंसक्ते, स्त्रीपण्डकपशुञ्जिते ॥ ९३ ॥
 साधवः शुद्धचारित्राः, पावयन्तो महीतलं । मासकल्पविहारेण, समानन्यावतस्थिरे ॥९४॥गुणम् ।
 ते सन्ध्यावश्यकं कृत्वा, कृत्वा स्वाध्यायमण्डलीं । संलीना वदनद्वारे, दधाना मुखवस्त्रिकाम् ॥९५॥
 मुक्ता निद्राप्रमादेन, विकथाभिर्विजिताः । सिद्धान्तं गुणयामासुः, सुधामधुरया गिरा ॥ ९६ ॥

१ शोभनचक्रवाकपक्षिद्वर्षप्रदे, पक्षे सज्जनसमृद्धद्वर्षप्रदे. २ सर्वराजिताशके, पक्षे सर्वदोषनाशके. ३ साधुपक्ष कमलाक्षानलक्ष्मी.

अथ सर्व्वं गृहारम्भं, प्रविष्टाय प्रयत्नतः । साधुपादानामस्कर्तुं-माजग्युः केऽप्युपासकाः ॥ ९७ ॥
 पञ्चाङ्गमणिपतेन, तेऽनगारान् ववन्दिरे । साधवोऽपि ददुस्तेभ्यो, धर्मलाभाशिषं शुभाम् ॥ ९८ ॥
 ते बद्धाञ्जलयो नम्र-सूर्धानः शुद्धभ्रनले । श्रावकानप्यभ्युज्येष्टं, वन्दित्वोपाविशंस्ततः ॥ ९९ ॥
 स तदा कुलपुत्रोऽपि, आन्यस्तत्र सप्ताश्रयौ । दृष्ट्वा हृष्टमनाः साधून्, प्रणम्य ससुपाविशत् ॥ १०० ॥
 सतस्तनपथ्यतः साधुः, परोपकृतिलालसः । गीतार्थो देवानालविषसम्पन्नो देशानां व्यधात् ॥ १ ॥ तथाहि-
 क्षान्तिमार्दवभाजवं च सततं मुक्तिरूपः संयमः, सत्यं दौर्बल्यकिञ्चनत्वमतुलं सद्गुरुचर्यं तथा ।
 कर्तव्यं यतिनामयं दशविधो धर्मोऽचिरान्मुक्तिदो, क्षेत्रो ङादशपा क्रमेण शिष्यदः सुश्रावकाणां पुनः ॥ १ ॥
 सम्यक्त्वसूत्रानि निकेतंभाजा-मणुव्रतानीह भवन्ति पञ्चागुणव्रतानां लिनयं च शिक्षा-व्रतानि चत्वारि सुखप्रदानि

या वीतरगोऽर्हति देवबुद्धि-रीरौ विशुद्धे गुरुनामनीषा । १ ॥
 धर्मोऽर्हदुक्तोऽपि च धर्मबुद्धिः, सम्यक्त्वमेतत्कथितं जिनेन्द्रे ॥ ४ ॥

अदेवतायां किल देवबुद्धि-गुरवशुद्धे गुरुनामतिश्च । अशुद्धधर्मोऽपि च धर्मबुद्धि-मिथ्यात्वमेतद्गणितं मुनिन्द्रेः ॥ ५ ॥
 द्विधात्रिधादिना स्थूला-श्रवेभ्यो विनिवर्तनम् । अणुव्रतानि पंचैवं, प्राहुस्तीर्थकरादयः ॥ ६ ॥
 नामतस्त्वानि चाप्तुनि, भवन्ति गृहिणामिह । अर्हिसास्त्रव्रतास्तैन्य-ब्रह्मचर्यापरिग्रहाः ॥ ७ ॥

सीमा कृता यत्र समस्तदिक्षु, न लङ्घयते दिग्भ्रतमेतदाहुः । तद्वाह्यजीवक्षयसंनिवृत्ते-गुणव्रतं चाद्यमिदं गृहित्वे
यत्तु प्रमाणं क्रियतेऽत्र भोगो—पभोगयोः शक्तिवशात्त्रेण ।

भोगोपभोगाख्यमिदं द्वितीयं, गुणव्रतं स्यादिह कर्मनोऽन्यत् ॥ ९ ॥

स्वार्थाय या जीववधादिचेष्टा, सोऽर्थाय दण्डोऽत्र ततः परो यः ।

सोऽनर्थदण्डो विरतिस्ततो या, गुणव्रतं तद्गृहिणां तृतीयम् ॥ १० ॥

स्यक्तार्तरौद्रस्य निशान्तभालः, सावद्यकर्मोपरतस्य तस्य । सुहृर्नामात्रं समतास्थितिर्यां, तदत्र सामायिकमामनन्ति
गुणव्रते दिक्परिमाणताम—न्यद्गीकृतं यत्परिमाणमस्य । संक्षेपणादहि तथा निशान्तं, देशावका शश्रतमात्मनन्ति
यस्मिञ्चतुर्थादितपोविधानं, पर्वल्लवयास्य विधेर्निषेधः । ब्रह्माक्रिया निःप्रतिकर्मता च, ततयौषधाख्यं व्रतमदिशान्ति
चतुर्विधाहारनिवासवस्त्र-पात्रादिनानं क्रियतेऽतिथिभ्यः यच्छ्रवकेणातिथिस्त्विभ्याग-व्रतं तदाहुर्जगतामधीशाः
इत्थं बभावे द्विविधोऽपि, धर्मोऽचिराच्चिरेणाप्यपवर्णहेतुः ।

अथवेव तुष्णादिसुदुर्गमोऽन्यो, न तादृशोऽभीष्टपुरासि (स्ति) कर्त्ता ॥ १५ ॥

न कर्त्तुमीदमहै सांशु-धर्मं श्राद्धा बभाधरे । हस्तिपत्न्ययनं वोढुं, सहन्ते किमु रासभाः ॥ १६ ॥

भगवन्विद्यतेऽस्माकं, कुलक्रमसमागतः । श्रावकाणामयं धर्मः, क्रमाभिर्वाणकारणम् ॥ १७ ॥

केवलं देवपूजादि—नियमः सम्प्रदीयताम् । ततः साधुरपि प्राह, सोपबृंहमिदं वचः ॥ १८ ॥
 देवपूजा गुरुपास्तिः, स्वाध्यायः संयमस्वपः । दानं वेति गृहस्थानां, षट् कर्माणि दिने दिने ॥ १९ ॥
 ततः साधुवचः सम्यक्, प्रतिपद्य प्रणम्य च । ते हृष्टमनसोऽत्यन्तं, जगमुर्वेक्ष्य निजं निजम् ॥ २० ॥
 पूर्वमेव मुनिदानतोऽप्यसौ, मार्दवाहजुनया च बालकः । शुद्धशीलविकलोऽपि मानवे-द्वायुरार्जयदतीवभोगभाक्
 स प्रणम्य मुनिपादपङ्कजं काननं सुगहनं महीरहैः । श्वापदैरविरलैर्भयानकं, तर्णकानजुयया विमार्णितुम् ॥ २१ ॥
 अथोर्वीमिव भिन्दानं लम्बलाह्यगलनाडनैः । ज्वलद्दीपशिखाकारप-चक्षुर्युगलतारकम् ॥ २३ ॥
 क्रकचक्रूरदन्ताग्रं, हीरकांकरदंष्ट्रकम् । प्रज्वलज्ज्वनज्वाला—वलीसोदरकेसरम् ॥ २४ ॥
 शिलाविशालवक्षस्कं, वज्रमध्यकृशोदरम् । चामीकराङ्कुशाकार-नखलाङ्गलधारिणम् ॥ २५ ॥
 महाबुकारवापूर्णा—शेषदिचक्रवालकम् । तत्कालदलितोद्यम मानशयकरालितम् ॥ २६ ॥
 प्रसारितसुखकोडं, पञ्चवक्त्रं स बालकः । यमराजमिवायान्तं, सममुत्थीनमवैक्षत ॥ २७ ॥ पञ्चभिः कुलकम् ॥
 ततो वेपथुमानेव, विविक्षुरिव भूतलं । कान्दिश्रीको मृगशिशु—रिव यावदबास्थित ॥ २८ ॥
 तावदेनमवलोक्य सिंहराट्, नीचकर्मीनिरतं सुदुःखितं । एतदङ्गपरिहारतो भुवं, शर्मवानयमसौ भविष्यति ॥

चेतसेति परिचिन्त्य तत्क्षणा—शास्त्रवन्वाकुहरो दृढकामः ।

पादतीक्ष्णत्वावराग्रपशुभि—जीवितन्यतरुमस्य चिच्छिन्दे ॥ ३० ॥ त्रिमिर्विशेषकम् ॥

स स्मरन्सन्धुनि चेत—स्वपथ्यातविवर्जितः । विपथ नगरे तस्मि—न्नुदपथत शुद्धधीः ॥ ३१ ॥

इभ्यस्य मन्दिरे लक्ष्म्याः, पत्न्याः कुशिसरोवरे । पंक्षद्वयविशुद्धोऽसौ, राजहंसश्रियं दधत् ॥३२॥आदियुगं ॥

गर्भस्थितेऽप्यवर्द्धिष्ठ, श्रीरस्मिन्मन्दिरे पितुः । विध्वंसयति दौर्गत्यं, सुकृतां हि सयागमः ॥ ३३ ॥

ततश्च नवमिससै—दिनैः सार्धैश्च ससभिः । उच्चर्यैर्गहसन्देहैः, शुभलप्रोदयेषि च ॥ ३४ ॥ .

सर्वलोकचमत्कार—कारिरूपसमन्वितं । असूत तनयं लक्ष्मी—लक्ष्मीरिव .मनोभवम् ॥ ३५ ॥ युगलम् ॥

तनो मन्त्रलगीतानि, जगुः सध्वयोरुचितः । शार्ङ्गिकाः पूरयामासुः, शार्ङ्गयुग्मसुरस्वरम् ॥ ३६ ॥

ततः कुमारिका काञ्चि—दिभ्यमागल्य वेगतः । जगाद वर्द्धसे श्रेष्ठित्, प्रधानसुतजन्मना ॥ ३७ ॥

उत्कृष्टकुङ्कुमक्षोदैः, पित्रमङ्गं विधाय सः । तस्याः कण्ठे (पि) निचिक्षेप, गुणमालां विकस्वराम् ॥ ३८ ॥

तथा तस्यै प्रधानानि, ब्रह्मण्याभरणानि च । ददौ ताम्बूलयुक्तानि, स पीतः सुतजन्मना ॥ ३९ ॥

पुत्रजन्मोत्सवपीतै—रानीतं स्वजनादिभिः । स ब्रह्माक्षतपात्रादि, प्रंतीयेष निरन्तरम् ॥ ४० ॥

चारुगुणफलान्येष नागवह्नीदलैः सह । ताबूलं प्रत्यदात्तेभ्यः, क्रमज्ञा हि विचक्षणाः ॥ ४१ ॥

अन्येभ्यो भट्टचट्टादि-पाचकेभ्यो यथोचितम् । दानं ददावसौ सत्तो नोचितस्थितिभेदिनः ॥ ४२ ॥
 एवं स्थितिकृत्नसतस्य, दिनानि व्यतिचक्रसुः । एकादश ततः प्राप्ते, द्वादशे दिवसे सुदा ॥ ४३ ॥
 इभ्यस्ततो विधायशु—विशुद्धिं स्वतिकर्मणः । बन्धुनाविधैर्भोज्यै—भोजयामास भक्तितः ॥ ४४ ॥
 ततः सुखासनस्थेभ्यः, स्वजनेभ्यो वित्तीर्य सः । नानावस्त्राणि ताभूत्वं, तत्पुरः सोऽब्रवीदिदम् ॥ ४५ ॥
 गर्भस्थितेऽप्यवर्द्धन्त, धनधान्यादिकाः श्रिय, । नाले नितन्यमाने च, भूमौ विवरमभ्यतः ॥ ४६ ॥
 आचिरासीन्निधिर्भूमि—दीनारपरिपूरितः । यतोऽस्मि[स्म]न्मन्दिरे बाल-सस्माद्धन्योऽस्तु नामतः ॥ ४७ ॥
 अवक्रः सर्वथाप्येष, वर्द्धमानो दिने दिने । यद्बोधोपचितश्चिंभं, द्वितीयाचन्द्रमा इव ॥ ४८ ॥
 अथाष्टवार्षिकस्यास्य, कलाग्रहणयोग्यताम् । विज्ञायेभ्योऽर्पयामास, कलाचार्यीय तं सुतम् ॥ ४९ ॥
 धन्योऽप्यावर्ज्यांमास, प्रज्ञया विनयेन च । अतिपाठादरेणापि, कलाचार्यस्य मानसम् ॥ ५० ॥
 कलाचार्योऽपि यत्नेन, तथासौ तमपीठत् । यथा म स्वल्पकालेन, जग्राह सकलाः कलाः ॥ ५१ ॥
 सीमन्तिनीजनमनः—कैरवाकरद्गीतंशुः । सर्वकार्यक्षमं धन्यः, क्रमेण प्राप यौवनम् ॥ ५२ ॥
 बहुमानो विशेषेण, तस्मिन्पित्रोरजायत । सत्स्वप्यन्येष्वपत्येषु, तौ हि तद्गुणवेदिनौ ॥ ५३ ॥
 ईर्ष्यां विदधिरे पुत्रा, धनचन्द्रादयस्ततः । अपत्यत्वे समानेऽपि, विशेषोऽत्र किमित्यहो ॥ ५४ ॥

१ द्वितीयाचन्द्रो वक्रः सन् वर्धते, अथ तु अवक्रः सन् वर्धते इत्याश्चर्यम्. २ वशीचकार. ३ गीतशुः चन्द्रः

पितरौ तानवादिष्टां, भोः पुत्राः पुण्यवानयम् । इभ्यत्वं नासमाधिण, समभ्युत्प्रथमं हि नः ॥ ५५ ॥
 सात्प्रतं पुनरेतस्य, पुण्याब्धस्यानुभावतः । सार्थकं वयमिभ्यत्वं, प्राप्ता लक्ष्मीप्रवर्द्धनात् ॥ ५६ ॥
 ततोऽवोचन्त ते लक्ष्मीः, पुण्यैः कस्यापि वर्द्धते । इति ज्ञानादते सम्यक्, ज्ञातुं न खलु पार्थते ॥ ५७ ॥
 पिताह स्वं परीक्षध्वं, पुण्यं प्रत्येकमेव भोः । द्वात्रिंशतं समादाय, रूपकाणामिमां सुताः ॥ ५८ ॥
 रूपकाणि गृहीत्वा ते, ययुर्विपणिवीथिकाम् । निजपुण्यं परिज्ञातुं, कुर्वते क्रयविक्रयान् ॥ ५९ ॥
 वक्रोदरबृहच्छृंगं, बलिष्ठ कर्कटेक्षणं । वृत्तग्रीव महाभेवं, श्वतं मांसलविग्रहम् ॥ ६० ॥
 उज्वलैश्चित्रितं दृष्ट्वा, वर्णकैर्गौरैकादिभिः । जग्राह तत्र मूल्येन, धन्यस्तैरेव रूपकैः ॥ ६१ ॥ युग्मं ॥
 तत्रारूढः स तेजस्वी, विश्राणः काञ्चनश्रियम् । यथा बह्विदिशाः स्वामी, राजमार्गमवातरत् ॥ ६२ ॥
 तत्राभिमुखमगाच्छन, जितशत्रुमहिपतेः । कुमारो राजपालाख्यो, नीतिमानब्रवीदिदम् ॥ ६३ ॥
 श्रेष्ठ्यद्गज त्वं निजगेनमेडकं, किं योधयस्युन्मदमुग्रतेजसा ।
 ममेडकेनेति जगाद् धन्यको, भवतिवदं किन्तु पणो विधीयताम् ॥ ६४ ॥
 यस्यैडको जेष्यति तेन लभ्यः, पणो [नि]ऽत्र दीनारसहस्रमेकम् ।
 एवं भणित्वोपवनं गतौ तौ, सकौतुकोत्ताल जनेन युक्तौ ॥ ६५ ॥

१ अस्माकम्. २ कर्कटो जीवविशेष. तस्य तेजसिव तैत्रं यस्य.

अन्योन्यं तावयुध्येतां, सहर्षमिर्षद्वधरौ । जितो धन्यस्य भेषणे—तरः पुण्यं हि सिद्धिदम् ॥ ६६ ॥
 दीनाराणां ततो दत्त्वा, सहस्रं श्रेष्ठिस्रनवे । धीरधीस्तं समापृच्छय, कुमारः स्वपृहं ययौ ॥ ६७ ॥
 दीनाराणां सहस्रेण, जितेन सममेडकम् । धन्यः स्वपृहमाणस्य, जनकाय ददौ शुण्ठी ॥ ६८ ॥
 धनचन्द्रादयः सर्वे, कुर्वाणाः प्रायविक्रयात् । समस्तमतिनिन्युस्ते, वासरं श्रेष्ठिस्रनवः ॥ ६९ ॥
 तथापि नाभवह्यभो, मूलच्छेदोऽभवत्परम् । केन कर्मपरीणामः, प्राक्यते कर्तुमन्यथा ॥ ७० ॥
 निर्लक्षणा विलक्षास्ते, पितुरन्तिकमाययुः । जनकेनाप्युपालब्धाः, सामर्षा (र्षम्) इदम्विचरे ॥ ७१ ॥
 लाभो ह्युणाक्षरन्यायादेवमेवाभवद्यदि । धन्यस्यारय तदात्रायं, पुण्यवान्निपताऽपि किम् ॥ ७२ ॥
 अथ विज्ञाय सामर्षा—श्चतुरशतुरोऽपि तात । प्रत्येकं रूपकाणां च, पठि श्रेष्टी पुनर्ददौ ॥ ७३ ॥
 जगाद च पुनर्गत्वा, व्यवसायमनिन्दितम् । निजपुण्यपरीक्षार्थं, यूयं कुञ्जत सादरम् ॥ ७४ ॥
 गत्वा विपणिवीथीं ते, विदधुः क्रयविक्रयाम् । लाभो नाभूत्परं तेषां, विचित्रा कर्मणां गतिः ॥ ७५ ॥
 धन्योऽगात्पठिमादाय, रूपकाणां पुरायद्विः । सांख्ये तत्राददे स्वर्द्धां, तैरन्त्यन्त मनोहराम् ॥ ७६ ॥
 आनीय मन्दिरे मातु—रर्षयामास तामसौ । यावन्निरूपयामास, स्वर्द्धां सम्यक् जनन्यपि ॥ ७७ ॥
 तवदेकत्र देशोऽस्या, अद्राक्षीद गुप्तकीलिकाय । आचकर्व ततस्तां सा, यन्मूच विवरं ततः ॥ ७८ ॥

१ मुदा द्रति मत्स्यन्तरम्. २ जनसमूहे यद्वा 'सोऽयं' द्रति पाठः ३ रूपकाः.

तत्रापश्यदमूल्यानि, रत्नानि पवराणि सा । उद्योतमन्धकारेऽपि सुतरां यानि कुन्वन्ति ॥ ७९ ॥
 शहीत्वा तानि सन्वर्णि, कौतुकेनोवाखान सा । पर्यङ्ककीलिकाः सर्वाः, किं किं लोभो न कारयेत् ॥ ८० ॥
 सर्वज्ञानधर्यरत्नानि दृष्ट्वा चेतस्यचिन्तयत् । महार्धनस्य कस्यापि, पर्यङ्कोऽयमहो भुवम् ॥ ८१ ॥
 परलोकमनुप्राप्ते, तस्मिंस्तत्स्वजनैरयम् । तत्स्वरूपमजाननैः ब्राह्मणाय समर्पितः ॥ ८२ ॥
 हिजेनाप्यनभिज्ञेन, विक्रीतो रूपकैरपि । पार्थ्वे मदीयपुत्रस्य, धन्यस्यास्य महामतेः ॥ ८३ ॥
 तन्नूनं मन्दभागेभ्यो, याति श्रीर्विपुलापि हि । पूर्वोपाङ्गितपुण्याना—मायाति श्रीः स्वयम्बरा ॥ ८४ ॥
 तदयं मम पुत्रोऽपि, धन्यो भाग्यनिधिर्भुवम् । सम्पदः स्वयमायान्ति, यस्य बल्लेशं विनापि हि ॥ ८५ ॥
 यामिनीयामयुग्मेन, युक्तं सकलवासरम् । व्यतीयार्यान्यपुत्राणां, कुर्वतां क्रयविक्रयान् ॥ ८६ ॥
 न कपर्दकमाधं ते, लेभिर केवलं क्षयः । मूलस्याप्यभवत्पुण्या—पुण्ययोरन्तरं महत् ॥ ८७ ॥
 पितृभ्यामथ ते प्रोक्ताः, कुलाभ्युदयकारकः । वत्सा ! धन्योऽयमस्माकं, पुण्यैरेवोद पद्यत ॥ ८८ ॥
 तदत्र भवतां कर्तुं, वैमनस्यं न युज्यते । श्रीखण्डतरकोऽपि, वनं सुरभयलालम् ॥ ८९ ॥
 इत्येवमपि ते प्रोक्ता, नैव शुञ्चन्ति मत्सरम् । प्रायेण विरला भूमौ, गुणितानां गुणवेदिनः ॥ ९० ॥
 यतः—नागुणी गुणितं वेत्ति, गुणी गुणियु मत्सरी । गुणी गुणप्रियश्चेति, विरलः सरलाश्रयः ॥ ९१ ॥
 धनचन्द्रप्रिया ज्ञात्वा, धन्यं प्रति समत्सरात् । जिघांसन् सकलान् भ्रातृन्—श्चिन्तयामास चेत्तस्मिन् ॥ ९२ ॥

रक्षणीयं प्रयत्नेन, नररत्नमिदं मया । यथा तथेति निश्चित्य, धन्यायासौ न्यवेदयत् ॥ १३ ॥
महात्मन् सोदराः सर्वे, त्वयि द्विष्टा जिघांसवः । अदो निवेदितं यत्ते, रोचते तत्कुरु हृतम् ॥१४॥
अहो मोहस्य माहात्म्यं, यदेते सोदरा अपि । भ्रात्रे निरपराधाय, मद्यं दृष्टान्ति बालिष्ठाः ॥ १५ ॥
यावन्नैते स्वचिन्तानु-रूपं किमपि कुर्वन्ते । तावन्मे युज्यते कर्तुं, देशान्तरमितः पुरात् ॥ १६ ॥
इति सञ्चिन्त्य धन्योऽसौ, खड्गमादाय पाणिना । पितृभ्यामप्य विज्ञातो, विभावर्यां विनिर्ययो १७
सोऽसहायो महाबाहु-मार्गं गच्छति निर्भयः । द्वितीयः किमु कोऽपि स्या-द्धने सञ्चरतो हरेः॥१८॥
गच्छतोऽपान्तरालेऽस्य, ग्रामः कोऽपि । समागतत् । कुटुम्बिभिः समाकीर्णः, समुद्धर्गोधनादिभिः १९
हलेनोधुरसुर्येण, कृषन्तं क्षेत्रमञ्जसा । धन्यः परिसरे तस्या-पर्यदेकं कृषीबलम् ॥ २०० ॥
श्रेष्ठिसूनुस्तमप्राक्षीद्-गम्भीरमुदुभापया । भो भद्र ! ब्रूह्ययं पन्थाः, कां पुरीसुपतिष्ठते ॥ १ ॥
ततस्तद्वचनं श्रुत्वा, कर्णयोरमुतं स्रवत् । रूपं चाद्भुतमालोक्य, मनसासौ विसिध्मिये ॥ २ ॥
ततोऽभिमुखमागत्य, प्राञ्जलिः स कृषीबलः । धन्यं प्रति जगादैवं, क्षेत्रेऽस्मिन् पश्य वर्तते ॥३॥
सरलः सहंकारोऽय-सुन्नतः सुमनःप्रियः । भवानिवातिसञ्चार्यो, महाशाखासमन्वितः ॥ ४ ॥
तस्मादिह महाभाग, क्षणं विश्रम्यतामिति । अभ्यर्षितः स तेनैवं, जगासाम्प्रतरोस्तलम् ॥ ५ ॥

१ बलवद्वृषभेण. २ आश्रयुक्षः ३ देवानां सज्जानानां वा प्रियः. ४ शीतलच्छायावान्, पक्षे सत्कीर्तिर्भवान्.

कस्मिंश्चिदुत्सवे तत्र, भक्तमादाय पाथसंम् । खण्डाज्ययुक्तमागच्छत्, कुषीबलसधर्मिणी ॥ ६ ॥
 तामवादीत्कर्षकोऽपि, प्रियेऽसुं भोजयातिथिम् । गुणी प्रांशूर्णकः काले, धतः पुण्यैरवाप्यते ॥ ७ ॥
 ततः प्रीता सती सा तं, भोजयामास पायसं । चकर्ष कर्षकः क्षेत्रम्, वुसुजे यावदिभ्यस्तः ॥ ८ ॥
 तथैव कर्षतस्तस्या—लात्सीरसुखं सुखे । महानिधानकुम्भस्य, भूम्यन्तर्वर्त्तिनस्ततः ॥ ९ ॥
 यावद्विरूपयत्येष, भूमिं शब्दात्सारातः । तावदीनारसम्पूर्णा, स निधानमवैक्षत ॥ १० ॥
 सुक्तोत्थितस्य धन्यस्य, समीपं स कुषीबलः । ततो निधानमादाय, सप्रमोदः समागमत् ॥ ११ ॥
 बद्धाञ्जलिरवाचैवं, गृहाणाऽनुगृहाण माम् । महापुण्यनिधे पुण्यं, स्वकीयमिव पुष्कलम् ॥ १२ ॥
 धन्यः किमिदमित्यूचे, स प्रोचे कर्षता मया । तव प्रभावतोऽद्यैव, सन्नासोऽयं महानिधिः ॥ १३ ॥
 भवेयुर्भाषाधेयानि, यदि मेऽत्र महामते । । क्षेत्रं कर्षन् सदाप्येनं पूर्वमेवाप्नुयामहम् ॥ १४ ॥
 पुण्यैर्ममायमायुष्मं—क्षेत्रपादुरभिविष्यत । एतावद्विवसैरेवं, नालप्स्यत मया किमु ॥ १५ ॥ पाठान्तरम् ॥
 तस्मान्त्वदीयमेवेदं, निधानं स्वीकुरु हुतम् । पुरुषोत्तम एवार्हः, कौस्तुभस्य महामणोः ॥ १६ ॥
 श्रुत्वा हलधरस्यापि, वचश्चातुर्यमद्भुतम् । धन्योऽतिशुदितः प्राहा—श्रुतद्रवमिव खवन ॥ १७ ॥
 अहो विचारचातुर्यं—महो धैर्यविकी क्रिया । अहो निर्लोभतास्यैव(ताते च), यन्निधिं न जिघृक्षति(सि)

पुण्यैरहमिहायात—स्वदीपैरेव सात्प्रतप्तम् । तुभ्यं प्रदत्तमेवैनं, भद्रादत्तस्य त्वमेव हि ॥ १९ ॥
 तत्सत्तं निधिमादाया—विशातोऽन्यैर्जनैर्मुदा । संधन्यः संप्रियश्चापि, निजं धामं जगाम संः ॥ २० ॥

धन्यस्य सम्पर्कमवाप्य तत्रां, कृषीबलीऽर्चुदितरेभ्यं आञ्ज्यः ।
 चिन्तामणोर्योगं इहाङ्गभार्जा, दारिद्र्यमुद्रात्प्रणिहन्ति किं न ॥ २१ ॥

॥ इति श्री धन्यशास्त्रिभद्रमहर्षिचरिते धन्यपूर्वभवसुप्रतिष्ठपुरनिर्णयनं
 कृषीबलयुहावस्थानवर्णनो नाम प्रथमः परिच्छेदः ॥ १ ॥

॥ अथ द्वितीय सर्गः ॥

हतश्च भरतेऽत्रैव, पूर्वादिङ् सुखमण्डनम् । देशोऽस्ति मगधाभिल्यो, विख्यातो जगतीतले ॥ १ ॥
 तजासीद्विबुधभाजि, बुर्धाभ्यासितमूर्जितम् । पुरं राजगृहं नाम, दिविर्षंशरोपमम् । २ ॥
 यत्र प्राग्जन्ममित्रेण, मेतार्यस्य दिवौकसा । बुध्याऽभयकुमारस्य, प्राकारोऽकारि काञ्चनः ॥ ३ ॥
 स दाशास विशामीश—स्तपुरं श्रेणिकाभिधः । येन श्रीमन्महावीर—पादाब्जे अमरायितम् ॥ ४ ॥
 सर्वदैवाभयोपेतः, क्षमाभृन्मौलिमण्डनः । यः श्रीवीर इवेहाभू—दग्रे च भविता जिनः ॥ ५ ॥
 चारुशालीनताशीला—लङ्कारालङ्कृताः सदा । रूपसौन्दर्यसंयुताः सर्वज्ञाज्ञापरायणाः ॥ ६ ॥
 सुनन्दा चेल्लणादेवी, वारिणीति सुविश्रुताः । समस्तान्तःपुरश्रेष्ठा—स्तिवस्तस्याभवन् प्रियाः । ७ ॥
 सुनन्दा श्रेष्ठीसः स्रुंतुं, द्वेषाऽभयमजीजनत् । रामं दाशुमनः—शाल्यं कौशल्येवाद्भुताश्रियम् ॥ ८ ॥

अजीजनत् कृणिकमात्मजातं, प्राक्चेष्टुणा हल्लविहल्लकाभ्यां ।

लङ्काधिनाथं किल कुरभकर्ण—विभीषणाभ्यामिह कैकसीव ॥ ९ ॥

मेघकुमारनामानं, वारिणी सुबुधे स्रुतं । प्रसूर्जतेजसं चारु, रत्नं रीहणभृदिव ॥ १० ॥

अथात्रैव पुरे श्रेष्ठी, श्रेष्ठो नैगमसन्ततैः । गोभद्राख्यो धनेनोच्चै—रासीद्वैश्र्वणोपमः ॥ ११ ॥

१ पण्डितैः पक्षे देवे योचितम्. २ वृषो धर्मः पक्षे इन्द्र तत्सहितम्. ३ स्वर्गोपमम्. ४ अमपशुमारेण सहितः श्रेणिकः, पक्षे भयरहितः
 श्रीवीरः. ५ राखां श्रीर्वमंडनं सुकुटरूपः. ६ सुन्दरे लज्जालुतायीले पयालङ्करी ताभ्यामलंछताः. ७ नाभ्या गुणेन चअभयः तम्. ८ कुबेरसदृशः

तस्याऽश्रुन्नामती भद्रा भद्रानेकपगामिनी । नीरगान्त्री सती भार्या, चन्द्रार्द्धचिरालिकां ॥ १२ ॥
 फलपुष्पधानानां, वृक्षाणां मेघवत्तथा । नाझा कुसुमपालोऽभू-द् वृद्धिकृत्तत्र मालिकः ॥ १३ ॥
 बहुलश्रीतिविल्याता, नाझा तस्य सधर्मिणी । वरशीलसुगन्धाढ्या, बहुलश्रीरिवाभवत् ॥१४॥
 इतश्च धारिणी देवी, श्रेणिकस्य महीभृतः । मेनेव सुषुवे पुत्री, सुरूपां सर्वमङ्गलाम् ॥ १५ ॥
 अथ ज्ञाताङ्गजान्मा, काञ्चिदाणव्य चेदिका । सुनिर्मलगुणश्रेणि—श्रेणिकाय व्यजिज्ञपत् ॥ १६ ॥
 स्वामिन्मेघ-प्रसूदेवी, धारिणी वरतेजसम् । सुखेन सुषुवे कन्यां, द्यौरिवःचिरंरोचिषम् ॥ १७ ॥
 तदाकर्ण्य वचस्तस्याः, प्रमोदभरपूरितः । आदिदेश पुरारक्षं, श्रेणिको नरपुङ्गवः ॥ १८ ॥
 मन्त्रिणः सार्धवाहस्य, श्रेष्ठिनो वणिजोऽथवा । द्विजस्योद्यानलस्या-परस्यापीह कस्यचित् ॥ १९ ॥
 भार्याऽसुख्यान्विभावर्था, या काचित्सुषुवे सुताम् । पणवाषोषणापूर्वं, ज्ञात्वा तां मे निवेदय ॥२०॥
 पटहाषोषणेनासा-वारक्षः पुरुषैर्निजैः । घोषयित्वा परिज्ञाय, नरेन्द्राय व्यजिज्ञपत् ॥ २१ ॥
 देव त्वन्नगरे भद्रा, गोभद्रश्रेष्ठिनः प्रिया । भार्या कुसुमपालस्य, बहुलश्रीरपीतराः ॥ २२ ॥
 सुषुवाते निशीथिन्या-सुभये अपि कन्यके । स्फुरतेजोभरे सुता-शुक्तीसुक्ते इवामले ॥२३॥युग्मम्॥
 नगरारक्षकं भूयो, भूमिपालोऽभ्यधादिति । गत्वा तौ पुनराख्याहि, गोभद्रोद्यानपालकौ ॥ २४ ॥

१ भद्रजाति गजगामिनी. २ अष्टमीचन्द्रवत् मनोहरं कपालं यस्याः सा. ३ बहुलवृक्षशोभा. ४ विद्युत्तम्.

आनेतव्ये निजे कन्ये, विशुद्धे सतके सति । धारिणीकुक्षि जातांयाः, सुतांया मम सन्निधौ ॥२५॥
 स्निग्धाः सख्यो भविष्यन्ति, यस्मादेताः परस्परम् । ततस्तेन विनिर्दिष्टं, राजादिष्टं पुरस्त्रयोः ॥२६॥
 ततः सूनकसशुद्धिं, कृत्वा कतिपर्यैदिनैः । नित्यतुः सह धत्रीभ्यां, तौ पुत्र्यौ श्रेणिकान्तिके ॥२७॥
 तासां रूपं समालोक्य, सुदितो नृपपुत्रवः । नामानि कर्तुमारभे, परमोत्सवपूर्वकम् ॥ २८ ॥
 सुखलक्ष्म्या जयत्येषा, सोमंश्रियमपीह यत् । सोमश्रीत्वभिधाऽमुष्या—स्तदस्तु दुहितुर्मम ॥ २९ ॥
 सुन्दरी सृतिरेतस्याः, सुन्दरी लक्षणैरपि । सुन्दरीत्याख्ययाऽस्त्वेषा, भद्रागोभद्रयोः सुता ॥ ३० ॥
 यतोभ्रातृयुता वर्या, कण्ठैस्याः कुसुमावली । सुता कुसुमपालस्य, ततोस्तु कुसुमावली ॥ ३१ ॥
 सान्वयानीति नामानि, विधाय वसुधाधवः । अलङ्कारादिभिः कन्याः, सत्कृत्व विससर्ज ताः ॥३२॥
 अवर्धन्त गतापायं, कन्यकाः स्वेषु वेश्मसु । कन्दरेषु सुवर्णाद्रैः, सुखं कल्पता इव ॥ ३३ ॥
 धन्ववर्द्धमानास्ताः, कलादानोचितास्ततः । कलाचार्याय पाठार्थं, (समये) तममेवाऽऽर्पयन्तुपः ॥३४॥
 इतश्च गङ्गापुलिनविस्तीर्णं, पार्श्वद्वयसमुन्नते । मध्यभागे विनम्रे च, हंसतूलोपधानके ॥ ३५ ॥
 भवेत्तपदांशुकाच्छत्रे, नवनीतध्रदीयसि । तल्पेऽनल्पसुखे सुसा, भद्रा गोभद्रबल्लभा ॥ ३६ ॥
 स्वस्थाज्ञी नातिनिद्राणा, द्यालिक्षेत्रं फलोत्त्वणम् । यामिन्याः पश्चिमे यामे, दृष्ट्वा स्वप्नमजागरीत् ॥३७॥ त्रिभिर्विदोषकं

तल्पं स्वक्त्वाऽऽसने स्थित्वा, भद्रा पञ्चनमस्कृतिम् । उदैर्यहुदारिण, स्वरेणालस्यवर्जिता ॥३८॥
 ततः स्वप्नमनुस्मृत्या-भ्युत्थाय गतसंभ्रमा । हंसगल्बनुकारिण्या, गत्याऽऽगात्पत्युरन्तिकम् ॥३९॥ध्रुगमम्
 तैस्तैर्मनोमहानन्द-दायिभिर्मथुरैः स्वरैः । पतिं सा बोधयामास, कोकिलालापकोमलैः ॥ ४० ॥
 स्वामिन् वासयहे सुप्ता, स्वप्नेऽपश्यमहं निद्राः । पश्चिमे प्रहरे क्षालि-क्षेत्रं भूरिफलान्वितम् ॥४१॥
 स्वप्नस्य तदिहैतस्य, विशिष्टं किं फलं मम । भविष्यत्नवधस्य, प्रसद्य प्रतिपादय ॥ ४२ ॥
 हृष्टः प्रोवाच गोभद्रो, भद्रां भद्राकृतिः सुधीः । प्रिये! स्वप्नस्त्वयाऽलाभि, भद्रो भद्रेभगामिनि ॥४३॥
 सर्वङ्गसुभगो भोगी, भाग्यवान् श्रिय आश्रयः । स्वप्नस्यास्य प्रभावेण, स्रजुस्तव भविष्यति ॥४४॥
 इति भर्तृवचः श्रुत्वा-ऽवब्रूद्रा कृताञ्जलिः । यथाऽऽस्यं त्वं तथा नाथा, भूयादवितथं मम ॥ ४५ ॥
 इत्युदित्वा ततो भद्रा, प्रमोदभरनिर्भरा । वबन्ध द्राक्नुनग्रन्थि, प्रत्यक्षं भर्तुरेव हि ॥ ४६ ॥
 स्वस्थानमेत्य राज्यन्तं, जाग्रप्सी साऽत्यवाहयत् । सत्कथाभिः पवित्राभि-गुंरुणाभर्तृतामपि ॥ ४७ ॥
 ततः प्रयुति दधे सा, गर्भमन्यूतलक्षणम् । सुक्ताश्रुक्तिपुटीबोधै-सुक्ताफलमनुचमम् ॥ ४८ ॥
 भद्रायाः सान्द्रभद्रायाः, सुभर्गंभावुकान्यथ । गर्भानुभावतः सर्वा-ण्यज्ञोपाज्ञानि जज्ञिरे ॥ ४९ ॥
 आपाण्डुरस्फुरद्गण्ड-स्थलं वदनमण्डलम् । शरदुत्तेजितज्योति-श्चन्द्रबिम्बश्रियं दधौ ॥ ५० ॥

१ अगाणयत्. २ कथय. ३ वदसि. ४ न विद्यत उत्तमं यस्मात् सर्वोत्तममित्यर्थः. ५ अति कल्याणवत्याः. ६ सौभाग्यवन्ति.

अभ्युत्तासुञ्ज्वले नेत्रे, विशाले द्यामतारिके । पुण्डरीके इवोत्कृष्टे, अन्तर्ग्राम्यभ्युवते ॥ ५१ ॥
 लम्बलोले श्रवःपालयो, स्वकांष्ट्रापदकुण्डले । स्मरं प्रेङ्खे इवाभातां, सुसंस्थानमनोहरे ॥ ५२ ॥
 कुचौ शितिसुखौ गौरौ, लावण्यामृतपुरितौ । स्वर्णकुम्भाविव द्यामा-न्भोजञ्छन्नौ विरेजतुः । ५३ ।
 उदरं गूढगर्भत्वा—नैव तलाज तान्वम् । भवन्ति मातरो गूढ-गर्भा यत्पुण्यशालिनाम् ॥ ५४ ॥
 गतिरप्यलसा तस्या, राजहंस्या इवावभौ । वचोऽपि मयुरं श्रुत्यो-रमृतस्यन्दि चाऽभवत् ॥ ५५ ॥
 ईक्षणक्षणादायीनि, लक्षणानीतराण्यपि । सुन्दराण्यभवंस्तस्या, देहे गर्भप्रभावतः ॥ ५६ ॥
 न स्निग्धैर्नातिरुक्षैश्च, नात्युष्णैर्नातिशीतलैः । नैव तिकैर्नचाल्मलै—र्न क्षारैर्न च नीरसैः ॥ ५७ ॥
 किन्तु मृण्डैर्हितैः पथ्यै-र्मथुरैर्मुखरोचकैः । मनःप्रणादिभिर्देह-सुखदैः सर्वदैव हि ॥ ५८ ॥
 भयनैः पानकैः खाद्यैः, स्वाद्यैरत्यन्तसुन्दरैः । गर्भं तं वर्द्धयामास, श्रेष्ठिपत्नी प्रयत्नतः ॥ ५९ ॥ त्रिभिर्विशेषकम् ॥
 ऋषभादिमहावीर-पर्यन्तानामिहाहंताम् । पुण्डरीकेन्द्रभूत्यादि-महर्षीणां कदाचन ॥ ६० ॥
 सीताञ्जनासुभद्रादि-सतीनां च कदापि हि । पवित्राणि चरित्राणि, श्रुश्रावाप्तौ प्रमोदिनी । ६१ । युग्मम्
 कदाचित्कलगीतानि, गुरुणामर्हतामपि । सा पिवत्यमृतानीव, श्रवःपत्रपुटैः स्फुटम् ॥ ६२ ॥
 कदाचित्कर्तकीवृक्ष-मङ्गहारो दिवन्धुरम् । हावभावमनोहारि, परयति निश्चलासना ॥ ६३ ॥

१ मधुवता श्रमरा २ कर्णस्मीप भार्गो, ३ त्यक्तसुवर्णकूण्डले ४ कामदोले ५ द्यामसुखौ ६ कृपात्वम् ७ नेत्रोत्सवदायीनि ८ योगिधतैः

कदाचिच्चित्रशालासु, चरितानि महारमनाम् । समयं व्यतिचक्राम, वीक्षमाणा सुखेन सा ॥ ६४ ॥ त्रिभिर्विशेषकम् ॥
 अत्रान्तरे च गोभद्रः, श्रेष्ठी भूरिधनोऽपि सन् । प्रतस्थेऽभ्योधियात्रयां, विचाशा हि बलीयसी ६६
 यतो न गणयत्येव, गेहत्याणं सुदुष्करम् । न च बल्लभया सार्धं, दुस्सहं विरहानलम् ॥ ६६ ॥
 न चानेकविधं मार्गं—दुमल्यन्तदाश्रमम् । प्रणाशं न च निद्रायाः, क्षयायं वासरेऽपि वा ॥ ६७ ॥
 शीतवातातपक्षुत्—णमहाकलेशोद्भवं न च । तस्कारणामवस्कन्दं, विलुण्णभयं न च ॥ ६८ ॥
 सिंहादिभ्यापदेभ्यस्तु, क्रूरेभ्योऽपि न साध्वंसम् । किं भूयसा निजस्यापि, शरीरस्य परिक्षयम् ॥ ६९ ॥
 देशादेशान्तरं भाग्य—व्रजसं पृथिवीतले । लोभधृताभिधृतः स—नमनुष्यो धनहेतवे ॥ ७० ॥ षड्भिरादिक्कलकम् ॥
 शकटोद्भवलीवर्दी—शेषु प्रब्रह्मणेषु सः । चतुर्धा भाण्डमादाया—रोपयामास भूरिशाः ॥ ७१ ॥
 सन्तानशृङ्गनरीभिः, कृतकौतुकमङ्गलः । शकुनेष्वनुकलेषु चवाल विपुलाशयः ॥ ७२ ॥
 बाहनेव्वेतिभारं ना—रोपयन् करुणानिधिः । उत्पयाणकमांतनवन्, स्थाने शोषामनुशालिनि ॥ ७३ ॥
 क्रमेणानुसुकः श्रेष्ठी महेश्वरतिसङ्कलम् । पुरं श्रीनिलयं प्राप—दुपकण्ठं महोदधेः ॥ ७४ ॥
 दिनानि कतिचिन्सद्य, स्थित्वा श्रेष्ठी सुखेन सः । केशाचिन्मंथुं भाण्डानां, चकार क्रयविक्रयम् ॥
 सन्प्राप्तोचितलाभोऽपि, पचुरद्रव्यलिशया । परतीरोचितं भाण्डं, यागपात्रे न्यधन् सः ॥ ७६ ॥

१ भयम् . २ बाहनेषु . ३ शृणुजलवति . ४ शीघ्रम् .

गोभद्रः शुभवेलाया—प्रचित्त्वारभोधिवेवताम् । यानपात्रं समारोह—चदैवोत्क्षिप्तनांगरम् ॥ ७७ ॥
 पोतः प्रतिपगामिन्यां, वेलायामतिवेगतः । प्रणुतः कर्णधारेण, गन्तुं प्रववृत्तेऽशुधौ ॥ ७८ ॥
 इतश्च भद्रा गोभद्र—प्रिया राजशुहे पुरे । सल्लक्षणमथाद्दर्भं, व्यक्तं चौरिव वारिदम् ॥ ७९ ॥
 श्रीमज्जिनेन्द्रचैत्येषु, श्रीराजगृहवर्तिषु । कारयामि जिनार्चानां, स्नानमर्चा च भक्तितः ॥ ८० ॥
 मुनिभ्यो गुणपात्रेभ्यः, स्वहस्तेन ददास्यहम् । शुद्रात्रपानपात्राणि, वस्त्राणि बहुमततः ॥ ८१ ॥
 समानधार्मिकेभ्यश्च, दानं यच्छामि यत्नतः । दीनानाथादिजन्तुभ्य—स्तूर्णमेवोचितं त्विति ॥ ८२ ॥
 दोहदोऽभुञ्जतीयेऽस्या, मासे गर्भानुभावतः । अकारि सर्वमत्येत—तुष्टया विधिना तया ॥ ८३ ॥
 इत्थं पुरितदोहदा प्रमुदित—स्वान्ता प्रशान्ताकृतिः, शश्वद्धर्मंपरायणा परैजनस्थानन्दमातन्वती ।
 सा मासैर्नवभिसत्था व्यतिगतैः सार्द्धैर्दिनैः संसन्धिः, पुत्रं मित्रंमिवाजनिष्ट विमलं प्राचीव तेजोनिधिम् ॥ ८४ ॥
 तारुण्याञ्चिताविग्रहाः स्मरभरप्रोदात्मधामश्रियः, स्मैरद्रक्वत्रसरोरुहा मणिमयालङ्काररोचिष्णवः ।
 गायन्त्यस्तनयोत्सवे प्रमुदिता वामशुवस्तीर्थकृ—जन्मायातककुक्षुमार्यं इव ता अल्वद्भुता श्रेजिरे ॥ ८५ ॥
 पुत्रोत्पत्त्या शाङ्गिकाः श्रेष्ठीपत्न्याः, पीताः सन्तो यौगपद्येन सव्याः ।
 दाह्मद्वन्द्वं वादयामासुख्यैः, प्रत्यारावैः पूरयन्तो दिगन्तान् ॥ ८६ ॥

१ प्रतिकूलगामिन्याम्. २ प्ररितः, ३ स्वयम्.

द्वारे स्ततिशुहस्य यूषसुसले पार्थद्वयेऽतिष्ठिपत्, काचिद्वृकुलाङ्गना धंववती शीलाञ्जिता पुंविणी ।
 जघर्षीकुल्य सुधारसर्धवलिते सिन्दूरिकालङ्कृते, शङ्क बालकचारकीर्तिसुकृते साक्षात्सत्तेजसी ॥ ८७ ॥ -
 भद्रायाः श्रेष्ठिभार्याया, श्रात्वां पुत्रसमुद्भवम् । अहोय सुन्दरी धात्री, समुपेत्य स्थितानता ॥ ८८ ॥
 राज्ञे विज्ञपयामास, श्रेणिकाय कृताञ्जलिः । स्वामिस्त्वन्नगरे श्रेष्ठ-श्रेष्ठिनोऽद्य सधर्मिणी ॥ ८९ ॥
 गोभद्रस्य विभावर्या, गते यामद्वये सति । सर्वलक्षणसम्पूर्णं, सुखेन सुषुवे सुतम् ॥ ९० ॥
 तस्मात्त्वं वर्द्धसे नाथ, जयेन विजयेन च । पौराणासुदयो योऽत्र, तृपस्याभ्युदयाय सः ॥ ९१ ॥
 गर्भस्थस्याऽस्य पार्योधि—यात्रां तात उपागमत् । बान्धवास्तिद्विधित्सन्त, उत्सवं भवदाज्ञया ॥ ९२ ॥
 ततस्तस्यै ददौ तुष्टि-दानं श्रेणिकभूपतिः । तदाज्ञयोत्सवश्चक्रे, भद्राणोभद्रवान्धवैः ॥ ९३ ॥
 प्राज्ञं दैवज्ञमाह्वय, प्रवेद्य स्वशुहेऽथ ते । दत्त्वा ताम्बूलमप्राशु—र्षालकस्य शुभाशुभम् ॥ ९४ ॥
 स वभाषे विभावपाथ, लग्ने ग्रहबलाबलम् । शुभग्रहबले लग्ने, जातोऽयं पुण्यवर्जिष्ठशुः ॥ ९५ ॥
 गम्भीरिमजिताग्भोधि-धीरताऽधारिताचलः । धीविधूतसुराचार्यो, वर्यचर्यो भविष्यति ॥ ९६ ॥
 ततस्तैः पिञ्जरं कृत्वा, तदङ्गं कुङ्कुमद्रवैः । परिधाप्यातिमूहयानि, बह्वरत्नानि सादरम् ॥ ९७ ॥
 कण्ठे पुष्पस्रजं क्षिप्त्वा, दत्त्वा ताम्बूलसुलवणम् । देवतेवार्चितस्तुष्टौ, निजं धाम जगाम सः ॥ ९८ ॥ शुभम् ॥

१ भर्तृप्रती. २ पुत्रवती. ३ शोषम् ४ विधातुमिच्छन्ति.

शिशोराराधनायेवा—द्वितीऽपि स्वाम्बुजच्छदैः । लक्ष्म्येव निर्मिता भाति, द्वारे वन्दनमालिका १९
दत्त्वा कल्याणपात्राणि, पूर्णपात्राणि सादरम् । पुरेभ्याः प्रेषयामासुः स्ववर्धुर्निजवेदमतः ॥ १०० ॥
ताः पुनः पुरस्थयासु, प्रमोदभरनिर्भराः । लीलाश्रितं सञ्चरन्त्यः, सर्वाभरणभूषिताः ॥ १ ॥
विहितादद्भुतनेपथ्या, रणद्वणितनूपुराः । स्वरूपनिर्जितानङ्ग—कान्तशब्दसमाननाः ॥ २ ॥

यूनां मनसि कुर्वाणाः, किं लावण्यापणा इमाः । देवता इति सन्देहं, प्राणुर्गोभद्रमन्दिरम् ॥ ३ ॥ त्रिभिर्विशेषकम् ॥

भद्रापाक्षतपात्राणि, तासामास्थानि कुकुमैः । पिञ्जराणि विधायोच्चै—ईत्वा ताम्बूलमर्दमुत्तम् ॥ ४ ॥

तैः प्रहस्य विसृष्टास्ता, विस्मयस्मेरमानसाः । शृंगारसगरज्योत्सनाः, प्राणुः स्वं स्वं निकेतनम् ॥ ५ ॥ युग्मम् ॥

विज्ञातपुत्रजन्मानः, स्वशालाभ्यः प्रमोदिनः । प्रोक्षामगतिभिः सार्धं, सहैवस्तुरगैरिव ॥ ६ ॥

उच्चैः स्वरं घोषयन्तस्तैश्चन्द्रैः सतिमातृकाम् । ययाश्रुतिमुपाध्याय—कुञ्जराः समुपाययुः ॥ ७ ॥ युग्मम् ॥

क्षिप्त्वा छात्रोत्तमगोषु, तैलं मङ्गलहेतवे । कुंकुमेन सप्तालित्वास्ताम्बूलवसनार्चिताः ॥ ८ ॥

सुधियस्तेऽभ्युपाध्यायाः सचदस्तुष्टिभाजनम् । यक्षवत्सपरीवारा, जम्बुः क्षालां निजां निजाम् ॥ ९ ॥ युग्मम् ॥

कथित्वा नव्यकाव्यानि, क्षप्रभाः कान्यवत् कश्चिद् । अप्रतिस्खलितं प्रोच्चैः, पैदुर्मङ्गलपाठकाः ॥ १० ॥

कश्चित्कस्तूरिकादष्टः(बहून्त)—स्थासकालङ्कृतालिकाः । जशुः कर्णाभृतसयन्दि गायनाः किवरा इव ११

परिरक्षुर्जतप्रतिध्वानैः, पूरयन्तीव रोदंसी । युगपद्वाद्यामासु-र्व्यर्तुर्याणि तौर्यिकाः ॥ १२ ॥
 काचिद् गृह्यदहिर्भूमि—प्रदेशेषु सुगन्धिभिः । जलैः सित्केषु सुक्तेषु भूयसा रजसाभिमतः ॥ १३-॥-
 शलयोऽिद्धतेष्ववकेषु, सर्वत्राऽविषमेषु च । सर्वसङ्गविमुक्तानां मुनीनां मानसेत्विच ॥ १४ ॥
 पदुपादपदिष्टे तु (?) सुदङ्गे मंजु गुञ्जति । मन्दिरौद्यानमायूर-ताण्डवाडम्बरारम्बुद् ॥ १५ ॥
 जिनसन्मुनिसद्भूत-गुणोत्कीर्तनपूर्वकम् । मन्द्रन्तरतरोद्गानै-र्युगपद् चतालिकाः ॥ १६ ॥
 नानावेषजुषो योषा, भूरिभूषणभूषिताः । अकारुर्भण्डलीचृत्यं, हर्षोत्कर्षपुषो मिथः । १७पञ्चभिःकुलम्
 भद्रा कल्पलतेवादा-दर्थिभ्यो दानमद्भुतम् । इयं लोकस्थितिर्दान-मव्ययं पुत्रजन्मनि ॥ १८ ॥
 गीतैर्मङ्गलपाठक-प्रपठनेश्चटोद्गतोद्योषणै—र्गाम्यद्गामंवलौचनाजनरणन्मञ्जीरमंजुकरणैः ।
 दीनानाथर्वनीपकार्धनरवैस्तूर्यस्वनैश्चोभ्युरैः । शब्दद्वैतमिवाभ्वज्जनिमंहे सूतोस्तदा श्रेष्ठितः ॥ १९ ॥
 एकादश दिनानित्यं, क्रमेण व्यतिचक्रसुः । कुर्वतासुत्सवं तेषां, प्रमोदादेर्कयामवत् ॥ २० ॥
 नतोऽहिं द्वादशे कृत्वा, सूतकस्य विशोधनम् । बभूवुः शुचिभूतास्ते, स्नानकर्मादिपूर्वकम् ॥ २१ ॥
 प्रविधायाहृतां स्नानं, वज्रस्रक्चन्दनादिभिः । भद्रा सर्वेषु चैत्येषु विधिनोऽर्चामचीकरत् ॥ २२ ॥
 नतपुरो बलिमाधाय, भक्त्या देवानवन्दत् । विधाप्य प्रेक्षणं रम्यं, साधुयाश्रयमाययौ ॥ २३ ॥

१ आकाशपृथिव्या. २ 'पटिष्ठेचमुद्' प्रत्यत्तरपठोऽपि न सम्भयश्लथते. ३ सुन्दरीर्षतस्मानैः ४ स्त्रियः ५ वामविलोचना
 मनोहराक्षयः स्त्रिय इति यावत्. ६ वनीपका भिक्षुकाः ७ जनमोत्सवे ८ एकप्रहरवत्.

वन्दित्वा सुव्रतान् सूरीन्, भद्राऽवोचत्कुनाञ्जलिः । प्रसद्य भगवन् क्षिप्र—प्रासाकीने निकेतने २४
 प्रासुकस्यैषणीयस्य, स्वजनार्थं कृतस्य च । जिष्टुक्षंयाऽवपानादेः, प्रेष्यन्तां यतिपुङ्गवाः ॥ २५ ॥ युग्मम् ॥
 धर्मलाभं वित्तीर्योच्चु—स्ते भद्रे तव मन्दिरे । वर्तमानेन योगेनाऽऽ—गसिष्यत्स्य साधवः ॥ २६ ॥
 सूरीन् प्रणम्य साध्वीश्व, न्यमन्त्रयत कोविदा । भक्त्या हृष्टमना भद्रा, आचकारां क्रमो ह्ययम् ॥ २७
 सधवाभिमर्हेलांभि—र्गायन्तीभिः समन्विता । शङ्गे स्वनति गभभीरे, वाद्यमने च तूर्पके ॥ २८ ॥
 सलीलगमना यत्नो—स्वङ्गविन्यस्तबालका । भद्रा प्राप निजं धाम, द्दारविन्यस्तनोरणम् ॥ २९ ॥ युग्मम् ॥
 भिन्नज्ञातिपुरज्येष्ठा, भोजनाय भिमन्विताः । भद्रया सादरं तेऽपि, समाजमुस्तदैव हि ॥ ३० ॥
 विष्टैरु प्रधानेषु, ते क्रमेणोपवेदिताः । आजनानि च सर्वेषां, सा प्रत्येकमदीदपत् ॥ ३१ ॥
 तदर्थं सूपकालम्—शालिप्रयृति भोजनम् । सर्पिः सुगन्धि बर्हेयो, वरशालनकानि च ॥ ३२ ॥
 मृदुमण्डकवृन्दानि, नानापकाद्यसंहतीः । मोदकान् खण्डखाद्यानि, विशालाः सुकुमारिकाः ॥ ३३ ॥
 दधो दुग्धस्य तक्रस्य, संस्कृतस्य धनस्य च । दध्योदनस्य भाण्डानि, द्राक्षादेः पानकस्य च ॥ ३४ ॥
 इत्यादि अरूपानादि, तत्र भोजनमण्डपे । ससुपाढौकमद्भद्रा, श्रेष्ठिनी विपुलाश्रया ॥ ३५ ॥
 तस्मिन्धावसरे तत्र, सासुयुग्मं समागायत् । दृष्ट्वा तन्सुमुदे भद्राऽ—भोधिबेलेव शीतशुम् ॥ ३६ ॥

१ प्रदीपिमच्छया २ प्रमदाभि ३ आसनेषु ४ प्रयृतनरम् ५ चन्द्रम्

अभ्युत्थानप्रथाधाय, सम्मुखीना ययौ ततः । शिरस्यञ्जलिसंश्लेषं, चकार विनयेन सा ॥ ३७ ॥
 स्वयमासतमानीय, प्रभोऽस्मिन्नुपविष्यताम । प्रसद्येति भणित्वा साऽऽसनं तत्पुरतोन्मथात् ॥ ३८ ॥
 भक्त्या च वन्दनं कृत्वा, रोमाञ्छाश्रितविग्रहा । प्रवर्द्धमानसचेतः—परिणामा सती सती ॥ ३९ ॥
 सर्वदोषविशुद्धं तद् गृहीत्वाऽज्ञादि पुष्कलम् । प्रसद्य भगवन्नेतद् गृह्यतामित्युवाच सा ॥ ४० ॥ युग्मम् ।
 द्विचत्वारिंशता दोषैर्विशुद्धं तद्विभान्य तौ । धारयामासतुः पात्रा—प्येषणादत्नमानसौ ॥ ४१ ॥
 निचिक्षेप ततस्तत्र, भक्तपानादिकं बहु । सुनीनामिच्छया भद्रा, प्रकृत्योदारमानसा ॥ ४२ ॥
 तत्र विस्रायमानेषु समस्तेष्वपि वन्धुषु । सुशऽनुमोदमानेषु, तामेवं पार्श्ववर्तिषु ॥ ४३ ॥
 धन्या पुण्येयमस्याश्च, सुलब्धं जन्मजीवितम् । दानं यैवंविधा हृष्टा, सत्पत्नेभ्यः प्रयच्छति ॥ ४४ ॥
 न केवलं स्वयं पुण्य—जर्जयन्ती तदा भुञ्जाम् । अन्येषामपि जन्तूनां, भयानां तत्र पश्यताम् ॥ ४५ ॥
 विनयेनावनम्राङ्ग—यष्टिः श्रेष्ठिसधर्मिणी । अवन्दत पुनर्भरत्या, वाचंयमशिरोमणी ॥ ४६ ॥ युग्मम् ।
 समादाय ततो भक्त—मीर्यासमिति सङ्गतौ । गन्तुं प्रववृताते तौ, राजहंसाविर्वात्मलौ ॥ ४७ ॥
 भद्रापि श्रेष्ठिनी भक्त्या, तौ सुनी बहुमानतः । कियन्तमपि भूभाग—मनुगम्य न्यवर्त्तत ॥ ४८ ॥
 घोढां सत्कारमाधाय, साध्वीभ्योऽपि प्रमोदतः । दानं दत्त्वाऽनुगमयाथ, बान्धवादीनभोजयत् ॥ ४९ ॥

१ षोढा सत्कारोऽयं पूर्वोक्त १३७-१३८-१३९ श्लोकेषु द्रष्टव्यः

सुक्तोत्तरं च सर्वास्तात्, कृताचमनकर्मणः । शुचिभृतांस्ततः श्रेष्ठि-भार्यैकत्रोपवेद्य च ॥ ६० ॥
 यथौचित्येन सत्कृत्य, ताम्बूलवसनादिभिः । श्रेष्ठिनीं समुवाचैवं, कृत्वोत्संगे निजं शिशुम् ६१ शुग्मम्
 मम कुक्षौ समुत्पन्नो, यदायं बालकस्तदा । शुषितं फलितम् शालि-क्षेत्रं भद्राभिसूचकम् ॥ ६२ ॥
 स्वप्ने दृष्ट्वा प्रबुद्धास्मि, गुरुदेवप्रसादतः । शालिभद्राभिधस्तस्मा-र्दस्त्वयं सान्वयः शिशुः ॥ ६३ शुग्मम् ॥
 ततो भद्राभिधायैवं, नामाधानमहोत्सवं । लालनाय स्वपुत्रस्य, धात्रीः पञ्च न्यथादसौ ॥ ६४ ॥
 लघ्वपत्या बहुक्षीरा, बलिष्या रोगवर्जिता । हितैषिणी सदा सूनो—र्वभूव स्तनदायिनी ॥ ६५ ॥
 नवनीतसदृस्पशांस-मलपाणिपादाम्बुजा । अङ्गसंवाहना दक्षा—ऽभवन्मज्जनकारिका ॥ ६६ ॥
 विचित्रचित्रविच्छिन्ति—कर्मकौशलशालिनी । लघुहस्ता विहंस्ताऽऽसी—त्प्रसाधनविधायिनी ६७
 मंजुलालापिनी नाना-देशाभाषाविशारदा । चारुक्रीडनकाऽभिज्ञाऽभवत्क्रीडाविधायिनी ॥ ६८ ॥
 शिरीषपुष्पसदृङ्गी, सुसंस्थानान्नसङ्गता । स्थिरात्मनसनाथाऽऽसी-द्वालकोत्सङ्गधारिणी ॥ ६९ ॥
 यथावसरमेवैता, लालयन्ति स्म बालकम् । बालत्वे शक्रसन्दिष्टा, अर्हन्तमिव देवताः ॥ ६० ॥
 इतश्च श्रेष्ठिगोभद्रः, समुद्रे पोतमाश्रितः । गच्छन्संप्राप गरुभीरं, यावन्नक्राङ्गुलं जलम् ॥ ६१ ॥
 तावद्देवस्य वैषम्या—दनित्यत्वाच्च वस्तुनः । निमित्तादेर्विसंवादा-दुत्पाता बहवो भवन् ॥ ६२ ॥

१ विच्छिन्ति. रचना. २ पाण्डिता ३ अलङ्कारकारिका.

कथम्?—उचालहस्ताविश्वैर्वन्दतुदिवि देवताः । तर्जयन्त्य इवामभोधौ, वणिजः पोतप्राश्रितान् ॥६३॥
अकस्मादेव भूयस्यो, दिवात्पम्परमण्डलात् । ज्योतिषिमानखण्डाभाः, पितुरुक्ताः स्वप्नन्तः ॥६४॥
तदा रजःस्खलात्वेन, समस्ता विदिशो दिशः । धम्बुर्मलिनाः स्वर्धो, वणिगश्चेमसूचिकाः ॥ ६५ ॥
धूमकेतुमिब द्यामं, श्वेऽभ्रखण्डपरिष्टकृत् । हृद्वा सांयात्रिकाशिते, चुक्षुसुर्भामितेक्षणाः ॥ ६६ ॥
विदधद्गाहसुक्लभ्यं, तेषामुत्पश्यतामपि । वितंस्ताराभ्रखण्डं त—स्तसाःश्वसमिब क्षणात् ॥ ६७ ॥
जगर्जं जलदस्तेषां, हृदयं स्फोटयन्निव । मत्तद्विष इव क्रुद्धः, पोतंप्रतिगजोक्षणात् ॥ ६८ ॥

तन्मध्ये प्रासुरच्छर्मा—ऽवदाता चञ्चला सुदुः । अश्वैर्यै सूचयन्तीव, समुद्रोद्भवसम्पदाम् ॥ ६९ ॥
क्षोभयन्तः समुद्राकम्भः, पातयन्तस्तद्गुमान् । प्रतिहृलाः समन्ताच्च, प्रचण्डा वायवो वशुः ॥ ७० ॥
वातैः प्रभुभितादच्ये—रुच्छलन्ति स्म वीच्येयः । वज्रघाताहता दीर्घाः, रफटिकाद्रैः शिला इव ॥७१॥
नौभङ्गैस्ताडितोत्पात—निपातौ कुर्वन्ती दधौ । कुंदिमे करघातेनो—ल्लत्कन्दुकविभ्रमम् ॥ ७२ ॥
स्वेचसी सिद्धविद्येव, कचिद्दुत्प्लुवे भुवः । सा पपाताम्बराभोगा—द्भृष्टविद्येव कुत्रचित् ॥ ७३ ॥
पलायिष्ट कचिर्तार्क्ष्य—भीतेव भुजगाङ्गना । मह्यजनरवत्रस्ता, दधावाश्वेव सा कचित् ॥ ७४ ॥
अनतिव्यक्तसूक्तारं, कामं शब्दायते स्म सा । क्वचिद् गुरुजनैर्दृष्टं—वंपलीकेव कुलाङ्गना ॥ ७५ ॥

१ धूलियुक्तत्वेन, २ विस्तारं प्राप. ३ लघुप्रतिगजनिरीक्षणात्. ४ विद्युत्. ५ तरङ्गाः ६ तरङ्गैः ७ यद्धभूमितले. ८ गण्डाद्-
भीता सारिणीव ९ दृष्टं कुर्यात् यस्याः

क्वचित्सा पीतमद्येव, जुषूर्णोवातिवेगतः । निरालम्बा निराधारा, पपाताम्बरतः क्वचित् ॥ ७६ ॥
 क्वाप्यरभोप्रस्थिभेदेन, प्रणलज्जलचिन्दुभिः । नवोपरतकान्तेव, स्थूलाश्रुणि सुमोच सा ॥ ७७ ॥
 नौरत्तस्य जनाकन्दै—र्विलापान्कृत क्वचित् । परराजचमूचक्राऽऽ—कान्तेवेह महापुरी ॥ ७८ ॥
 सशोकलोकसम्पर्का—च्छुयोचैव कदापि सा । शीणपूर्वाजितश्रेयो—निचयेव सुराङ्गना ॥ ७९ ॥
 नावमेवं समालोक्य, तदन्तर्वात्तिभिर्नरैः । भयोद्भ्रान्तमनोनेत्रैः, स्मर्यन्ते स्मेष्टदेवताः ॥ ८० ॥
 असारं तत्र आण्डञ्च, कैश्चिदक्षिप्यताम्बुधौ । प्रक्षेपबलिररभ्योधि—देवोभ्य इव यत्नतः ॥ ८१ ॥
 अघोमुखाः प्रलम्ब्यन्ते, नांगराः समाभितो नरैः । यानपात्रात्पयोरारधौ, घण्टा इव मत्तङ्गजात् ॥ ८२ ॥
 क्षुब्धन्दस्कन्दश्लाणी—क्षेत्रपालादिदेवताः । उपायान्चपन्त कैश्चिद्भिः, योजिताञ्जलिसम्बुदैः ॥ ८३ ॥
 तथापि प्राप्य कूटस्य, संसर्गं देवयोगतः । सद्यो विजयदे पीतो, विधुरे दुर्जनो यथा ॥ ८४ ॥
 भग्ने पीते सत्त्वजेन, कूपकेनाप्यभयत । छिन्ने भूले द्रुमाश्रेण, स्थीयते किं सचीरथा ॥ ८५ ॥
 आण्डं भमज्ज निरशेषं, वाणिमिभः सत्तमम्बुधौ । किं निराधारभाषेय—मेवसेवावतिष्ठते ॥ ८६ ॥
 तदा च पीतयज्ञेन, भयादाङ्गुलमानसः । सम्पत्त्वं सलिनीकृत्य, वैचित्र्यात्कर्मणां गतिः ॥ ८७ ॥
 पञ्चत्वं श्रेष्ठिगोभद्रं, प्राप्याकूर्थारचारिणिं । अवनाधिपदेषु, देवंभूयसुपापयो ॥ ८८ ॥

१ सद्योभूतपतिका २ कूटैः ३ लतासहितैः ४ अङ्गपारः समुद्रः ५ देवशक्तिम्.

ततश्च सोऽवधिज्ञान-प्रयोगमकरोत्तदा । यावदन्भोधिषधये स्वं, भिन्नपोतमबुध्यत ॥ ८९ ॥
 तरन्तं चैक्षताम्भोधौ, कायं मीनमिव रवक्रम् । ददर्श च गृहे भार्या, प्रसूतोत्तमबालकाम् ॥ ९० ॥
 शुनिदानाजितागण्य—पुण्यावर्जितचेतसः । तस्य प्रादुरभूत्सेहो, महीयानहजे निजे ॥ ९१ ॥
 अत्रान्तरे च भद्रायाः, केनाप्येव्य निवेदितम् । गोभद्रः पञ्चतामासः, पोतमहोऽम्बुधाविति ॥ ९२ ॥
 वचसा तेन सा सद्यः, पपात शुवि सृष्टिता । दृष्टा मुजहमेनेव, कालशरुणमूर्तिना ॥ ९३ ॥
 बन्धुभिलम्बिता सञ्ज्ञां, प्रयोगैश्चन्दनादिभिः । नरेन्द्रैरिवं सद्योगै—महामन्त्रौषधादिभिः ॥ ९४ ॥
 ततश्च विललापैवं, भद्राऽतिकरुणस्वरम् । त्वया किं मे हृतो भर्ता, रे दैवात्यन्तनिर्घुण ॥ ९५ ॥
 हा नाथ रजनीनाथ—वदानन्दप्रदायिनः । अकाण्डसृत्युस्ते कोऽयं, सर्वस्यापि भयङ्करः ॥ ९६ ॥
 ममोपरि कृपा नास्ति, यदि ते क्रूरकर्मणः । रे दैव तत्किमेनस्मिन्, बालकेऽपि न विद्यते ॥ ९७ ॥
 सुक्तकाण्डं महाक्रन्दं, साशुपातं च कुर्वन्ती । श्रेष्ठिनी पातयामास, बन्धुं न शोकमहाणवे ॥ ९८ ॥
 अन्येषामपि बन्धुनां, प्रत्येकं क्रन्दनात्तदा । रसान्तरतिरस्कारि—शोकाद्वैतमिवाभवत् ॥ ९९ ॥
 अहंबाकिवलाराति—पलाच्युत्तमुखा अपि । हृतकेन कृतान्तेन नीयन्तेऽन्तं ह हा दृष्टात् ॥ १०० ॥
 अकस्मादापतत्येष, सृत्युः सर्वशरीरिणाम् । अतः सद्धर्मकर्मैव, सदा कार्यं विवेकिभिः ॥ १०१ ॥

१ विषदेषैः २ बलारातिः इन्द्रः ३ अच्युतो वासुदेवः..

इत्थं कथयता वन्धु—वर्गेण प्रतिबोधिता । लौकिकाचारमखिलं, वन्धुभिः सह साकरोत् ॥ २०२ ॥
 सद्धर्मनिरता सर्व्वं, गृहकार्यं च कुर्वती । कियत्त्रयि गते काले, शोकं स्तोकीचकार सा ॥ २०३ ॥
 इतश्च वधुषे शालि—भद्रोऽपि निजमन्दिरे । कल्पयात्वीच हेमाद्रि—कन्दरे निरुपद्रवम् ॥ २०४ ॥
 सञ्चचार स वन्दृता—मङ्गलदङ्कं निरन्तरम् । वर्षवनेषु सर्वेषां, संस्पर्शेन सुधासिब ॥ २०५ ॥
 धात्रीभिर्लाल्यमानं तं, वद्धैभानमहर्निशं । मूर्तिमन्तसिब स्वार्थ—मपश्यन् बान्धवा सुदा ॥ २०६ ॥

सुसायुदानाजितपुण्यपुण्या—ऋष्टः सदास्य व्यतनोदभीष्टम् ।

शोभद्रजीवामर एत्यभाग्य—युक्तस्य देवा अपि किङ्कराः स्युः ॥ २०७ ॥

इति श्रीधन्यशालिभद्रमहर्षिचारिते राजगृहे राजश्रेष्ठिमालिककन्यासोमश्रीसुन्दरीकुसुमावलीजन्मसखीभाव-
 शालिभद्रोत्पत्तिगोभद्रश्रेष्ठिससुद्रारोहणप्रवहणभद्रदेवत्वावाप्तिसुजातुकल्पनाभीष्टकरणव्यावर्णने

नाम द्वितीयः परिच्छेदः ॥ २ ॥

॥ अथ तृतीयः सर्गः प्रारभ्यते ॥

अथेभ्यश्चेद्विस्वर्धन्यः, कृषीबलमदीडवदत् । पुरं राजगृहं गन्तु—मिच्छाम्यस्मिं महामते ॥ १ ॥
ततः कृषीबलेनापि, सतूर्णी जग्दहे धनुः । धन्येनापि निजं खड्ग-रत्नसुत्व्यणमाददे ॥ २ ॥
तेनानुगम्यमानोऽसौ, देशसन्धिसुपागतः । धन्यो निवर्त्तयामास, कर्षकं स्वगृहं प्रति ॥ ३ ॥
चचाल स्वयमेकाकी, निर्भयः स महामनाः । प्राप कुरुमपालस्या—रामं राजगृहाद्वहिः ॥ ४ ॥
यावत्तत्र क्षणं सोऽस्थात्तावत्तदनुभागतः । बभूवोपवनं रम्यं, दलगुरुपफलादिभिः ॥ ५ ॥
आगात् कुरुमपालाख्य—स्तत्रैवोद्यानपालकः । ददर्श यावदाराम—मकसादतिबन्धुरम् ॥ ६ ॥
ततोऽसौ विस्मयापन्न-श्चिन्तयामास चेतसि । आश्चर्यं यदिहाकसा-दभूदारामरम्यता ॥ ७ ॥
ततश्चत्वात् स क्षोणौ, स्थानकानि कियन्त्यपि । यावद् दूणां रोपणाया—पश्यन्तावन्महानिधीन् ॥ ८ ॥
ततोऽचिन्तयदेवं स, पूर्वमेवाखनं क्षितिम् । निध्यालोकः परं नाभू—र्त्तिक, कारणमिच्छहो ॥ ९ ॥
एवं चिन्तयतस्तस्य, धन्यः श्रेष्ठिसुतः पुरः । अपतच्चक्षुषोमार्गं, पुण्यराशिरिवाङ्गवान् ॥ १० ॥
उद्यानपालको धन्य-मानन्दस्यन्दिनं दृशोः । विलोक्य हृदये प्रीत—श्चिन्तयामासिवाति ॥ ११ ॥
अयं गुणनिधिः काञ्चि—दित्याऽऽकृत्याऽवसीयते । यत्राकृतिगुणास्तत्र, वसन्तीति श्रुतिर्यतः ॥ १२ ॥

नूनमस्य प्रभावोऽयं, यदारामस्य रम्यता । यन्निधानोपलभ्यथ, किं किं पुण्याद्भवेन्न हि ॥ १३ ॥
 इति सश्वित्स्य हृष्टोऽसौ, धन्याभ्यर्णमुपाययौ । पप्रच्छ कुशलोदन्तं, स्वागतालापपूर्वकम् ॥ १४ ॥
 कस्याथातिथयो यूयं, नगरेऽस्मिन्भविव्यथ । ततो युष्माकमेवेति, श्रेष्ठिसूत्रुस्त्रमब्रवीत् ॥ १५ ॥
 तदाहं भाग्यवाह्नं, यथागच्छसि मद्गृहम् । किमपुण्यवतो धान्नि, कल्पवृक्षः प्ररोहति ॥ १६ ॥
 तस्मात्प्रसादमाधाय, मर्मोपकृतिकारमया । निजपादप्रसङ्गेन, पवित्रीकुरु मे गृहम् ॥ १७ ॥
 एवमभ्यर्थितो यत्रा-त्तेन सार्द्धं चचाल सः । सन्तो हि प्रार्थनाभङ्गं, कुर्वते न कदाचन ॥ १८ ॥
 गच्छन्नसौ सरांस्युच्चैः, सपद्यान्यमलानि च । ऐक्षिष्टालञ्चमध्यानि, मनांसीव महात्मनाम् ॥ १९ ॥
 कश्चित्पुष्करिणीर्धन्यो, नानाविभ्रमबन्धुराः । नितम्बिनीरिचापश्य-ञ्चञ्चत्वारुर्धयोधराः ॥ २० ॥
 ज्ञानालीः कश्चित्स्कान्ता, बहुधा विटंपीडिताः । स पण्यरमणीश्रेणी-रिचापश्यत्सकौतुकम् ॥ २१ ॥
 नानारत्नसुवर्णादि-पूर्णं हृदपरमपराः । धनदधीगृहश्रेणी-रिचाद्राक्षीत्स वन्धुराः ॥ २२ ॥
 धनिनां रम्यहर्म्याणि, तुङ्गानि विपुलानि च । सोऽपश्यद्भवनाधीश-भवनानीव शोभया ॥ २३ ॥
 सोऽहंबैलानि तुङ्गानि, चन्द्रांशुविशदादि च । ददर्श कीर्तिक्लृप्तानि, प्रीतस्त्राकारिणामिव ॥ २४ ॥
 दिवो देव्यः किमायाताः, किममूरसुराङ्गनाः । इत्यपश्यत्स पूतरीशे-र्वर्यसौन्दर्यशालिनीः ॥ २५ ॥

१ इन्द्रपुत्रः २ क्षीपक्षे पयोधरो स्तनी, वापीपक्षे पर्यास्त्रि जलानि धरतीति ता. ३ उद्यानश्रेणीः वृक्षरीडिताः शोभिता,
 पणाङ्गनाश्च विटैर्जारैः पीडिता आश्लिष्टाः ४ वैश्याश्रेणीः

सुवेषाकृतिसंस्थानात्, सोऽपश्यन्मूलङ्कृतात् । दिवः समागतात् देवा-निच द्रष्टुं पुरधिषम् २६
 पश्यन्नेवं पुरं रम्यं, अष्टस्वःखण्डसन्निभम् । समं कुसुमपालेन, धन्यस्तद्रोहमाययौ ॥ २७ ॥
 ततः कुसुमपालोऽपि, प्रोवाच प्रेयसीं निजाम् । प्रिये प्रावूर्णकः पुण्यवानयं गुणवानिति ॥ २८ ॥
 अतः खानादिकां काय-स्थितिमेतं महामतिम् । कारयित्वा महत्या च, प्रतिपत्यास्तु भोजया २९।पुण्यम्
 षड्गुलश्रीस्ततो हृष्ट-चिन्ता धन्यस्य सर्वदा । सर्वं सभपादयामास, मातेवालयन्तवत्सला ॥ ३० ॥
 अचिन्त्यधामा निश्चिन्त-मानसः प्रीतिनिर्भरः । तत्रैवेभ्यस्तस्तथौ, स स्वकीय इवौकसि ॥ ३१ ॥
 इतश्च तत्र सोमश्री-सुन्दरीकुसुमावलीः । श्रेणिकावनिपश्रेष्ठिगोभद्रौरामिकाङ्गजाः । ३२ ॥
 कलाकलापं सकलं, पाठयित्वा कलागुरुः । श्रेणिकायार्पयामास, विचक्षणशिरोमणिः ॥ ३३ ॥पुण्यम्
 भूरिस्वर्णमहारत्न-वरेण्यवसनादिभिः । भूषयित्वा कलाचार्यं, विससर्ज नराधिपः ॥ ३४ ॥
 अतिस्निग्धा वयस्यास्ता-स्त्रिखोऽपि हि परस्परम् । क्रीडन्त्येकत्र तिष्ठन्त्यः, प्रायो विविधखेलनैः ३५
 यावताभिसुवास्त्रिखोऽ-प्यन्यदेकत्र संस्थिताः । परस्परविधोगाय, प्रतिज्ञामिति चक्रिरे ॥ ३६ ॥
 एकोऽस्माभिर्विधातव्यो, भर्ता स्वस्यावियुक्तये । सुखेनैकत्र तिष्ठामो वयं येन परस्परम् ॥ ३७ ॥
 एवं कृतप्रतिज्ञास्ताः, पूर्यमाणमनोरथाः । मनःसङ्कल्पमात्रेण, तस्युदेव्य इवावनौ ॥ ३८ ॥
 धन्यः कुसुमपालस्य, गृहे तिष्ठन् कलानिधिः । नानाप्रकारभङ्गीभि-र्जगन्ध कुसुमस्रजः ॥ ३९ ॥

मालावेचिच्यमालोक्य, मुदिता कुसुमावली । ददौ नीत्वा सखीभ्यां ता, रणदभङ्गकुलाकुलाः ४०
मालानां शुभ्रं दृष्ट्वा—ऽदृष्टपूर्वमिवाद्भुतम् । पप्रच्छतुस्तस्तां ते, केनेताः सखि निर्मिताः ४१
सा जगाद् गृहेऽस्माकं, धन्याखण्डेऽस्थानगतोऽतिथिः । तेनेताः निर्मिता सख्यौ, विचित्रा कुसुमत्रजः ॥
सख्यौ स गुणरत्नानां, साक्षाद्विधिरिवाक्षयः । चारुणभोरिमानभोधि-धीरताधरिताचलः ४३.
वदान्यताशुर्वर्धमान, सौभाग्यास्तसागरः । अगण्यगुण्यलावण्या-कीर्णकायो महाभुजः ४४
लोचनानन्दनिस्यन्दी, शारदश्चन्द्रमा इव । तरुणस्तरुणिस्वान्ता-भोजोऽजुर्भगभस्करः ४५
स्वर्णचूर्णवपुर्वर्णः, श्लाघ्यसर्वाङ्गसंस्थितिः । इहानङ्गोऽङ्गवानङ्ग-रूपेण स विभाव्यते ॥ ४६ ॥ चतुर्भिश्च कुलकम् ॥
सोमश्रीः सुन्दरी चाथ, तद्गुणश्रवणेन्दुता । प्रोच्छासितमनोऽभोधी, सातुरागे जजल्पतुः ४७
सखि धन्या त्वमेवैका, दृष्ट्या दृष्टो यया ह्यसौ । प्राप्यते किमगुणधेन, मरौ पद्मसरः कचित् ४८
धन्ये जातातुरागाथ, सोमश्रीर्गुणराणिणी । रतिं न लभते क्वापि, शफरीव स्थलङ्गता ४९
नैच्छदाहरमाधातुं, न पातुं पानकाधपि । नालङ्कतुर्मलङ्कारात्, सा स्मरव्याधिविधाता ५०
न स्नानं नाङ्गसंस्कारं, विधातुमुदयच्छत । परं स्वेदमुवाहङ्गे, कस्यं मुग्धिं निरन्तरम् ५१
सुमोचोच्छवासनिःश्वासा-तत्युष्णान् शोषकारिणः । वाऽपच्छतेक्षणा तल्पे, पतति स्मातिनिःसहा
सखीभिर्बहुधोक्तापि, जजल्प न च किञ्चन । वैजल्पति तदा शून्य-मसम्बद्धास्फुटाक्षरम् ५३

तामेवं कन्यकां धात्री, तिलोकयाङ्कुलमानसा । तत्र वैकान्तमाधाया—पृच्छन्मधुरया निरा ॥५४॥
 कोऽपि किं वाधते व्याधि—वर्तसेऽतुच्छस्ताधुना । किं वान्यत्कारणं किञ्चि—द्येनैवं पुत्रि खिद्यसे ॥५५॥
 अकस्मादेव ते कस्मा—इवस्थाऽभवदीदृशी । ममात्मनिर्विशेषायाः, पुरस्ताद् ब्रूहि बालिके ॥ ५६ ॥
 स्वर्वं सम्पादयिष्यामि, तवाभीष्टं क्षणादपि । अविज्ञातरुजः कर्तुं, पार्यते न प्रतिक्रियाम् ॥ ५७ ॥
 सोमश्रीस्तासुवाचैवं, विहस्याकर्णयाञ्चिके । न व्याधिर्बाधते कोऽपि, हेतुर्नान्योऽस्ति केवलम् ॥५८॥
 ममाद्य पुरतो धन्या—भिधो धीमान् गुणी युवा । अतिथिः कुसुमावल्या, वर्णिताः स्वयद्गततः ॥५९॥
 तद्गुणश्रवणात्साँस—न्नुरागोऽन्व मेऽभवत् । तद्प्रासावसुस्थाहं, त्वं प्रमाणमतः परम् ॥ ६० ॥
 ततः सा प्रत्युवाचैवं, त्वं खेदं पुत्रि मा कृथाः । यतिव्येऽहं तथा शीघ्रं, यथेष्टं ते भविष्यति ॥६१॥
 इत्युदित्वा च धारिण्यै, सा तदाहूतमब्रवीत् । तत्सर्वं धारिणी देवी, श्रेणिकाय व्यजिज्ञपत् ॥६२॥
 ततः श्रीश्रेणिको राजा, कौतुकौत्सातमानसः । धन्यमाजहद्वत्पीत्यो—यानपालस्य मन्दिरात् ॥ ६३ ॥
 धन्यस्यागच्छतो रूप—मालोक्याचिलन्यन्दुपः । किं जयन्तोऽयमेतीन्द्र—पार्श्वत्केनापि हेतुना ॥६४॥
 किंवा नागकुमारोऽय—मायाति पृथिवीतलात् । नित्यानधकारसम्पूर्णं, तत्र स्थातुमिवाक्षमः ॥६५॥
 धन्योऽप्यभ्यर्णमागतव, प्राञ्जलिः प्राणमन्दुपं । महारुलीना विनया—लङ्कारा हि निसर्गताः ॥ ६६ ॥

ततः कुसुमपालेन, विज्ञप्तो मगधाधिपः । सहस्रगतेन धन्योऽयं, स्वाभिन्नमतिं स्मादरम् ॥ ६७ ॥
 ततो नृपुङ्गवश्चित्ते—ऽचित्तपन्मम पुत्रिका । स्थानेऽनुरागमाधत्ते, पश्चिनीध प्रभंकरे ॥ ६८ ॥
 रूपमप्रतिमं ह्यस्य, देहसौन्दर्यमद्भुतं । तन्ममस्य सोमश्रीः, योग्या श्रीः श्रीपतेरिव ॥ ६९ ॥
 निश्चित्येति निजे चित्ते, धन्यमाह नरेश्वरः । त्वं विवाह्य मत्पुत्री—मायुष्मन्नतिस्त्रन्दरीम् ॥ ७० ॥
 धन्योऽभ्यधात्सुधां श्रुत्योः, स्यन्दमान इव प्रभो । शुष्माक वचन केन, पार्यते कर्तुमन्यथा ॥ ७१ ॥

किन्तु ॥ जातिर्विष्टुद्धे हि कुलं विभालं, रूप मनोहारि सुचारु शीलं ।

विद्यानवथा च गुणा वरस्य, स्युः श्लाघनीया क्षितिपाधिनाथ ॥ ७२ ॥

एषां च मध्याह्नवतां न कोऽपि, गुणो ष्ठीयः प्रवरः प्रतीतः ।

अतः कथं मे स्वसुत्नाप्रदान—मज्ञातपूर्वार्थि विधीयतेऽत्र ॥ ७३ ॥

धन्यं प्रति प्राह ततो धराधिपस्त्वया प्रकटसं धरगुण्यशुभनम् । दृष्टानुरागानुजाताऽभवत्त्वयि, प्रदीयते तुभ्यमतः सुता मया ७४
 यद्योच्यतेऽज्ञानगुणाय मलयं, किं दीयते स्मार्द्ररुहेति वाक्यम् । तत्राहुरितेर्ज्ञायित एव पुंसां, पार्थो गुणौघः सुकुलं च तंसात् ७५
 तस्मान्मयेमां परिदीयमाना—मग्नीकुरु त्वं गुणरत्नसिन्धो । भवद्गुणाकार्णनजातरागां, यथैव रामो जनकस्य पुत्रीम् ॥ ७६ ॥
 इत्युक्तौऽसौ नरेन्द्रेण, तूष्णीमालम्ब्य लज्जया । स्थितः प्रालीनता येन, पुंसां प्रवररूपणम् ॥ ७७ ॥

१ सूर्ये. २ कृष्णस्य. ३ कर्णयोः ४ पुत्री. ५ गुणसमूहात्. ६ लज्जालता

ततस्तद्वैव दैवज्ञो, राज्ञा विज्ञानसागरः । उक्तः कन्याविवाहस्य, इह मी लग्नवासरम् ॥ ७८ ॥
 गणयित्वा ततः सोऽपि, जगाद नृपतेः पुरः । इतो दिनात्सतीयेऽह्नि, विद्यते लग्नमुत्तमम् ॥ ७९ ॥
 सर्वदोषविशुद्धेऽस्मिन्, लग्ने कन्यां विवाह्य । ईदृग्लग्नं धराधीश, यतः पुण्यैरवाप्यते ॥ ८० ॥
 ततस्तं तुष्टिदानेन, तोषयित्वा विमृष्य च । भूपतिः कर्तुंमारेभे, पाणिग्रहमहोत्सवं ॥ ८१ ॥
 अत्रान्तरे च विज्ञात—स्वकीयोद्वाहनिर्णया । धात्रीमुखेन सोमश्रीः, श्रेणिकाय व्यजिज्ञपत् ॥ ८२ ॥
 तातास्माकं प्रतिज्ञाऽऽसी—त्सवीनां तिसृणामपि । पतिरैको विधातव्य, इति स्वस्यावियुक्तये ॥ ८३ ॥
 अयमेव पतिस्तस्मा—त्सत्योरितरयोर्थया । भवेत्तथा प्रसीदेति, श्रुत्वा नृपतिरब्रवीत् ॥ ८४ ॥
 यद्येवं रचितं तस्या—स्तदाऽस्तु किमु दूषणम् । सपत्नीनामिह प्रेमा—तिशेते स्वर्गसम्पदम् ॥ ८५ ॥
 भद्रां कुसुमपालं च, समाह्वय नृपोऽभ्यधात् । युष्मदङ्गजयोः सोम—श्रियश्चैकोऽस्तु बल्लभः ॥ ८६ ॥
 येनैकत्र सुखेनैवावतिष्ठन्ते परस्परम् । तौ ज्ञातपुत्र्यभिप्राया—वेवमस्त्विव्यवोचताम् ॥ ८७ ॥
 ततो नैमिसिकादिष्टे, वासरे स्वजनादिकात् । सत्कृत्य बहुमानेन, यथाहं भोजनादिभिः ॥ ८८ ॥
 द्युभे लग्ने सुहृत्सौ च, भद्रारासिकभूभृतः । इभ्याङ्गजेन कन्यानां, पाणिमग्राहयन्तु श ॥ ८९ ॥ युष्मम् ॥
 रत्नालङ्कारवस्त्रादीन्, कन्यकाभ्यां धराय च । ददतुर्विधिधात् प्रीतो, श्रेष्ठिन्युषानपात्रको ॥ ९० ॥
 जामात्रे कन्यकाभ्यो नृपतिरपि ददौ स्वर्णकोटीभ्रतको, सुक्ताहारार्द्धराराङ्गदसुकुटशिरोरत्नसत्कुण्डलीक्रीन्

हृत्स्वह्रस्वस्यन्दनादीन् विविधजनपदोद्भूतदासी प्रभेदान्, प्रासादं सप्तभूमं स्वलितरविरथं चारुशालं विशालम् ॥ ९१ ॥
 भूयोदेशभवं च किङ्कराणं पर्यङ्कश्यासना—दर्शाच्छादनभाजनानि रुचिराण्यद्योपधानानि च ।
 मानागीकुलसंकुलान् वरतरान् प्राज्यप्रपुष्टान् व्रजान्, ग्रामान्द्विसहस्रद्वलोककलितान् सुक्षेत्रस्यात् बहुन् ॥ ९२ ॥ आदिशुभम्
 असह्यायो विदेशस्थः, पुण्यात्पापमहं श्रियम् । तस्मात्पुण्यार्जने यत्नः, कर्तुं मे युज्यतेऽधुना ॥ ९३ ॥
 अर्द्धते च पुनः पुण्यं, गुरुणां पर्युपासनात् । गुरवोऽपि च निर्गन्था, निर्गमत्वा अवशकाः ॥ ९४ ॥
 इति संश्लिष्य धनयोऽसौ सुव्रताचार्यसन्निधौ । जगाम बहुमानेन, प्रणभ्योपाविशत्पुरः ॥ ९५ ॥
 ततः श्रीसुव्रताचार्यो, धन्याय जिनदेशितम् । क्षिप्रं धर्ममाचख्यौ, स्वर्गमोक्षसुखप्रदम् ॥ ९६ ॥
 सोपि सदर्शनोपेतं, गृहियर्मसुपाददे । आत्मानं सत्यनामानं, वह्नमस्त चिराय च ॥ ९७ ॥
 सुव्रतांधियुगं नत्वो—पागव्य निजमन्दिरम् । सत्तुष्टद्वयो भार्याः, (भार्ये) प्रोवाचैवं भद्राभनाः ॥ ९८ ॥
 सुव्रताचार्यपादान्ते—ऽलब्धपूर्वाभिवोत्सामम् । सुश्रुवोऽद्य मयाऽलक्षि, धर्मरत्नमिदार्हतम् ॥ ९९ ॥
 ततो जगाद् सोमश्री—र्विकसत्सुखपङ्कजा । स्वाभिनन् भद्रसत्ं जातं, जाता यद्ययमाहताः ॥ १०० ॥
 ममैतस्याश्च सुन्दर्याः, कुलक्रमसमागतः । धर्मोऽयं कुसुमावल्या—स्त्वस्मत्संसर्गतोऽस्ति यत् ॥ १ ॥
 तदेवमेकचित्तत्वे सर्वेषामप्यधाधिनाः । सन्पत्स्यते त्रिवर्गोऽपि, लोकद्वयसुखप्रदः ॥ २ ॥
 ततश्च सह पत्नीभिः, प्रासादे सप्तभूमिके । त्रायस्त्रिंशत्सुपर्व्वेव, ललति स्म स लील्या ॥ ३ ॥

तत्रचोत्पाद्यमानेऽपि, कीले धन्यस्य पुण्यतः । आधिरासत्रिधानानि, चक्रिणो दिग्जये यथा ॥४॥
 अथ रत्नप्रदीपेन, योतिते वास्तमन्दिरे । रात्रौ पर्यङ्कशय्याया—मासित्वेभ्यस्ततः सुधीः ॥ ५ ॥
 पत्नीर्भद्रासनासीनाः, कविदेव्युपमाः पुनः । प्रश्नोत्तराणि पप्रच्छ, विनोदोऽयं विपश्चिताम् । धागुजमम् ॥
 प्रगल्भा राजपुत्रीत्वा—द्वयक्तमस्वलिताक्षरम् । पपाठ प्रथमं तत्र, सोमश्रीः श्रेणिकाद्गजा ॥ ७ ॥
 अभिलषति किं तुलाकान्तो नृपस्य च कं जन्तो, वितरति सदा किं चाजय्यं सरगिनरैरिह ।
 सुरससुदयाः कीदृक्षं वा नमन्ति मुनिं सुदा, प्रवदति विधिः कीदृजैनं मतं भुवि विश्रुतम् ॥ ८ ॥
 कुशाग्रीयधियां वेद्यं चलद्विन्दुततावलीं । व्यक्ताततततरुणेत्युक्त्वा सा बह्लभाननम् ॥ ९ ॥
 स प्रमोदमवैक्षिप्र, ततोऽर्वाचत्सतामिति । व्यक्तं करणदं कान्ते, दुर्गमं किमिहायुता ॥ १० ॥
 अथोवाच वणिकपुत्री, सुन्दरी रूपसुन्दरी । पद्यमानं मया नाथ, भव्यं प्रश्नोत्तरं शृणु ॥ ११ ॥
 वदत्यर्थः प्रमोददृति परमं को मधुरिषी, तथा सीतास्तनुर्भुवि निगदितः कीदृशा इह ।
 शितिर्द्वैते भूपं सुनयनिपुणं वाञ्छति च कः, समाख्याति क्रीडा धरणिदुहितुः कः किल पिता ॥ १२ ॥
 चलद्विसर्गकं जाला, निसर्गसुभग प्रिय । ततावलिः स्फुटातात—ततश्चैत्यनुभ्यताम् ॥ १३ ॥
 ततः श्रेष्ठिसुतोऽर्वाच—रिप्रये प्रश्नोत्तरं वरं । यतोऽत्र रामजनक, इत्युत्तरमनुत्तरम् ॥ १४ ॥
 कुसुमावलयथ प्राह, साहङ्कारं भवादृशां । विदन्ता कीदृशी स्वामि—शीदृशौर्विहितैरपि ॥ १५ ॥

मदुक्तं यदि जानीथ, ज्ञास्यते च तदा भुवम् । इत्युक्त्वा सापठचूर्ण—मिति पण्डितमानिनी ॥१६॥
 ब्रूतो धान्यविशेषपङ्कजशुषो कस्तीघ्रपिडाकरो, भाषन्ते च महिरुद्रामिह भिदः कीदृग्वृपो दुर्जयः ।
 श्लेषे धातुरभाणि को जलचरो विःषयदौघस्तथा, वक्त्याख्यातिकमादिमं च वचनं किमवर्तमानाश्रितं॥
 गतं पुनर्गतं प्रत्या—गतं प्रश्नोत्तरं ह्यदः । व्यक्तैव वर्तते नाथ ततालीति ततातनी ॥ १८ ॥
 ईदृशानी विदन्त्येवा ऽस्मदीया गोदुहोऽपि हि । किं ब्रूमोनः प्रसीतैव प्रियाते तलिकावली ॥१९॥
 कर्णाञ्जलिपुटैः पीत्वा स्वभर्तुर्वचनामृत्नम् । प्रमोदपूर्णचित्तास्ता स्त्रिखोऽपि मधुरस्वरम् ॥ २० ॥
 विनयेनाञ्जलिं बध्वा प्रोचु युगपदेव तं । किमपि त्वमपि स्वामिन् पठ प्राज्ञशिरामणे ॥२१॥युगमम्
 ततस्तद्वचसा सोपि पोन्मीलन्पीतभाङ्कुरः । सुवर्णमृदुर्भेदं प्रश्नोत्तरमदोपठत् ॥ २२ ॥

लोकेन प्रार्थ्यते का जगति निगदितः कोमहीरुद्विशेषः, किं वा रूपं स्त्रियां सौ भवति ननु तदः शब्दशास्त्रप्रसिद्धं ।
 कः शब्दो भर्तुर्वाची परगुणानुतिभिः के प्रहृष्यन्ति चित्ते, ध्यातव्याः के गदायप्रश्रामनपरमैष्टिष्वहो पञ्चमाः स्युः ॥२३॥
 द्विर्यस्तं द्विः समस्तं च प्रश्नोत्तरमिदं प्रियाः । ताततश्चेति रूपेह प्रस्रुटैव ततीवली ॥ २४ ॥
 प्रश्नोत्तरमिदं श्रुत्वा चिन्तयन्त्यो सुहृशुंहुः । तास्त्रिखोऽपि क्षणं चक्षुः, मिथो सुखनिरीक्षणम् ॥ २५ ॥
 स्थित्वा मनाक् विहस्योचुः, सर्वायुगपदेव ताः । नृनमात्मानुरूपस्ते, नार्थेष्टा इह साधवः ॥ २६ ॥
 एवं प्रकारैर्विविधैर्विनो दैर्विचक्षणाभिः सहधर्मिणीभिः । क्रीडन्नसाविभ्यस्रुतः सुखेन, सुदात्यनैवीत्कतिचिद्दिनानि ॥२७॥

शालिभद्रकुमारोऽथ, वर्द्धमानोऽष्टवर्षिकः । एभूव स्वजनानन्ता—नन्दस्वदाहवर्द्धनः ॥ २८ ॥

स्वस्मित्वेव ग्रहे भद्रा, पाठनायात्मजन्मनः । स्वप्रज्ञास्त्रसुराचार्य, कलाचार्य समानयत् ॥ २९ ॥

तत्पार्थ्वं यत्नतो धीमा—नधीयानः स आददे । साक्षीकृतकलाचार्यो, लीलयया सकलाः कलाः ॥ ३० ॥

रामाजनमनोऽभोधि—क्षोभचन्द्रोदयोपमम् । तारुण्यं पुण्यलावण्य—पीयूषाञ्जितमाप सः ॥ ३१ ॥

संवर्लोकप्रियो भोगी, दानशौण्डो दयापरः । दाक्षिण्यामृतपथोधि—विनीनवनीयो नयी ॥ ३२ ॥

परोपकारप्रवणः प्रियधर्मा प्रियंवदः । शालिभद्रकुमारोऽभू—द्यौवनेऽपि विवेकभाक् ॥ ३३ ॥ शुभमम् ॥

हजाकारोचमाङ्गः शितिशिचिरकचः पूर्णचन्द्रार्द्धभालो, शुशस्त्रिधासितभूः कुवलयनयनः पूर्वमेन्दुपमास्यः । ॥ ३४ ॥

विन्धोष्टभ्राह्मणासो विशदंरदततिः स्कन्धलगायकणां, व्यूहोरंस्को वृषांसो छिरदकरभुजः पल्लवाताम्रपाणिः ॥ ३५ ॥

दीर्घश्लाघ्याङ्गुलीको विमलकररुहश्रेणिर्हृदीप्रपार्थ्व—क्षेत्रदंभोलिमध्यो वरतरकदलीस्त्रभरभ्योर्युग्मः । ॥ ३६ ॥

सारङ्गस्त्रीसुजन्यादितय उपचितोत्तमकूर्मोत्तान्धिः, सुहिलेष्टालक्ष्यगुल्फोऽरुणचरणनखो वर्तुलारक्तपाङ्क्तिः । ॥ ३७ ॥

नानाभूषणभूषितः परिहितप्रोद्यामदिव्यांशुकः, सल्लायोऽर्थिसमूहचिन्तितमनोऽ—भीष्टार्थसम्पादकः । ॥ ३८ ॥

फीडन्मिन्नवरैर्व्यलोकियुगपद्—द्वात्रिंशताश्रेष्ठिभि—मूर्त्तौ जङ्गमकल्पपादप इव श्रीशालिभद्रः क्षितौ । १३ ॥ त्रिभिर्विशेषकं ॥ ३९ ॥

नतस्ते श्रेष्ठिनस्तस्य, रूपायाक्षिसमानसाः । सममेव समाजासुः, श्रेष्ठिगोभद्रमन्दिरम् ॥ ३७ ॥

१ उत्समाङ्गं शीर्षम् २ शितयः रयामाः सुन्दराश्च केशा यस्य सः ३ निर्मलदन्तश्रेणिः ४ विशालवक्षाः ५ वृषभवत् अंसौ

यस्य सः ६ दंभोलिः वज्रम्.

अद्रयासनदत्ताथै—स्ते कृतप्रतिपत्तयः । कन्याह्वान्निश्चतं दत्तुं, तामयाचन्त स्तनवे ॥ ३८ ॥
 दृढभीतमना भद्रा, पुरस्तेषाममन्यत । विवाहं शालिभद्रस्य, कन्याभिर्गुणपद्भ्यश्चाम् ॥ ३९ ॥
 विशालकुलसम्भृता, विश्रुद्धतरजातिकाः । प्रोद्दिबोदप्रतारुण्या, वर्यसौन्दर्यशालिनीः । ४० ॥
 राकानिशाकराकारा—तना नलिनलोचनाः । सत्कुन्दकलिकादन्ता, इभङ्कुरभपयोधराः ॥ ४१ ॥
 चञ्चकलिनयोधेता, वज्रमध्यतनूदराः । रम्भास्तभोपमानोह-खिदिवेशवधुपमाः ॥ ४२ ॥
 द्वात्रिंशतसिमाः कन्याः शालिभद्रेण सादरं । पर्यणाययदेकत्र, लग्ने भद्रा प्रमोदतः॥४३॥चतुर्भिःकलापकम्
 गोभद्रजीवदेवोऽथ, विबुधयावधिना सुतम् । द्वात्रिंशतेभ्यकन्याभिः, कृतपाणिगृहोत्सवम् ॥४४॥
 शीघ्रं भवनवासिभ्यो, देवेश्यः सपरिच्छदः । सुनिदत्तार्जितागण्य-पुण्याकृष्टः समाययौ ॥ ४६ ॥
 रस्यं विस्तीर्णसुदुर्गं प्रासादं सप्तशुभिकं । स चक्रे शालिभद्रार्थं, सुरप्रासादसन्निभम् ॥ ४७ ॥
 तन्नाथशुभिकावस्ता—द्वेषेभकरभादिकाः । बध्यन्ते यत्र धार्यन्ते, शकरस्थन्दनादयः ॥ ४७ ॥
 प्रांशुरात्मपस्तम्भा, विस्तीर्णयितस्तुलः । यानशाला विशालास्ता—शक्रेऽस्मावसुरेश्वरः ॥ ४८ ॥
 मञ्जिष्ठादीनि श्लाघानि, श्लाघ्यन्ते यत्र सर्वदा । ऊर्ध्वमादिशुवशक्रे, स शालास्तत्र धन्युराः ॥४९॥
 द्वितीयायां पुनर्भूयो, दासीदासादिसंहतेः । भोजनादिक्रियास्थाना—र्णतिरभ्याणि स व्यधात ॥

तृतीयायां रसवती—स्थानानि स्थणिकाल्यात् । गवाक्षजालकालीढाः, प्राड्याः पानीयशालिकाः ५१
 चतुर्थ्यां चासनखाप—स्थानभोजनमण्डपान् । बज्रालङ्काररत्नादि—भाण्डागाराणि निर्ममे ॥६२॥युग्मम्
 प्रधानानेकधारत्न—मयाहं द्विभ्वहेतवे । देवालयं च चक्रेऽसौ, निजचैत्यगृहोपमम् ॥ ५३ ॥

पञ्चम्यां तु वसन्तादि—समस्तक्रतुसम्भवैः । नानाविधफलोपेतै—नानागुण्यमनोहरैः ॥ ५४ ॥

महीरुहगणगुच्छ—लतागुल्मैश्च सुन्दरम् । आराममंतिविस्तीर्णं, विदधे स सुखाकरम् ॥५५॥युग्मम् ॥
 तदन्तर्मणिसोपान—शालिनीर्विमलाम्भसः । क्रीडाणुक्कारिणीर्वापी—नीलरकसितारक्षुजाः ॥५६॥

क्रीडाक्षोणिभृतो रम्यान्, वनखण्डोपशोभितान् । स्फाटिकान्स चकारोच्चैः, कैलासाचलसन्निभान्
 निगूढजलसञ्चार—निपतद्वीरशीकरान् । स धारामण्डपंश्चक्रे, वर्षाभैरिव—निर्मितान् ॥ ५८ ॥

एवमन्यान्यपि क्रीडा—स्थानानि विविधान्यसौ । विदधे शालिभद्राय, पुण्यं हि जयति क्षितौ ॥५९॥

षष्ठयूमौ वासगृहं, वासवागारसन्निभम् । शालिभद्राय चक्रेऽसौ, चित्रशालादिवन्धुरम् ॥ ६० ॥

पार्श्वेऽपवरकांस्तस्य, चक्रे द्वात्रिंशतं तथा । द्वात्रिंशतः कलत्रेभ्यो—ऽसुरस्तत्प्रतिरूपकान् ॥ ६१ ॥

वासवेदमनि विस्तीर्णं, गङ्गापुलिनसन्निभम् । पार्श्वतोऽभ्युन्नतं किञ्चि—इभमीरं मध्यभागतः ॥६२॥

नवनीतवन्मुद्रीभि—स्तुलिकाभिस्समन्वितम् । द्वात्रिंशतोपधानादि—वस्तुभिश्चापि सङ्गतम् ॥६३॥

विचित्रचित्रविच्छिन्ति—चित्रितं नेत्रदृषदम् । वर्षं पर्यङ्कमार्याय, शालिभद्राय सोऽकरोत् ॥६४॥ त्रिभिर्विदोषकम् ॥

चक्रे पर्यङ्गमेकैकं, तूलिकाद्युपशोभितम् । प्रत्येकं च कलत्राणां, खोत्पादशयनोपमम् ॥ ६५ ॥
 सप्तम्यां भूमिकायां च, मसृणं मणिकुट्टिमम् । निर्ममेऽसौ सुराधीशो लीलाचङ्कमणोचितम् ६६
 चक्रे नाभिप्रमाणां च, वेदिकां सर्वतोऽपि सः । रत्नजालान्तरोपेतां, जगतीवेदिकोपमाम् ॥ ६७ ॥
 तस्याश्वोपरि सद्वृत्तान्, स्फाटिकानकपिशीर्षकान् । शालिभद्रास्यशोभांस्तान्, बाह्यचन्द्रानिवागतात्
 पुण्याकुष्ठोऽसुरोऽस्मै स चितरति वरं प्रत्यहं चाङ्गारगं, वस्त्रालङ्कारपुष्पाण्यमृतरसफलाहारमध्यं ततश्च ।
 निर्विधं क्रीडति स्र विदशपतिरिव प्रेयसीभिः सदाऽसौ, भद्रा व्यापारमन्यं स्वयमपि सकलं गेहसत्कं चकार ॥ ६९ ॥
 अथेभ्यतनयो धन्यो, भोजनानन्तरं सुधीः । समादाय च तामबूलं, वातायनमुपाविशत् ॥ ७० ॥
 यावत्पश्यति तत्रस्थः, सुरश्रियमसौ ततः । ददर्श स्वगृह्ण्णायो—पविष्टं वृद्धयोर्युगम् ॥ ७१ ॥
 तबाहाराध्यादेन, कुर्यां विन्धायतां गतम् । श्रीव्रतदंतं मृगदन्तं, वृक्षन्धायामिवाश्रितम् ॥ ७२ ॥ आदियुगमम् ॥
 ततः सोऽचिन्तयद्दो, अनौचित्यं विधेरदः । स्वशुद्धिभरणाशक्ता—श्रिरञ्जीवन्ति यत्रराः ॥ ७३ ॥
 अथवा न विधेर्दोषो, दोषः स्वत्वंनयोरयम् । तारुण्येऽपि तपस्तप्तं, यत्र सुवत्वा गृहाश्रमम् ॥ ७४ ॥
 अथवा नानयोर्दोषो, दोषोऽत्र श्रीव्रतमयम् । पूर्वविधानंपीक्षित्वा, यद् श्रुतां नोपजुच्यते ॥ ७५ ॥
 किञ्चाम् पश्यतो दृष्टि—समं जिह्याति सादरम् । दृष्टपूर्वाचिर्वैतो मे, मनः सुखायतोऽधिकम् ॥ ७६ ॥
 इत्यसौ चिन्तयन्नेवो—पलक्ष्य पितरांचिति । अत्यन्तं पीडिताश्रिते, संसृत्य विभवं तयोः ॥ ७७ ॥

कस्य करण न जायन्ते, संसारे विपदोऽथवा । किन्तु कार्यः स्वबन्धना-सुपकारो भद्रात्मभिः ॥७८॥
 तद्दो किं ममानेन, धनेन बहुनाऽपि हि । नोपयोगं प्रयात्युच्चैः, स्वबन्धनार्मपीह यत् ॥ ७९ ॥
 विसृश्येति क्षणित्येव, प्रतिहारं समादिशत् । भो भो बृहद्युगं तिष्ठ—स्युपविष्टं गृहान्तिके ॥८०॥
 स्नपयित्वाऽऽदरेणैत—द्वोजयित्वा विशेषतः । परिधाप्य सुवस्त्राणि, समानय ममान्तिकम् ॥८१॥
 तं प्रणम्य प्रतीहारो, विनिर्गल्य गृहाद्दहिः । स्वर्णदण्डकरः शीघ्रं, गत्वा ताविदमब्रवीत् ॥ ८२ ॥
 जायता द्युपतरेष, युवामाकारयत्यतः । समागच्छतसुत्थाय, प्रत्यासन्नं गृहान्तरम् ॥ ८३ ॥
 कान्दिधिकौ चकम्पते, तद्वचःश्रवणाच्च तौ । आपद्रता हि परुयन्ति, सर्वतो व्यसनोदयम् ॥८४॥
 चिन्तयामासतुश्चैव—मदो नो मन्दपुण्यता । विदेशागमनेऽप्येवं, रतिं यन्न लभावेह ॥ ८५ ॥
 चिन्तयन्ताविति प्रोचे, प्रतिहारो महामनाः । आर्यो मा कुरुतां भीतिं, प्रीत्या द्वापयति ह्यसौ ॥८६॥
 ततः क्षणं समाश्वस्य, तद्वच्यश्रवणादिमौ । मन्दं मन्दं सम तेन, गृहाभ्यन्तरमीयतुः ॥ ८७ ॥
 स्नापितौ भोजितौ तेन, वितरीयं वरवाससी । उपधन्यं समानीया—सने तावुपवेशितौ ॥ ८८ ॥
 ततस्तावब्रवीद्धन्यः, सुधामशुरया गिरा । आर्यो कृतः समायातौ, जानीतौ वेह कञ्चन ॥ ८९ ॥
 ततस्तावुचतुः श्रीमन्, सुप्रतिष्ठपुरादिह । अर्थैवावां समायातौ, जानीतौ(वो)ऽत्र न कञ्चन ॥ ९० ॥
 सभायामिह किं कोऽपि, दृष्टपूर्वोऽस्ति वामिति । उक्ते धन्येन साकृतं, चिरं संवीक्ष्य ससृष्टम् ९१

बुद्धाऽवोचं ह्युः पुत्रो, ममासीत्पञ्चमो गुणी । धन्य इत्याख्यया तस्या-नुसृपो लक्ष्यते भवान् ॥१२॥
 अथासावासनं सुक्त्वा, पपात पितृपादयोः । यत्सर्वाभरणेभ्योऽपि, विनयो भूषणं परम् ॥ १३ ॥
 धनिनां सुविनामेषां, त्वया रे दैव निर्दय । ईदृशीं दुर्दशां कष्टां, कुर्वता किमुपार्जितम् ॥ १४ ॥
 इतिसंचिन्तयन्नैव, बाष्पप्लुतविलोचनः । जगाद् जननीं धन्यः, सखेदो गद्गदाक्षरम् ॥१५॥गुणमम् ॥
 सुप्रतिष्ठपुरस्थानां, भवतां तादृशो धने । दुर्दशेयं महाकष्टा, मातर्निपतिता कथम् ॥ १६ ॥
 माता प्राह श्रियः पुसां, जायन्ते वत्स पुण्यतः । आविर्भूते गृहेऽस्माकं, तदा पुण्यवति त्वयि ॥१७॥
 निपानमिव मण्डूकाः, सरः पूर्णमिवाण्डजाः । संश्रिता भृहमस्माक-महंपूर्विकया श्रियः ॥१८॥
 भवति प्रोषिते वत्स, प्रोषिताः सम्पदोऽपि हि । रवौ क्षेत्रान्तरं प्राप्ते, तद्भासः किमिहासते ॥१९॥
 किञ्चिच्चौरैर्दूतं किञ्चिद्, व्यवहारे च विप्लुतं । किञ्चित्पणयाङ्गनाथूता-सकैः पुत्रैर्विनाशितम् ॥२०॥
 ज्येष्ठपुत्रापराधात्स्वं, किञ्चिद्राजकुले गतं । एषां सर्वस्वनाशेन, दुर्दशेयमजायत ॥ १ ॥
 ततश्च विभवाभावा-त्पुरे तत्र पराभवः । प्रावृत्तत्प्रोक्तोभ्योऽपि, दारिद्र्यं ह्यापदां पदम् ॥ २ ॥
 न स्यातुं शक्यते तत्र, क्षणमात्रं ततो वयं । सकुटुम्भा इहायाताः, पुण्यदृष्टो भवानपि ॥ ३ ॥
 धन्यस्ततो जगादैवं, आतारः काम्बं ते मम । वर्तन्ते सह पत्नीभिः-धनचन्द्रादयोऽधुना ॥ ४ ॥

१ सामान्यजनैः

उवाच जननी वत्स, सोदराणामपि त्वया । ग्राह्यं तेषां न नामापि, कर्मणा वैरिणो हि ते ॥५॥
 मातर्यपि ते वैरं, बह्व्यङ्गताया मयि । तथापि न मया कार्यं, रोषस्तेविति सोऽभ्यधात् ॥६॥
 ततः सा चिन्तयामास, सुख्यहो महदन्तरं । यस्मादेकोदरोत्पन्ना, एकत्रैव प्रवर्द्धिताः ॥ ७ ॥
 एके कुटिलतोपेता, अपरे सरलाः पुनः । जायन्ते स्वप्रकृत्यैव, वदर्पा इव कण्टकाः ॥ ८ ॥
 इति सा चिन्तयित्वाञ्च, वत्स तिष्ठन्ति ते वने । तदाहानाय स प्रेम्णी—त्पतीहारं ततस्तदा ॥ ९ ॥
 ततस्तेन समाहृताः, सभार्या अपि ते वनात् । लजावननसूदर्शनो, धन्यं समुपतस्थिरे ॥ १० ॥
 धन्येनापि च सरभाष्य, प्रियालापेन तेऽभितः । सबक्षिरे महामूल्यै—र्वस्त्रादिभिरनुत्तमैः ॥ ११ ॥
 स्याने तथाविधात् भ्रातृन्, धन्योऽसौ यदपूजयत् । अपकारमपाकृत्य, महान्तो ह्यपकुर्वते ॥ १२ ॥
 अजान्तरे समागत्य, सोमश्रीप्रसुखाः प्रियाः । प्रणेषुः श्वशुरादीनां, चरणौ भर्तुराज्ञया ॥ १३ ॥
 अथादीभिरमोघाभि—स्तेऽपि ता अभ्यनन्दिषुः । यथानुरूपसत्कारे, कुलीनानां क्रमो ह्ययं ॥ १४ ॥
 उपकारं स्मरन्नेष, द्येष्ठशत्रुः सधर्मिणीम् । सबकार विशेषेण, भूषणाद्यर्धनश्रियम् ॥ १५ ॥
 चिहितं येन केनापि, कालेनापि महीयसा । विस्मरन्ति महान्तो हि, नोपकारं कदाचन ॥ १६ ॥
 ततोऽसावृणमोक्षाय, पितरौ जिनदेशिते । धर्मं संस्थापयामास, सतामेव क्रमो यतः ॥ १७ ॥
 धन्यप्रभावतः सत्त्वं, भ्रातरः स्वच्छतां ययुः । पञ्जाकराः शरत्काले, कुम्भयोनेरिवोदयात् ॥ १८ ॥

धन्यस्त्रांस्तादृशान् ज्ञातव्यो-पदिश्य जिनदेशितं । धर्मं चास्थापयद्यस्मा—दिष्टं धर्मं नियोजयेत् १९
 तुतोष न तथा धन्यो, भार्यालाभदिभिः सुधीः । पित्रादिनिजबन्धुनां, यथा धर्मं नियोजनात् ॥
 दृष्टोपकारितां तस्या—पकर्त्तारोऽपि सोदराः । मात्सर्धं तत्रजुर्यस्माद् गुणाः संवननं परम् ॥२१॥
 कृतकृत्योऽहमित्येष, मन्वानः श्रेष्ठिनन्दनः । निरतो धर्म कृत्येषु, दिवसानल्यवाहयत् ॥ २२ ॥
 दत्त्वाथ विभवं प्राज्यं, निजग्रामेषु सादरं । स प्रीतहृदयो भ्रातृ-नाधिपत्ये न्यवीविशत् ॥ २३ ॥

श्रीजैनधर्मं स्वयमादधानः, कुर्वन्श्च यत्नादिपतुपर्युपास्तिम् । त्रिवर्गवाधापरिहारतोऽसौ, कालं व्यतीयाय सह प्रियाभिः
 इति श्रीधन्यशालिभद्रमहर्षिचरिते धन्यमात्राकारकुसुमपालयुहावस्थानश्रेणिकराजगोभद्रश्रेष्ठिकुसुमपालमालाकार-
 कन्यापरिणयनससृद्धिप्राप्तिजिनधर्मर्षासिद्यालिभद्रविवाह—जनकजीवदेवनिमित्तससभूमिप्रासादादिकथनधन्य-
 मातृपितृभ्रात्रादिमीलकतत्ससृद्धिदानजिनधर्मर्षापणस्वयंधर्मर्षानुष्ठानप्रवृत्तिव्यावर्णनो

नाम तृतीयः परिच्छेदः ॥ ३ ॥

॥ अथ श्रीचतुर्थः सर्गः प्रारभ्यते ॥

अथान्यदा पुरे तत्र, श्रीधर्त्तावपि शीतलान् । उष्मलानपि शीतर्त्तां, वातपित्तकफापहान् ॥ १ ॥
षट्खण्डभरतस्वामि—खीरत्नसदृशान् बहून् । वीरेणानतिविस्तीर्णा—नजीर्णान् रत्नकम्बलान् ॥ २ ॥
सत्पुण्यनरभोगाहर्ष-त्रेपालविषयोद्भवान् । लाभार्थिनः समादाय, वणिजः केचनपययुः ॥ ३ ॥ त्रिभिर्विशेषकम्
रत्नकम्बलहस्तास्ते, प्रत्यहं प्रतिमन्दिरम् । विक्रेतुं वणिजस्तत्र, नगरे परिब्रजसुः ॥ ४ ॥
तेभ्यो नैकोऽपि केनाऽपि, जगृहे धनिनाऽपि हि । महामूल्यपदार्थाना—मर्थिनो विरलाः खलु ॥ ५ ॥
ततः श्रेणिकराजस्या—सोमस्यास्थानमण्डपे । सुधर्मायामिवेन्द्रस्यो—पत्तस्थुर्वणिजः किल ॥ ६ ॥
ततः प्रणम्य पादौ ते, श्रेणिकस्य महीपतेः । सादरं दर्शयामासुः, समस्तान् रत्नकम्बलान् ॥ ७ ॥
श्रेणिकोऽपि वणिग्वर्या—नववीचुष्टमानसः । भो भो भद्राः किमेतेषां, मूल्यं कथयत हुतम् ॥ ८ ॥
एवमाज्ञापिता राज्ञा, ते क्षणेन विचक्षणाः । एकैको लक्षमूल्योऽय—मिति राज्ञे व्यजिज्ञपन् ॥ ९ ॥
तच्छ्रुत्वा चकितो भूषः, प्राह भो रत्नकम्बलान् । महार्थानिह शुष्माकं, प्रहीतुं कः क्षमो जनः ॥ १० ॥
इति राज्ञा विसृष्टास्ते, विमनस्का वणिग्वराः । सभानो निर्ययुः कृत्यं, किमन्यत्पर्वणीदृशे ॥ ११ ॥
किं कुर्मः कुत्र गच्छामो, दर्शयामोऽत्र कस्य वा । इति चिन्तयतां तेषां, मनस्येवमभूत्तदा ॥ १२ ॥

१ श्रेयान् २ नूतनान् ३ प्रस्तावै

श्रीमतः शालिमद्रस्य, श्रेष्ठिपुत्रस्य मन्दिरम् । श्रूयतेऽत्र महाभूति-कालितं विश्रुतं भुवि ॥ १३ ॥
 गच्छामस्तत्र चैन्द्रद्रा-श्रेष्ठिन्यौदार्यशालिनी । गृहीयान्नोपभोगार्हाः, कंदर्यावर्धवस्तुनः ॥ १४ ॥
 भगाल्यान्तःपुरे काचि-बेष्टिका श्रेणिकान्तिकात् । कम्बलाग्रहणोदन्तं, चैह्लाणायै न्यवेदयत् ॥ १५ ॥
 विम्बुज्य परिवश्लोक-सुस्थायारथांनमण्डपात् । तदैवं वसुधाधीशो-ऽध्यागादन्तःपुरं किल ॥ १६ ॥
 चैह्लाणोवाच किं स्वामिन्, शुष्माभिर्मम हेतवे । नाग्राहि कम्बलः कोऽपि, किं नाहं तव वल्लभा १७
 स्वामिन् कृपणाता केयं, निःस्वस्येव तवेहशो । उदारचरिता यस्मा-द्भवन्ति पृथिवीभुजः ॥ १८ ॥
 तथा नाथ तव व्याप्तिं, ये श्रुत्वेह समागताः । वणिज स्तत्पुरो यूयं, लघूभूतास्तदग्रहात् ॥ १९ ॥
 यत्र यत्र श्रमिष्यन्ति, नैगमास्तत्र तत्र ते । अकीर्तिपटहं स्वामिन्, वादयिष्यन्ति तेऽन्वहम् ॥ २० ॥
 यदि सूर्यं न ते नाथ, विद्यते तदिमां मम । रत्नावलिं समादाया-दत्सर्वैकं रत्नकम्बलम् ॥ २१ ॥
 मा भवन्तु गताशास्ते, समागत्य भवान्तिकं । अभीष्टं पूरयन्त्येव, कल्पकृक्षा इवोत्तमाः ॥ २२ ॥
 इत्येवं कथिते देव्यां, श्रेणिकः पृथिवीपतिः । तदैवाकारयामास, रत्नकंबलनैगमान् ॥ २३ ॥
 शो भद्रा मम सूर्येन, ददध्वं रत्नकम्बलम् । एकं दीनारलक्षणे-त्युक्ता राज्ञाऽवदन्नितम् ॥ २४ ॥
 स्वामिश्रितो विनिर्गल्य, कम्बलाधिकये वयम् । विषण्णाः शालिभद्रस्य सर्वेऽगच्छाम मन्दिरम् ॥ २५ ॥

रत्नकम्बलकास्तत्र, भद्रया शीलभद्रया । यथोक्तैर्नैव सूर्येन, सर्व्वेऽग्राहिषत प्रभो ॥ २६ ॥
 च्छेष्टणा च तदाकर्ण्य, रोषविस्रुतिताधरा । जगाद पृथिवीनाथं, सनिहुरमिदं वचः ॥ २७ ॥
 यादृशी वाणिजस्वीणां, तादृश्यपि न विद्यते । क्षत्रियप्रवरस्यापि, तव स्वामिन्नुदात्ता ॥ २८ ॥
 ततः प्रेष्य प्रतीहारं, क्षालिभद्रग्रहे तदा । अग्राधि कम्बलं भद्रा, श्रेणिकेन महीश्रुजा ॥ २९ ॥
 भद्रे येऽद्य त्वया क्रीताः, कम्बलास्तेषु कञ्चन । एकं सूर्येन मे देहि, रत्नकम्बलमुत्तमम् ॥ ३० ॥
 भद्रोचे कम्बला येऽद्य, क्रीताश्छिन्नास्तदैव ते । क्षालिभद्रकलत्राणां, पादप्रोञ्छनहेतवे ॥ ३१ ॥
 पूर्व्वोपाचास्तु सन्त्येते, प्रकटीभूततन्त्रवः । किञ्चित्कसारिकाकीटैर्भक्षितत्वात् क्वचित् क्वचित् ॥
 शय्यामारोहकामानां, बधूनां चासमन्दिरे दुन्वन्त्यङ्घ्रितलं पद्मा—दलवत्कौमलं यतः ॥ ३३ ॥
 अञ्चिन्नाः सन्त्यतसते, चेद्दुपकुर्व्वन्ति भूपतेः । मूल्यं विनापि ग्रह्यतां, धन्यं यदुपयोगि वः ३४
 एवमुक्तः प्रतीहारः, समागत्य नृपान्तिकं । यदुक्तं भद्रया तत्र, तदाख्यत्यथिवीशुजे ॥ ३५ ॥
 अत्रान्तरे नरेन्द्रस्य, पादवन्दनहेतवे । तत्राभयकुमारख्यः, सुतामालः समाययौ ॥ ३६ ॥
 तं स्वस्याशोषकार्येषु, पच्छनीयं विशोषतः । बृहस्पतिभिवेन्द्रस्य, सर्व्वबुद्धिमहानिधिम् ॥ ३७ ॥
 पप्रच्छोर्व्वर्षिपतिः भीतः, कीदृशो विभवोदयः । श्रूयते क्षालिभद्रस्य, श्रीदस्येव महानिति ॥ ३८ ॥
 पञ्चशाल्या अमालानां, धुरीणः क्षीणदूषणः । तज्ज्ञोऽभयकुमारोऽपि, जगाद पृथिवीपतिम् ३९

जन्मान्तरार्जितागण्य—पुण्येनद्भुतवैभवः । स्वामिस्त्ववगरे जज्ञे, भद्रागोभद्रनन्दनः ॥४०॥
 रमतेऽसौ स्वपत्नीभिः; प्रासादे देवनिर्मिते । अप्सरोभिस्त्रिव स्वर्गे, निश्चिन्तस्त्रिदशेश्वरः ४१
 इत्यादि शालिभद्रस्य, वर्णनं स्वसुताननात् । श्रुत्वा प्रतीये भूपाल, आप्ते प्रत्येति को न हि ॥
 अहो धन्योऽहमित्येव—मचिन्तयदसौ तदा । निवसन्ति यदीदृक्षा, वणिजोऽपि हि मत्पुरे ॥४३॥
 पश्यामि शालिभद्रं वे—द्भद्राङ्गमहं तदा । भद्रं स्यादिति सञ्चित्य, सोत्कण्ठस्तस्य दर्शने ॥४४॥
 आहृत्यै शालिभद्रस्य, प्रधानपुरुषं ततः । तदैव प्रेषयामास, श्रीश्रेणिकमहीपतिः ॥ ४५ ॥
 सोऽपि तद्गृहमायात—स्तमपश्यन्द्वाच ताम् । भद्रेऽहं प्रेषितो राज्ञा, शालिभद्रं दिदंशुणा ॥४६॥
 त्वरितं शालिभद्रं त—त्प्रेषयोर्वीश्रासन्निधौ । येन तद्दर्शनात्स्वामी, लभते प्रमदोदयम् ॥ ४७ ॥
 भद्रापि तसुवाचैवं, भूपतेस्त्वं निवेदय । अप्रसादो विधातव्यो, नास्मासु स्वामिना यतः ॥ ४८ ॥
 सुकुमारशरीरोऽयं, शालिभद्रो ममाङ्गजः । पादमप्यसहो दातुं, बहिरेष स्वमन्दिरात् ॥ ४९ ॥
 कदाचिन्नेक्षते योऽर्क—चन्द्रयोर्मण्डले अपि । कथंकारं समायातु, शुष्माकं स निकेतनम् ॥ ५० ॥
 इत्युक्तो भद्रया सोऽथ, समागत्य नृपान्तिकम् । स्वरूपं शालिभद्रस्य, निजगाद् यथाश्रुतम् ५१
 अत्वरिष्टतरां राजा, ततस्त्वदर्शनं प्रति । अहो पुण्यस्य सौभाग्य—कारिता काऽप्यलौकिकी ५२

भृयोऽपि तन्मुखेनैव, वृषो भद्रामभानयत् । पथेवं गृहम्पथेत्यं, पश्यामि तत्र नन्दनम् ॥ ५३ ॥
 भद्रोवाच कुतोऽयं मे, प्रसादो भृशुजा महान् । केवलं कतिचित्त्वामी, वासरणि प्रतीक्षताम् ५४ ॥
 शोभां राजपथादीनां, यावद्विर्वर्तयाम्यहम् । सामग्रीं च गृहे यावत्प्रभोरगमनोचिताम् ॥ ५५ ॥
 ततोऽभ्युपगते राज्ञा, तथाऽज्ञाप्यन्त पुरुषाः । कुरुध्वमानृपागारा—च्छोभां यावद् गृहं मम ५६ ॥
 ततः केचिन्नारा मार्गं, तृणकाष्ठोपलोच्छ्रितम् । जन्मोत्सवे जिनेन्द्राणां, चक्रुर्वायुक्रुभारवत् ॥ ५७ ॥
 विरजीचकिरे केचि—द्राजमार्गं समन्ततः । वीचंयमाः कुंशाश्रीय—धियो भव्यमनो यथा ॥ ५८ ॥
 सद्गन्धोदकपूरेण, सिषिचुः केऽपि भूतलम् । जिनज्ञानोत्सवे मेघ—कुमारा इव सर्वतः । ५९ ॥
 अभ्युक्षतस्त्रभकिरोनिविष्ट-विशिष्टकाष्ठवलिस्त्यतिष्ठतः । आच्छादिताश्चाखिचित्र भक्ति-वच्चैः समन्ताद्वरवेदिकात्ताः ६१ ॥

सद्गन्धोदकपूरेण—प्रदल्यमानाद्भूतपण्ययोषाः । शुक्लन्दुदन्नोऽधुरनाद्दूर्णां, गन्धर्वमन्द्रध्वनिगीतरम्याः । ६१ ॥

मञ्जातिमञ्जा विबुधोपशोभिता—श्रकाशिरे राजपथेऽन्तरान्तरा ।

दिवौकसां प्रेक्षणमण्डपा भुवं, समागताः स्वर्गपुरादिलतलम् । ६२।त्रिभिर्विशेषकम् ।

स्थूलातिवृत्तामलमौक्तिकव्रजः, प्रलम्बमानाः कचिदन्तरान्तरा ।

नक्षत्रमाला इव भ्रांस्वरा वधुः, पुरः श्रियं द्रष्टुमिवागता दिवः ॥ ६३ ॥

१ आगत्य २ स्वीकृते ३ साधवः ४ तीक्ष्णबुद्धयः ५ शीघ्रमत्यः

वितेतिरे तत्र विचित्रवञ्जै—र्वितीतमालाः पुरुषैः समन्तात् । तथा यथा नैव बभूव भुञ्जं, प्रभाकरस्यापि करप्रचारः
 प्रत्यापणं तोरणमौलिलोल—माणिक्यधामास्ततमःप्रचारम् । अलक्षिताहःक्षणदाविशेषं, केचित्प्रचक्रुर्वरहृदयोभाम्
 शृङ्गाः कणन्तो मधुरं नितान्तसुनिद्रसत्पुष्पगृहाणि भेजुः । तथा यथा गीतसदृशैषु—वीणास्वनानाममंत्रबद्धिलोपः ॥ ६६ ॥
 दन्दऽश्वमानाशुक्रन्द्रसाद्र-धुमैः सुगन्धीकृतराजमार्गः । क्वाप्यन्तरन्तः शुभधूपघट्योऽ-स्थाप्यन्त संस्थाननितान्तसुस्थाः ॥
 स आपणो नास्ति न यत्र तोरणः, स तोरणो नास्ति न यत्र पुत्रिकाः ।
 ता पुत्रिका नैव न या विरेजिरे, स्त्रियः सच्चिता इव चारुयौवनाः ॥ ६८ ॥

तद्यौवनं नास्ति न यत्र रूपं, रूपं न तद्यत्सुभगतवहीनम् । सौभाग्यमप्यस्ति न तद्यदत्र, मनो न यूनां हरते नितान्तम्
 इति विधाप्य नृपाध्वपरिष्कियां, जनमनःकुमुदाकरचन्द्रिकाम् ।
 गृहमपि द्रुतमेव हि भद्रया, प्रविदधे कमनीयतमं श्रिया ॥ ७० ॥
 तथाहि—विशालगोपुरद्वार—बद्धवन्दनमालिकम् । नीलाग्नीरुहसन्धिन्न-पूर्णकुम्भोपशोभितम् ७१
 विशालैर्निर्मलैर्लोक-लोचनानन्ददायिभिः । चञ्चच्चन्द्रोदयैः कान्तं, सान्द्रैश्चन्द्रोदयैरिव ॥ ७२ ॥
 लम्बमानोल्लसत्कान्तिसन्सुक्ताफलमालिकम् । विक्रस्वरसुगन्धाढ्यं कुसुमलङ्घनोहरम् ॥ ७३ ॥
 चारुसुक्ताफलश्रेणी—स्वस्तिकालङ्कृताङ्गणम् । सुगन्धद्रव्यनिष्पन्न—धूपधुगौघवासितम् ॥ ७४ ॥

इत्थं विचित्रभङ्गीभिः—रत्नार्पणं निजं गृहम् । भद्रा प्रैवीचूपाहृत्यै, प्रधानगुरुषाभिजान् ॥ ७६ ॥
 गत्वा राजकुलं स्थित्वा, पुरतः पृथिवीपतेः । बद्धाञ्जलिपुटाः प्रोचुः, सादरं चिनयेन ते ॥ ७६ ॥
 नाथोचितपरीवारः, शालिभद्रशृङ्गाणम् । प्रसथालङ्कुरु स्वाङ्घ्रि—पङ्कजैरमलैरलम् ॥ ७७ ॥
 ततः भ्रतं चतुर्दन्तं, गजं सेचनकाभिधम् । विहितस्फार शृङ्गारो—ऽधिस्त्रभ्येह्यणान्वितः ॥ ७८ ॥
 श्रभ्रंशुचह्युभाध्यासि—शार्चीसखशार्चीपतेः । भुशं विभ्रममाविभ्र—बच्चाल श्रेणिको नृपः ॥७९॥युग्मम् ।
 ततोऽभयकुमाराद्याः, कियन्तोऽपि समन्वयुः । मन्त्रिणस्तुरगाख्वाः, सामानिकसुरा इव ॥ ८० ॥
 स्वस्तिहृदरमारभ्य, यावद्भद्रानिकेतनम् । स्मणीयतया साक्षात्, स्वर्गदेशमिव न्युतम् ॥ ८१ ॥
 चक्षुर्मनःश्रुतिघ्राण—शरीराण्डाकारिणम् । विसिम्बिमयेतरां राज—मार्गमालोकयन्तुपः ॥८२॥युग्मम्
 दर्शयन्मार्गविच्छित्ति—र्वभापे चिह्नाणां नृपः । पश्य प्रिये वणिकपत्न्या, वैभवं पुण्यसम्भृतम् ॥८३॥
 नृपः पश्यवनेकानि, कौतुकानि पदे पदे । शालिभद्रशृङ्गारं, प्रापदुच्छ्रितोरणम् ॥ ८४ ॥
 दृश्यक्षतालयसम्पूर्ण—पात्रसन्दर्शनादिना । चकिरे भद्रया तत्र, माङ्गल्यान्यवनीपतेः ॥ ८५ ॥
 अत्यन्तोत्तुङ्गमातङ्गान्, जङ्गमानिव पर्वतान् । विशाख्य महीनाथो, ददशौभयपाभ्रयोः ॥ ८६ ॥
 कान्थोजादीनिवचित्राङ्गा—न्मार्तण्ड—तुरगोपमान् । कचिचितवर्षण्यमास, नृपस्तुङ्गान्तुरङ्गमान् ॥ ८७ ॥

१ ऐरावणारूढेन्द्राणीसहितेन्द्रस्य २ मार्गारचताः ३ ददर्श।

सरोराजीमिव कापि, सव्वकां तुङ्गवेदिकाम् । श्रेणिकः सदृशुणश्रेणिः, स्थान्दनालीमवैक्षत ॥ ८८ ॥
 वमत्कारकरीं लक्ष्मीं, पश्यन्नेवं नरेश्वरः । अनेकमणिसोपाना—सांख्योद्वाद्यभूमिकाम् ॥ ८९ ॥
 तत्रागणयानि पण्यानि, बहुमूल्यान्यनेकधा । अनिन्दितानि विद्यन्ते, स्थाने स्थाने समन्ततः ॥९०॥
 चारुसुकवृन्दानि, नालिकेरीफलानि च । कुत्रचिद्गणयन्तुबै—स्वरितं त्वरितं नराः ॥ ९१ ॥
 आरोप्यते तुलयां च, धरिमद्रव्यसञ्चयः । कुङ्कुमादि परिच्छेत्तुं, विशुध्यर्थमिव क्वचित् ॥ ९२ ॥
 कृष्णजीरकधान्याक—सरिचाद्या उपस्कराः । धान्यानि च प्रमीयन्ते, कुत्रचिद्दणिगादिभिः ॥ ९३ ॥
 अनेकभङ्गयः कापि, लम्बिताहारयष्टयः । निर्मला व्योमणाङ्गायाः, प्रवाहाः इव रेजिरे ॥ ९४ ॥
 अत्यन्तममृणीकृत्य, धर्षं धर्षं क्वचिन्नरैः । निर्मलीकृत्य विध्यन्ते, प्रवालशकलान्यलम् ॥ ९५ ॥
 वैडूर्यादीनि रत्नानि, कापि साराणि साधुभिः । भव्यानामिव चेतांसि, क्रियन्तेऽपमलान्यहो ॥९६॥
 अशेषदोषनिर्मुक्तं, जातरूपं कषादिभिः । परीक्ष्यादीयते कापि, सद्गर्भं इव पण्डितैः ॥९७॥
 अभ्यातां क्वचिन्नास्तीर्णो, कंस्तूरीहिमवालुके । निरस्थान्यावधं नृणां, सूर्यजह्नुसुते इव ॥९८॥
 क्वचित्पट्टांशुकादीनि, पञ्चवर्णानि सादरम् । सदृखाणि परीक्ष्यन्ते, वणिक्पुत्रैरनेकधा ॥९९॥

१ क्रमुकाणि पूर्णफलानि. २ अतिसुदुर्दृश्य ३ मलरहितानि. ४ सुवर्णम् ५ कस्तूरी कुण्ठवर्णा, हिम च श्वेतं तयोर्वालुके.
 ६ सूर्यसुता यमुनानदी कृष्णजला, जह्नुसुता गङ्गातदी श्वेतजला.

एवमन्यानि पण्यानि, निचीयन्तेतरां क्वचित् । कानिचित्कपि गोप्यन्ते, प्रदीयन्ते च कानिचित् १००
 इत्येवमादिभिः पण्यैः, संयुक्तामादिभूमिकाम् । वीक्षमाणः क्षमानाथः, पण्यवीथीमिवायताम् ॥१॥
 वैदूर्यमणिसोपानां, द्वितीयामथ भूमिकाम् । सुखेनाध्यासरोहोच्चैर्गोडधिंलकामिव ॥२॥
 दास्यो दासास्तथा कर्म-कर्मः कर्मकरा अपि । पिवन्तः केऽपि पानीयं, कुर्वाणाः केऽपि भोजनम् ॥३॥
 श्वरत्वा पीत्वा गवाक्षेषु, स्वपन्तः केऽपि केचन । इतस्ततो वितन्वाना, एहिरे याहिराः क्रियाः ॥४॥
 स्वेच्छया केऽपि बलान्तः, प्रोदामा इव वाजिनः । तुष्टचित्ताः सुपुष्टाङ्गाः, प्रेक्ष्यन्ते तत्र भूसुजाः ॥५॥ त्रिभिर्विशेषकम्
 ततः शोणमणीं दृष्ट्वा, रोहणश्रेणिकां सुवम् । तृतीयामासरोहाम्, विस्मयोत्फुल्ललोचनः ॥६॥
 शास्त्रार्थनिपुणास्तत्र, सूपकारा बुधा इव । चक्रू रसवतीमेदान, धृत्तिप्रथानिर्वाञ्ज्वलान् ॥७॥
 सुगान्धिवेतसच्छालि-दालिप्रभृतिभोजनम् । प्राज्यमाहादित-स्वान्तं, निर्मसुः केऽपि बल्लवंताः ॥८॥
 विशालान्यैशालानच्छा-नखण्डान्मण्डकानपि । क्वचिच्चिर्मर्षयामासु-श्चन्द्रमण्डलसन्निभान् ॥९॥
 व्यञ्जनानि रसाढ्यानि, विनिर्माणं प्रभृतथाः । केऽपि सश्वस्करः क्वापि, कान्यानि कवयो यथा १०॥
 हैयज्ञवीनहविषा परिपच्य केचित्, पक्वान्नभेदनिकरान्विदधुर्विचिचिचान् ।
 केचिन्मनोनयनमोदकमोदकांश्च, वद्धोत्करान् हिमगिरेरिव-चारुकूटान् ॥ ११ ॥

१ पर्वनस्योपरितर्गो भूमीम् २ टीकाग्र-थान् ३ सदाः

स्थूलपूर्णाफलान्याशु दंलीकूल समांशतः । सानद्रंचन्द्रेदकेनार्दीचक्रिरे तन्निशुक्तकाः ॥ १२ ॥
 प्रत्यग्रैर्नागवल्लीनां, विशालैः संदलैर्दलैः । बबन्धुर्वाटिकान्युच्चै—स्तद्यापारनियोगिनः ॥ १३ ॥
 कस्तूरिकाकुङ्कुमचन्दनानां, कर्पूरपूरेण विभिश्चिदानाम् । विलेपनैर्विभ्रति भाजनानि, केचिन्नरास्तद्विषये नियुक्ताः । १४ ।
 एवंविधं तृतीयाया, भूमैः पीठं व्यलोकयत् । चतुर्थीं रिप्रसोपता—मारुरोह शुवं वृषः ॥ १५ ॥
 तत्र प्रधानलोकानां, विशालाः स्वापमण्डपाः । चक्षुर्मनोहरैश्चित्रै—श्चित्रिताश्चित्रकर्मभिः ॥ १६ ॥
 आकीर्णा वर्यपर्यङ्कै—र्विस्तीर्णैर्विधैस्तथा । नवनीतसदुस्पर्थ—हंसतूर्युपधानकैः ॥ १७ ॥
 कान्तरत्नमयस्तम्भा, वैडूर्यमणिक्कुटिमाः । विरेजिरे निर्जराणा-सुपपातगृहा इव । १८ । विभिर्विशेषकम्
 उपवेशनशालाश्च, स्पष्टस्फाटिकवेदिकाः । रत्नसिंहासनस्वर्णपादपीठोपशोभिताः ॥ १९ ॥
 नानामणिशिलाबद्ध-विशालधरणीतलाः । निर्जराणां महास्थान-समा इव बभूवुराम् ॥२०॥ युग्मम्
 द्वीपान्तरागतैः सूर्यै-र्नृनं द्रष्टुं गृहश्चियम् । रेजुः प्रत्याहृतस्वर्ण-स्थालैर्भाजनमण्डपाः ॥ २१ ॥
 रूप्यस्वर्णादिनिर्दुत्तै, रम्यैः कच्चालकादिभिः । आसनैर्विधैश्चापि, तेज्जितो रेजिरे तदा ॥ २२ ॥
 रत्नकाञ्चनसोपानं, जालस्वर्णमहीतलम् । शीतकुम्भमयस्तम्भ—न्यस्तवैडूर्यतोरणम् ॥ २३ ॥
 पद्मरागेन्द्रनीलादि-मयार्हद्विम्बभूषितम् । गृहस्योत्तरपूर्वस्यां, वर्तते चैलमन्दिरम् ॥२४॥ युग्मम् ॥

खण्डीकृत्य क्षमभागेन २ गाढकर्पूररसेन. ३ तमालपत्रसहितैः, ४ पङ्किकस्थापितसुवर्णस्थालै. ५ शीतकुम्भ सुवर्णम्.

पूर्वस्यां चाभरत्नानि विद्यन्ते कोशवेद्यमसु । तानि यान्यन्धकारेऽपि, समुद्योतं वितन्वते ॥२५॥
 तत्र श्रेणिकराजस्य, सिंहासनमदापयत् । चैह्यणाथाः पुनर्भद्रा—सतं भद्रा स्वपूरुषैः ॥२६॥
 तत्राभयकुमारादि—मन्त्रिणामप्यदापयत् आसनाति यथोचित्यमौचित्यं हि परो गुणः ॥२७॥
 ततः सुवासनासीतः, श्रेष्ठिनीं क्षितिपोऽवदत् । शालिभद्रः स्फुरद्भद्रो, भद्रे कास्ते सुतस्तव ॥२८॥
 स्वामिन् युष्मत्पदाभ्यर्जो—पचारं विहिते सति । स्वस्वामिदर्शनाप्राप्तु, शालिभद्रः समेव्यति ॥२९॥
 परमद्य प्रमोदाय, प्रभो मेऽनुग्रहं कुरु । खानादिभिरिति प्राह, भद्रा श्रेणिकभूपतिम् ॥३०॥
 सदीपरोधशीलत्वा—सद्रच्योऽमंस्त भूपतिः । महान्तोऽण्यदाक्षिण्य—पुण्यात्मानो भवन्ति यत् ॥३१॥
 धिविक्ते चैह्यणां स्थाने, स्थापयित्वा विलासिनीः । तस्या आज्ञापयद्भद्रा—ऽभ्यर्जोऽवर्तनहेतवे ॥३२॥
 लक्षणाकादिकं तैलं निर्मलं घ्राणतर्पणम् । चूर्णानि च सुगन्धीनि, सूक्ष्माण्यतिसृष्टिनि च ॥३३॥
 प्रवरद्रव्यसंयोग—निर्मितानि विचक्षणैः । ताभ्यः समर्पयामास, श्रेष्ठिनी विपुलाशया ॥३४॥ युग्मम् ॥
 कृत्वाभ्यर्घ्नं शरीरेऽस्या, हस्तैः कमलकोमलैः । संवाहनामिसिमांश्चकु—श्रेह्यणायाश्चतुर्विधाम् ॥३५॥
 दाश्वत्थिष्टातकक्षोदै—निर्मलेस्तदनन्तरम् । तस्या उद्धर्तयामासु—विलासिन्योऽभितस्तनुम् ॥३६॥
 इत्थं राजाऽपि तद्वत्त्वा, मर्दयित्वाऽङ्गमर्दकैः । सुकुमारकरैश्चैकैरुद्धर्तनमकार्यत ॥३७॥
 विधालामलशुभ्रांशु—कान्तरत्नमहाश्रमभिः । निर्मितारोहणश्रेणी—स्पष्टरफादिककुट्टिमाम् ॥३८॥

पञ्चमीमारोहसौ, सार्द्धं चैल्लणया भुवम् । श्रीकण्ठ इव पार्वत्या, कैलासाचलचूलिकाम् ॥३९॥युग्मम् ॥
 सर्वर्तुद्रवपुष्पोप—फलसञ्चयसङ्कुलम् । सञ्छायनागणुनागा—बहुलाशोकचम्पकम् ॥ ४० ॥
 ऊर्ध्वं रुद्रार्कचन्द्रांशु, सृष्टणीयं दिवोकसाम् । तदा मर्त्याधिभूस्तत्रा—लुलुके नन्दनं वनम् ॥४१॥युग्मं ॥
 धाञ्छादनशिलासूक्ष्मं, स्तम्भदेशेषु भित्तिषु । न्यस्तरत्नकरध्वस्त—ध्वान्ते तत्र वनान्तरे ॥४२॥
 चन्द्रकान्तमणिप्राव—इत्युत्तपर्यन्तवेदिका । चञ्चत्काञ्चनसोपान—शालिनी विपुलाऽऽयता ॥४३॥
 संचारितापनीताम्बुं, कीलिकादिप्रयोगतः । नानारत्नैर्यनिर्द्वत्त—प्रवेशोद्भूततोरणा ॥४४॥
 कीडापुष्करणी रम्या, रमणीयतया भुवम् । निरंस्तसुमनोवापी, विमला शुशुभेतराम् ॥४५॥ चतुर्भिश्च कुलकं ॥
 तस्यां धनरसक्रीडां, कर्तुं द्रागवतेरतुः । चैल्लणाश्रेणिकौ सिन्धौ, लक्ष्मीनारायणाविव ॥४६॥
 पूर्व्वं कुङ्कुमवलप्लाङ्ग—रागं तन्मिथुनं तरत् । चक्रद्वन्द्वमिवोत्तप्त—स्वर्णचूर्णप्रभं बभौ ॥४७॥
 ततोऽवदातसर्वाङ्ग—भारत्तचरणधरम् । धारयामास तद्वद्वन्दं, राजहंसयुगाश्रियम् ॥४८॥
 अग्रमूर्खर्दिपद्वन्द—मिव तन्मिथुनं तदा । करोल्लालनतोऽभ्योभिः, परस्परमवाकिरत् ॥४९॥
 क्वचिद् भूपशुजादण्डा—स्फालनादुच्छित्तोसिभिः । हृत्वा स्र प्राप्यते तीरं, रिक्ता नौरिव चैल्लणा ॥५०॥
 चैल्लणोद्गतवक्षोज—क्षोभितोदकवीचिभिः । भूपोऽपि प्रापि तत्तीरं, पीतो नीरनिधाविव ॥५१॥

कुर्वाणस्य जलभीडा—मेवं भूपस्य निर्भराम् । सन्सुद्वारत्वमद्भुत्याः, पपातालक्षितं जले ॥५२॥
 यावन्निरिक्षते ताव-दद्भुतौ स्वां नराधिपः । पश्यति स्म विश्वोभां तां, न्युनरत्नामिबोर्मिकाम् ॥५३॥
 ततस्त्वमतिस्मभ्रान्तं, भूपति तरलेक्षणम् । दृष्ट्वा भद्राऽप्यसम्भ्रान्ता, प्राह किं किमिति प्रभो ॥५३॥
 सुद्वारत्नं ममाद्भुत्याः, परिभ्रष्टमलक्षितम् । निर्भरं व्रीडतो वाप्या-मिति भद्रां वृषाद्भवदत् ॥५४॥
 सुद्वारलोपलभ्यार्थं, भद्रा दासीमथादिशत् । क्रीडापुष्करिणीनीरं, हले सश्वारयान्यतः ॥५५॥
 ततश्चकपं पानीयं, कीलिकाकपर्णेन सा । सव्याः सस्फुरमन्त्रेण, सिद्धमन्त्रेव योगिनी ॥५६॥
 राजाऽलङ्काररत्नांशु—चित्तं पुष्करिणीतलम् । पयःपूर्णमिवापश्य-द्गतेऽप्यन्यत्र वारिणि ॥५७॥
 सुद्वारत्नं च तत्स्वर्णमणिभूषणान्तरस्थितम् । पिकपोतमिवाऽश्रोमं, चक्रवाकौघमभ्यगाम् ॥५८॥
 यद्वा काकमिवाकान्तं, सुवर्णान्तर्व्यवस्थितम् । अङ्गरमिव निस्तेजो, ददर्श भ्रौणिकः पुरः ॥५९॥ शुभ्रमं ।
 प्रासीसरत्करं यावदादातुं वृपतिस्तकत् । स्तुर्णानिर्माल्यमसृश्य-मिति भद्रा न्यवारयत् । ६०॥
 ततश्च ज्ञापयामास, श्रेष्ठिनी निजचेदिकांम् । क्षालयित्वा हले सुद्रा-रत्नमर्पय भुभुजे ॥६१॥
 तदैवादाय साप चेदी, क्षालयित्वाऽमलैर्जलैः । सुद्वारत्वमदात्सर्भै, शीघ्रमालिष्य चन्दनैः ॥६२॥
 शालिभद्रवधूदीनां, निर्माल्याभरणान्यसौ । दृष्ट्वा सविस्मयो भूप—श्रेष्ठिणामुखमैक्षत ॥६३॥
 रत्नकान्तलसत्कानि, पादप्रेञ्छनकान्यद्दो । क्रियन्तेऽत्र पुरे खीणां नैगमानामपि प्रभो ॥६४॥

धराधिनाथभार्याया, अपि प्रावरणाय सः । न मेऽस्तीति पुरावादी-रत्र किं बक्ष्यसि प्रिये ॥६६॥
 पुष्करिण्याः कृतक्रीडः, समं वेष्टणया नृपः । ऐरावत इवाऽश्रन्वा, सलीलमथ निर्ययो ॥६६॥
 गन्धकापयिकावल्ल-सुपानारयाशु भद्रया । निर्जला कार्यते तस्य, तनुर्वापी यथा पुरा ॥६७॥
 विलिपनसुपानीय, गोशीर्षादिकमुत्तमम् । परिवारसमेतस्य, विलिप्याङ्गं महीपतेः ॥६८॥
 नानादेशोद्भवैर्वर्द्धै-श्चारुचीनांशुकादिकैः । नरेन्द्रं सपरीवारं, श्रेष्ठिनी पर्यधापयत् ॥६९॥
 अत्रान्तरे च विद्मसः, स्रपकारेण भूपतिः । प्रस्तावो देवपूजायाः, समभूदधुना प्रभो ॥७०॥
 अवतीर्य धराधीश-श्चतुर्थीमथ भूमिकाम् । द्वारमुद्घाटयामास, तीर्थकृच्चैत्यसद्धानः ॥७१॥
 तत्रार्हत्प्रतिमाः स्वर्ण-रत्नमय्यो मनोहराः । दृष्ट्वाऽतिसुदितो भूप-श्चिन्तयामास चेतसि ॥७२॥
 धन्यस्तावदयं शालि-भद्रो भद्रात्मजः सुधीः । यस्येदक्चैत्यसामग्री, लोचनानन्ददायिनी ॥७३॥
 धन्योऽहमीदृशा यस्य, वणिजः पुण्यभाजनम् । धार्मिका धनवन्तो य-त्तास्तुवर्णस्य सौरभम् ॥७४॥
 पुण्यदन्तापुरो वाम-स्कन्धपृष्ठे दशा दधत् । एकशाटयुचरासङ्गं, विदधे वसुधाधवः ॥७५॥
 वध्वाञ्जलिर्मल्लुच्चै-र्जयेति सुहृदृग्गणत् । प्रविवेशा विशामीशा-स्तीर्थकृच्छमनोऽन्तरम् ॥७६॥
 अत्रान्तरे निर्जैर्मत्यैर्भद्रा भद्राभिलाषिणी । पूजोपकरणं सर्वं, पुष्पादिकमढौकयत् ॥७७॥
 करप्रक्षालनं कृत्वा सुखकोशां विधाप्य च । निर्माल्ययित्वा सर्वाचार्यैः, सराभ्रमममार्जयत् ॥७८॥

ततः स्नात्रं जिनाचार्यानां, स्वर्णकुरभैर्महीपतिः । स्वयं शक्र इवाकार्षीत्, सहर्षो गन्धवारिभिः ॥ ७९ ॥
 गोशीर्षचन्दनेनाङ्ग-राणं कृत्वा विशेषतः । सङ्गन्धैर्विविधैः पुष्पै-भूपस्ताः पर्यप्युजत् ॥ ८० ॥
 कालागुर्वादिसद्रव्य-निष्पन्नं धूपसुत्तमम् । दण्ड्या सुगन्धमाधत्त, गर्भानारं नरेश्वरः ॥ ८१ ॥
 अत्राण्डैरतन्दुलैः कुन्द-कोशस्रज्जन्मवारिभिः । मङ्गलाति लिखेत्त्राष्टौ, स्पष्टं तुष्टः पुरो नृपः ॥ ८२ ॥
 पूजामेवं विधायोच्चैः, सन्वल्ज्याहृदवग्रहम् । दक्षिणेन जिनाचार्या-स्तस्थौ श्रेणिकभूपतिः ॥ ८३ ॥
 अवग्रहश्च सिद्धान्ते, त्रिविधो गणधारिभिः । जपन्यमध्यमोत्कृष्ट-भेदेन प्रतिपादितः ॥ ८४ ॥
 षष्टिहरतप्रमाणेऽसा-वुत्कृष्टोऽवग्रहो मतः । जपन्यो नवहस्तस्तु, श्रेयः शेषस्तु मध्यमः ॥ ८५ ॥
 निरीक्ष्य चक्षुषा भूमिं, वस्त्रान्तेन प्रसृज्य च । उत्तरास्रजमाधत्त, पूर्ववत्तरपुङ्गवः ॥ ८६ ॥
 ततो ननाम पञ्चाङ्ग-प्रणिपातेन भूपतिः । जागुर्द्वयं करद्वन्द्व-सुत्तमाङ्गं च पञ्चमम् ॥ ८७ ॥
 ततः संवेगजनकै-रसमानगुणस्त्वैः । नृपतिः स्तोतुमारभे, त्रैलोक्याधिपतिं जिनाम् ॥ ८८ ॥
 त्वया रागोरगो नाथ, वक्रः क्रूरोऽतिदाहणः । विनंतानन्दनेनेव, सत्यक्षेण न्यहन्वत ॥ ८९ ॥
 द्वयं द्वेषणमलन्त-रोषणं भीषणं भवान् । अतिप्रौढबलः स्वामिन्, महाभद्र इवाजयत् ॥ ९० ॥
 प्रभो मोहपिशाचोऽयं, छलान्वेषी न्यगृह्यत । त्वया सस्फुरमन्त्रेण, मान्त्रिकेणेव धीमता ॥ ९१ ॥

कषया हन्तुमरब्धा-स्त्वयाऽनन्ताशुबधिनः । मिथ्यात्वमाश्रिताः स्वामिं-स्तेनैव सह जहिनरे ॥ ९२ ॥
 स्वामिब्रह्महृत्प्राति-हार्यार्चा त्वयि राजते । कर्माष्टकक्षये शक्तिं, ब्रवाणेव तवाद्भुताम् ॥ ९३ ॥
 वागेकानेकसन्देहान्, देहिनां हन्ति ते विभो । भवादशानां महिम, कः परिच्छेत्तुमीश्वरः ॥ ९४ ॥
 यत्र प्रकाश्यतेऽकार्यै-र्वस्तूदामस्वधामभिः । तदप्यालोकयते तेन, ज्ञानेन निखिलं तव ॥ ९५ ॥
 भवन्ति हि प्रसादात्ते, सर्वाभीष्टार्थसिद्धयः । तत्प्रसीद ममाभोडं, पूर्णभद्रं कुरु हुतम् ॥ ९६ ॥
 इत्थं स्तुत्वा जिनाधीश-मसमानगुणस्त्वैः । पञ्चभिर्दण्डकैश्चैत्य-वन्दनं च प्रचक्रमे ॥ ९७ ॥
 वामं जानुं समाकुञ्च्य, दक्षिणं न्यस्य भूतले । पुरो वखाञ्चलेनायं, श्यागयञ्चित्तञ्जलिः ॥ ९८ ॥
 न्यस्तदृष्टिर्जनार्च्यां, सुव्यक्तं योगसुद्रया । शक्रस्तवमसौ भूर्पो, भक्त्या शक्र इवापठत् ॥९९॥युग्मं
 प्रतिक्वामत्यसावीर्यां-पथिकां विधिना ततः । पुनः शक्रस्तवं पूर्व-रीत्याऽपाठीक्षरेश्वरः ॥ १०० ॥
 रोमाञ्चितवपुर्भूर्पो, योगसुद्रादिपूर्वकं । वक्ष्यमाणक्रमेणाय, विदधे चैत्यवन्दनाम् ॥ १ ॥
 तत्राथा जिनसुद्राख्या, योगसुद्राऽभिधाऽपरा । मुक्ताशुक्तिस्तृतीया तु, तिस्रो सुद्राः प्रकीर्तिताः ॥ २ ॥
 शक्रस्तवे योगसुद्रा, जिनसुद्रा तु वन्दने । मुक्ताशुक्त्यभिधा सुद्रा, पणिथानविधा भवेत् ॥ ३ ॥
 कृपापरायणस्वान्ताः, श्रीमन्तः पूर्वस्ररयः । पञ्चभिर्दण्डकैश्चैत्य-वन्दनामेवमूर्चिरे ॥ ४ ॥
 शक्रस्तवस्त्रावदिदण्डक-स्त्रस्याभिधाने विधिरेष गीतः । भून्यस्तजानुः करसम्पुटी च, स न्यस्तदृष्टिर्जिनधित्व एषः ५

ततः प्रतिष्ठापति साधुशीर्षा, आद्धोऽपि वा यद्गणितं श्रुतेऽद्ः । श्रीचैत्यसाध्वालयभक्तपान-कुर्येविवैर्या, परिशोधयन्नि॥
 श्राक्तस्त्वं पदेदादौ, ततोऽभ्युत्थाय संयतः । पादयोर्जिनसुद्रां च, योगसुद्रां च हस्तयोः ॥ ७ ॥
 विधाय सूत्रमाकुल्य, चैत्यवन्दनसंज्ञितम् । कापोत्सर्गं ततः कुर्यान्नमस्कारं च चिन्तयेत् ॥ ८ ॥
 परमेष्ठिस्तुतिं दत्त्वा, विभ्यनाथस्तुतिं ततः । लोकोद्योतकरं ब्रूयात्कापोत्सर्गस्तुतिं ततः ॥ ९ ॥
 ज्ञानसत्त्वं समाकुल्य, कुर्याद्दुत्सर्गमाहतः । चिन्तयेच्च नमस्कारं, स्तुतिं दद्यात्छ्रुतस्य तु ॥ १० ॥
 सिद्धस्तवेऽपि चोत्सर्गः, स्तुतिश्च परमेष्ठिषु । वैपाद्वर्यकरादेश्च, स्तुतिः शक्रस्तवस्तथा ॥ ११ ॥
 एतेनैव प्रकारेण, पुनरावर्त्य वन्दयेत् । सर्वचैत्ययतीव्रत्वा, स्तोत्रं पठति सादरम् ॥ १२ ॥
 शंक्रस्तत्त्वं पुनर्भक्त्या, ततः पठति पञ्चमम् । प्रणिधानं ततः कुर्यात्—द्रवाशंसा विवर्जितः ॥ १३ ॥
 मोक्षाशंसा तु यद्वोक्ता, निदानं योधिलाभवत् । पूर्वस्तरिभिराल्याता, सामान्याशीयमीदृशी ॥ १४ ॥
 न निषिद्धा च गीताथै—राश्रिता च बहुश्रुतैः । निरवथा ततो मान-मन्येषामपि देहिनाम् ॥ १५ ॥
 फलमेतस्य सर्वस्य, मोक्ष एव न वेदसौ । स्वर्भोगाः सुकुले जातिः, प्रव्रज्या मोक्ष एव तु ॥ १६ ॥
 इह लोकेऽपि चैतस्य, फलमाहुर्मनीषिणः । राजनस्करवह्वयादे-नं दानिरहणजायते ॥ १७ ॥
 पूज्यः सतां मतो राज्ञां, भोगी स्वामी च सभ्यदाम् । पुत्रदारप्रियो नित्यं, श्रेष्ठकर्मानुशीलकः ॥ १८ ॥

वन्दकः स्याद्गारी चे-दथापि यतिपुत्रवः । तस्यापि भूमिकौचित्या-दनुत्कलमिदं भवेत् ॥ १९ ॥
 कृतश्रीतीर्थनाथार्वा-स्नानार्वाचैत्यवन्दनः । धन्योऽहमिति मन्वान-श्चैत्यतो निरगान्धुपः ॥ २० ॥
 सपरिवारमामन्त्र्य, तदैवादरतः स्वयम् । उपावीशदुर्वीशं, भद्रा भोजनमण्डपे ॥ २१ ॥
 तत्र तावत्समानीत-मादितशर्वणं प्रभोः । रूप्यकबोलकेषूच्चैः, कृत्वा नानाविधं बहु ॥ २२ ॥
 नालिकेरीफलास्थूला-चिरन्तनदलोत्करात् । चास्करूपूरसन्मिश्र-खण्डपिण्डदलावली ॥ २३ ॥
 पक्वदाडिमबीजानि, राजादनफलानि च । रसाढ्या मृदुमृद्धीकाः, काठ्यमाला इवोज्ज्वलाः ॥ २४ ॥
 ईदृग्विधं चर्वणीय-मन्यदप्युपढौकितम् । सर्वभ्योऽपि यथौचित्यं, ददौ तद्यथिवीपतिः ॥ २५ ॥
 सुसंस्कृतेशुखर्वूर-नारशाम्रफलादिकम् । श्लिष्ट श्रेष्ठिनी श्रेष्ठं, ततश्चोष्यमढौकयत् ॥ २६ ॥
 सा पक्वशर्करोत्पन्नं, चातुर्जातकसम्भृतम् । बुभुक्षोद्दीपनं तीक्ष्णं, ततो द्वेह्यमनाययत् ॥ २७ ॥
 अशोकवर्तिकासेवा-खण्डवायकमोदकान् । घृतपूर्णैश्च सुस्तिग्धान्, फेणिकाः सुकुमारिकाः ॥ २८ ॥
 हल्यादिकं च पक्ववाद्यं, नानाभेदं प्रभृतशः । ततश्चानाययामास, श्रेष्ठिन्यौदार्यशालिनी ॥ २९ ॥
 ततः सूपोदनं निस्त्वक्, वरान् कलमतन्दुलान् । सद्गन्धं शारदं सर्षपि-र्नानाशालनकानि च ॥ ३० ॥
 अनेकद्रव्यसंयोग-निष्पादितमनोहरा । उपनीता ततः पेया, परिणामविधापिनी ॥ ३१ ॥
 भाजनान्यपनीतानि, ततो दक्षिणतः स्थिते । हस्तप्रक्षालनं चक्षुः, श्रेणिकायाः पतद्गृहे ॥ ३२ ॥

ततो नानाविधा दन्ते, विच्छिन्तीरतिवन्धुराः । तद्भाजने निचिक्षेप, सा शालीन्मण्डकादि च ॥ ३३ ॥
 शुक्रे सख्यपनीतानि, भाजनानि पुनस्ततः । हस्तप्रक्षालनं सर्वं, पूर्ववच्चकिरे ततः ॥ ३४ ॥
 कर्पूरशर्करामिश्र—मविक्षं श्रेष्ठिनी ततः । सत्पथः पारिहृद्दीना—मर्द्दावर्त्तमुपानयत् ॥ ३५ ॥
 दृपप्रथतिसर्वेषां, पीते, दुग्धे सति क्षणात् । अदत्ताचमनं भद्रा, दुग्धान्तं भोजनं यतः ॥ ३६ ॥
 सर्वे ते जगद्दन्त—शालाकां तद्वनतरम् । ततः सुगन्धचूर्णेन, हस्तोद्वर्त्तनमादधुः ॥ ३७ ॥
 साऽऽनाय्याम्भस्ततः कोष्णं, तेषां हस्तानधावयत् । करेभ्यो धान्यदध्यादे—गन्धापगमहेतवे ॥ ३८ ॥
 हस्तनिर्माजनाहेतो—ददौ भद्राऽतिकोमलम् । गन्धकाषाधिकवल्खं, समुत्तरथौ नृपस्ततः ॥ ३९ ॥
 विस्तीर्णो श्रेष्ठिनी प्रेक्षा—मण्डपे नृपतेस्ततः । रत्नविधोतिताशास्यं, सिंहासनमदापयत् ॥ ४० ॥
 चार्शुकर्पूरकस्तूरी—चन्दनादिविलेपनम् । पुष्पताम्बूलसंयुक्त—मानीतं भद्रया ततः ॥ ४१ ॥
 ततो विदग्धनर्तक्या, गायनैर्वाद्कैरपि । प्रेक्षणं कर्तुंभारसे, सुरसं गीतकोपमम् ॥ ४२ ॥
 अञ्जान्तेऽवदद् भूपो, भद्रे क्वास्ति तवात्मजः । तमहं द्रष्टुमिच्छामी—क्षणानन्दक्षपाकरम् ॥ ४३ ॥
 स्वामिन्नेव समायाति, शालिभद्रो ममाङ्गजः । शुभमत्पादान्भुजं द्रष्टु—मित्युदित्वा महीपतिम् ॥ ४४ ॥
 एकान्तरितशोणाश्म—स्फटिकारोहणावलिम् । रक्तश्वेताम्बुज—श्रेणिं, वहन्तीमिव लम्बिनीम् ॥ ४५ ॥

हर्म्यवितंशोभयै, नृपागममहोत्सवे । आरुरोहद्रजद्रहृत्यै, श्रेष्ठिनी षष्ठभूमिकाम् ॥४५॥ त्रिभिर्विशेषकम्
 आगच्छन्तीं समालोकय, शालिभद्रः स्वमातरम् । सम्मुखीनां समुत्तरथौ, विनीता हि कुलोद्भवाः ॥
 प्रणम्य चरणौ तस्याः, स प्रोचे रचिताञ्जलिः । भेयगन्भीरवाण्मातः, किमागमनकारणम् ॥ ४७ ॥
 चतुर्थी भूमिमागच्छ, वत्साऽनुच्छमतेऽधुना । श्रेणिकं तत्र पश्येति, जगाद् जननी सुतम् ॥ ४८ ॥
 समर्थं वा महार्थं वा, जानास्यन्व त्वमेव हि । करिष्ये किमहं तत्रे—त्युवाच जननी स तु ॥ ४९ ॥
 शालिभद्रं ततो भद्रा, प्रत्युवाच प्रियभवदा । केतव्यं विस्तु नो किञ्चि—तद्रस स्वस्थमानस ॥ ५० ॥
 स्वाम्यसा भवतोऽन्यथा—मप्यागात्तव मन्दिरम् । श्रेणकः सदृशुणश्रेणि—स्ववद्दर्शनकुतूहली ॥ ५१ ॥
 ततस्तद्वचनं श्रुत्वा, शालिभद्रो व्यचिन्तयत् । ममापीहाऽपरः स्वामी—त्यश्रुतं श्रूयते वचः ॥ ५२ ॥
 अथवाऽकृतसम्पूर्णा—धर्मिणां जनिमनामिह । प्रासायां भोगसम्पत्ता—वपि स्यात्परतन्त्रता ॥ ५३ ॥
 तस्माद्स्मादशां काम-भोगजंभ्यालसद्दिनाम् । युक्ताऽन्यतन्त्रता गता शूकराणासिवाऽवनौ ॥ ५४ ॥
 अत एव महारमानो, सुनयो भोगसम्पदः । विहाय जगद्दुर्दोक्षां, सर्वदुःखक्षयावहाम् ॥ ५५ ॥
 तद्मीश्विरलं भोगै—भोगिभोगोपमेर्मम । ग्रहीष्यासि व्रतं तूर्णं, श्रीवीरस्वामिसन्निधौ ॥ ५६ ॥
 एवमत्यन्तसंवेग—आवितात्मा महामनाः । स मातुरुपरोधेना—वतरीतुं प्रचक्रमे ॥ ५७ ॥

सद्यः कलसाङ्गरागोऽसौ, हुन्दारकचित्रेणैः । भव्यैर्दिव्यैरलङ्कारैः, सर्वाङ्गेषु विशुधितः ॥ ६८ ॥
 प्रधानैर्देवदूष्यैश्च, कृता कल्पप्रसाधनः । एवं परिष्कृताङ्गाभिः, पत्नीभिरभितो वृत्तः ॥ ६९ ॥
 शारदः किमयं चन्द्र-स्तारभिः परिवारितः । सलीलगमनः किंवा, देवदन्ती चम्पान्वितः ॥ ६० ॥
 किमु कल्पलतायुक्तो, जङ्गमः कल्पपादपः । अस्मरोभिर्धृतः शक्रः, स्वर्गादक्षतरल्यसौ ॥ ६१ ॥
 जनयदिति सन्देहं, जनानां श्रेष्ठिनन्दनः । रूपनिर्जितकन्दर्प—श्रुत्यर्थावीमवातरत् ॥ ६२ ॥ पञ्चभिःकुलकम् ॥
 रङ्गुरत्परिमलोद्धार—वासिताशेषदिग्मुखं । सभार्यं तं समापान्तं, निर्वर्षाचिन्तयन्तपः ॥ ६३ ॥
 अहो सुचीर्णपुण्यानां, किमसाध्यं शरीरिणां। वणिग्मावोऽप्यसौ येना-नुकरोति सुरश्रियम् ॥ ६४ ॥
 ततश्चाभ्यर्णमभ्येत्य, समं चैल्लणया नृपम् । प्रणनाम सभार्योऽपि, शालिभद्रो महाश्रुजः ॥ ६५ ॥
 समालिङ्ग्य निजोत्सङ्गे, भूपतिस्तं न्यवीविशत् । द्वात्रिंशत्तत्सधर्मिण्यो, निषेदुरूपचैल्लणम् ॥ ६६ ॥
 राज्ञा विस्मितचित्तेन, जल्पितोऽपि न जल्पति । किन्तु भ्लनास्यपद्मोऽसौ, वाष्पापूर्णक्षणाऽभवत् ॥
 ततः क्षणान्तराद्भद्रा, प्राहैनं विस्मृज प्रभो । मानुष्यं माल्यगन्धादि, नैवैष सहते यतः ॥ ६८ ॥
 वर्णवूर्णाप्रसूनानि, दिव्यानि प्रतिवासरम् । सर्वं सभपादयत्यस्य, देवभूयं गतः पित्ता ॥ ६९ ॥
 शुक्रे स्वामिन्वयं देव-कुरूणां फलसञ्चयम् । पानीयमपि तज्रत्यं, पिबत्यमरदौकितम् ॥ ७० ॥

नाथैकदिनभुक्तानि, वस्त्राण्याभरणानि च । नोपभुंक्ते सपत्नीको, द्वितीयदिवसेष्वसौ ॥ ७१ ॥
 ततो न क्षमते स्यातु-मयं हि सुखलालितः । प्रसद्य स्वामिनः पादा, विस्मृजन्त्वविलम्बितम् ॥ ७२ ॥
 ततश्च श्रेणिकः प्राहा—नभिज्ञा (ज्ञां) वैल्लणा (णां) भुवम् । अपूर्वः कोऽपि सत्पुण्य-महिमा हि महीयसाम् ॥ ७३ ॥
 'अहो सत्पात्रदानस्य, कस्याप्येवमिदं फलम् । तपसो वा सुचीर्णस्य, यदेवं किङ्कराः सुराः ॥ ७४ ॥
 तत्त्वं क्वत्स समुत्तिष्ठ, गच्छ स्थानं समीहितम् । आखरोह ततः शालि-भद्रोऽसौ षष्ठश्रुभिकाम् ॥ ७५ ॥
 श्रेणिकोऽपि समुत्थाय-जगामाधस्तीं भुवम् । ततः सलीलगमनः, कुञ्जरः पर्वतादिव ॥ ७६ ॥
 ततो वस्त्राणि रत्नानि, हस्तिनोऽश्वान् रथानपि । प्राभृतं दैकयामास, भद्रा श्रेणिकभ्रुभुजे ॥ ७७ ॥
 श्रेणिकं तदगृह्णन्तं, प्राह भद्रातिगौरवात् । न मे देव मनःस्वास्थ्य—मेवमेवोपपद्यते ॥ ७८ ॥
 तत्सद्योऽनुग्रहणैतदङ्गीकरणतोऽत्र मां । मन्त्रिणोऽप्युचिरे देव, भद्राया क्रियतां वचः ॥ ७९ ॥
 ततस्तदुपरोधेन, मन्त्रिवाक्याच्च तन्मुपः । प्रतिजग्राह सन्तो हि, स्युर्दाक्षिण्यपरायणाः ॥ ८० ॥
 ततः सेचनकारुढः, समं वैल्लणया द्युपः । अमात्यादिपरिवारो, जगाम निजमन्दिरम् ॥ ८१ ॥
 भद्राः सङ्गोपयामास, दृश्योभांशुकदिकम् । चातुरी परमैषा हि, यत्कालोचितकारिता ॥ ८२ ॥
 यावच्छ्रेष्ठिसुतस्तरथा, भोगतृष्णापराङ्मुखः । तावत्कल्याणमिन्त्रेणा-भाष्यतागल्य केनचित् ॥ ८३ ॥
 समुद्र इव गरभीरो, गुरुस्त्वत्समन्वितः । सुमेरुरिव मध्यस्थः, स्यैर्यवान् विबुधप्रियः ॥ ८४ ॥

अहःपतिरिवोजस्वी, विध्वंसिततमस्सतिः । शरबन्द इवामन्दा—नन्दसन्दोहवर्द्धनः ॥ ८५ ॥
 गन्धहस्तीव विक्षिप्त—परवादिमत्तद्गजः । स्योन्द्र इव दुर्धर्षो—ऽन्येषां प्रौढपराक्रमः ॥ ८६ ॥
 राजहंस इवात्यन्त—शुद्धपक्षद्रयोदयः । पुंस्कोकिल इव श्रोतु—श्रवःसुखकारध्वनिः ॥ ८७ ॥
 महापृथ्वीपतिरिव, प्रधानविपुलक्षमः । प्रावृद्धधाराधर इव, निर्वापितमहीतलः ॥ ८८ ॥
 मेघनिर्घोषगन्भीर—घोषोद्घोरतपोनिधिः । धर्मघोषोऽभिधानेन, सूरिः सूरिशुणोत्तरः ॥ ८९ ॥
 साधुकल्पविहारेण, विहरन्नाययाविह । अवातरच्च सोऽद्यैव, चेत्ये गुणशिलाभिधे ॥ ९० ॥ सप्तभिःकुलकम् ॥
 सान्तःपुरपरीवारः, समं नागरिकैरपि । निर्ययो श्रेणिकस्तस्य, वन्दनार्थं महीपतिः ॥ ९१ ॥
 तदाकर्णार्थु सानन्दः, स्यन्दनं श्रेष्ठिनन्दनः । आरुह्य सपरीवारो, निर्ययावार्थचर्यया ॥ ९२ ॥
 श्रेणिको नागराः श्रेष्ठि—नन्दनो भक्तिनिर्भरम् । दत्त्वा प्रदिक्षणास्तिस्त्रः, सूरिपादान् वचन्दिदरे ॥ ९३ ॥
 सूरिः श्रीधर्मघोषोऽपि, चाक्रियक्राशिवश्रियाम् । कारणं सर्वजन्तुभ्यो, धर्मलाभाशिवं ददौ ॥ ९४ ॥
 यथास्थानोपविष्टेषु, सर्वेषु सुनिपुणवः । देवानां कर्तुंमारेभे, भवनिर्वेदकारिणीम् ॥ ९५ ॥
 कोटि वराटिकाहेतोः, कोऽपि हारयते यथा । वैडूर्याख्यं महारत्नं, भिन्यात्सूत्रकृते कुधी ॥ ९६ ॥
 लोहार्यमथवा नावं, स्फोटयत्यवुधोऽन्वुधौ । गोशीर्षचन्दनं भस्म—कृते सुगधा दहत्यलम् ॥ ९७ ॥
 कर्पूरकाननं छिन्यात्कोद्रवावृतिहेतवे । धृतं जाल्यसुवर्णं च, प्रकृत्य गमयत्यधीः ॥ ९८ ॥

एवं मानुष्यकं जन्म, धर्मसाधनसंयुतम् । अस्मरविषयासक्ता, मां नाशयत मानवाः ॥ १९॥
 विज्ञायावसरं श्रेष्ठि—सुतः संवेगवानसौ । अपृच्छन्सुनिनेतारं, प्रस्तावज्ञा हि धीयताः ॥२०॥
 स्वाभिन्नान्यः कथं स्वामी, भवत्यत्र परत्र च । धनिनामपि नृणां हि, दुःखाय परतन्त्रना ॥२०१॥
 जगदुः सूरयो धर्म—धोषरतं श्रेष्ठिनश्नमम् । इहासुत्र न तेषां स्युः, स्वामिनः प्रव्रजन्ति ये ॥२०२॥
 प्रत्युत स्वामिभावं ते, लभन्ते सर्वदेव हि । सुरासुरनरेद्राणां, सेव्यन्ते तैश्च सादरम् ॥२०३॥
 यद्येवमहमप्यन्धां, गत्वा स्वं भगवन् गृहम् । अनुज्ञाप्य ग्रहीष्यामि, प्रव्रज्यामिति सोऽवदत् ॥२०४॥
 प्रपदो न विधातव्यः, कर्तव्यः शोषसुखमः । हृत्युक्तं सूरिणा येन, धर्मस्य त्वरिता गतिः ॥२०५॥
 व्याख्यावसाने नरपुङ्गवाधाः, प्रणम्य सूरेश्वरणारविन्दम् । श्रीजैनधर्मश्रवणप्रमोदा—र्द्धूर्णचित्ता निजधाम जग्मुः॥२०६॥

इति श्रीधन्यशालिभद्रमहर्षिचरिते श्रीराजगृहे रत्नकम्बलवाणिजकागमनादिशालिभद्रगृहश्रीश्रेणिकसमागम-
 नकर्णकटुकान्यस्वान्याकर्णानाविर्भूतभावनानन्तरकल्याणमित्रानिवेदितागमन श्रीधर्मधोषाचार्यसमीपधर्म-
 श्रवणपर्यन्त शालिभद्रवृत्तान्त व्यावर्णनो नाम चतुर्थः परिच्छेदः

—अथ श्रीपञ्चमो परिच्छेदः प्रारभ्यते—

अथ श्रीश्रेष्ठितनयः, प्रणम्योच्चै स्वमातरम् । अथ श्रीधर्मर्षोषाख्य—सुनीश्वरसुखात्पुजात् ॥ १ ॥
धर्मो निदेशोषदुःखौषा—इत्थरपूरानलोपमः । निर्वाणसुखलाभस्यो—पायधृतः श्रुतो मया ॥ २ ॥ शुभम् ॥
स मह्यमखचक्राढं, मातः ! श्रीस्वरिणोदितः । शर्करापृतसन्मिश्रं, क्षुधितायेव पायसम् ॥ ३ ॥
भद्राह वत्स तद्भद्रं, यच्छतो रचितश्च ते । धर्मोऽसावाहृतो यस्या-त्पितुस्तस्यासि नन्दनः ॥ ४ ॥
इत्याकर्णितधर्मोणं, शालिभद्रं निजाङ्गजम् । प्रशशांसेति भद्राऽपि, प्रमोदभरपूरिता ॥ ५ ॥
यद्येवं तर्हि मातस्त्वं, प्रसयानुमनुष्व माम् । गृहीत्वाऽहं परिव्रज्यां, विधास्याभ्यात्मनो हितम् ॥ ६ ॥
धाकर्ण्य कर्णकटुकं, वचः सूनोर्जनन्यथ । सूच्छंथा न्यपतद् भूमौ, सर्वाङ्गेष्वपि निस्सदा ॥ ७ ॥
ततः शीताम्बुजा सिक्ता, व्यजनेन च वीजिता । सा लब्ध्वा चेतनामासु, सुदीनवदनारवुजा ॥ ८ ॥
वाष्पविन्दुन्विसुञ्चन्ती, व्याहरद्गद्गदाक्षरम् । त्वमेको दुर्लभः ससु—र्मोन्दुम्बरपुष्पवत् ॥ ९ ॥
ततो यावदहं वत्स, करोमि प्राणधारणम् । मा गृहाण व्रतं ताव-दिति माताऽब्रवीत्सुतम् ॥ १० ॥
पुत्रः—पकाभ्रफलवयाति, जीवितं जनिनामतः । न ज्ञायतेऽन्न कः पूर्वं, को वा पञ्चाद्विपद्यते ॥ ११ ॥
माता—सुखमरुजं तेऽङ्गं, लक्षितं च सुलक्षणैः । तद्वत्स लालयापूर्वं—भौगाङ्गैर्देवताहृतैः ॥ १२ ॥
पुत्रः—अन्वाशुचिरयं कायः, शुच्यपीदांशुकादिकम् । दूषयत्यम्बु जीमूता-द्भवमूर्षरभूरिव ॥ १३ ॥

अकस्मादापतयस्मिन्, शरीरे रोगसन्ततिः । सरंधासन्ततिस्तीक्ष्णा, यथा स्वमधुमण्डपे ॥ १४ ॥
 अपक्वयदचारीव, न विश्रमस्य भाजनम् । अत्यन्तासारतोषतं, शरीरं देहिनामदः ॥ १५ ॥
 प्रतिबन्धस्तद्वान्धव, क्रियते को विकिकिभिः । केवलं धर्मं आधातुं, युज्यते तेन मुक्तिदः ॥ १६ ॥
 माता—द्वान्निशतातुरकाभिः, प्रेयसीभिरनिन्दितात् । शुद्धश्च भोगान्युवा याव—त्तावद्धत्स गृहस्थितः ॥ १७ ॥
 पुत्रः—अभ्याशुचिसमुत्थेषु, पर्यन्ते दारुणेषु च । को भोगेषु रतिं कुर्या—नारंकासुखहेतुषु ॥ १८ ॥
 माता—दुर्वर्णस्वर्णमाणिक्य—क्रांस्यदृष्यादिकोऽस्ति ते । आससमकुलं याव—दर्थो दानादिषु क्षमः ॥ १९ ॥
 इच्छन्भ्यो वाञ्छितं वत्स, यच्छातुं नलं महेच्छ तम् । यथाशुचि विधेहि त्वं, विलासांस्तेन चाद्भुनात् ॥ २० ॥
 पुत्रः—राजतस्करदायादा, मृत्युवैश्वानरादयः । सन्त्यस्य वैरिणस्सत्सा—त्कोऽर्थं मातर्विमुह्यति ॥ २१ ॥
 माता—बाहुभ्यामतिगरभीर—स्तरणीयो महार्णवः । बालकाकबलात्वाद—श्चर्वणीयो निरन्तरम् ॥ २२ ॥
 अत्युग्रखड्गधारायां, गन्तव्यं चाप्रमादतः । पांतव्या लीलया वत्स, वैश्वानरशिखावली ॥ २३ ॥
 प्रतिबोतःपथनेह, तरीतव्याऽमंरापगा दृष्टात् । राधावेषो विधातव्यो, यत्नेनानन्यचेतसा ॥ २४ ॥
 एकाकिना विजितव्य—मजय्यारिबलं हृष्टात् । इत्येवमादिदृष्टान्ते—र्षतीनां दुष्करं व्रतम् ॥ २५ ॥
 जगज्जयपताकेह, पुत्र प्राह्यातिदुर्ग्रहा ।

१ मक्षिकाश्रेणि. २ नरकदुःखकारणेषु ३ दुर्वर्णं रूप्यम् ४ येया ५ शनिज्वालाश्रेणिः ६ गङ्गा ७ देवगिरिः ८ षकाप्रविचिन्नेन

यतः—महाव्रतानि तुङ्गानि, बौद्धव्यानि निरन्तरम् । पञ्च मेरुपमान्यञ्ज, दक्षिणैर्णेव, साधुना ॥ २६ ॥
 रजनीभोजनत्याग-व्रतं षष्ठमपि स्फुटम् । मानुषोसारवसेन, धार्यं तेषां वृ(व्र)तैः समम् ॥ २७ ॥
 तथा संयमदेहस्य, मातृवद्वत्स वत्सलाः । पालनीयाः, सदैवास्मिन्, षाढं समितिशुभयः ॥ २८ ॥
 निर्ममत्वं स्वदेहेऽपि, कर्तव्यमिह संततं । सर्वदा स्वपनं भूमौ, यावज्जीवममज्जनम् ॥ २९ ॥
 द्विचत्वारिंशता भिक्षा-दोषैः शत्रुवददुषितः । प्राणयात्रनिमित्तं च, ग्राह्याः पिण्डोऽपि साधुभिः ॥
 कदाचित्पाप्यते सोपि, कदाचित्परमन्दिरे । न प्राप्यते ततश्चेतो-मलानिः कार्या कदापि न ॥ ३१ ॥
 केशोद्धरणमाधेयं, मासाद्याः प्रतिभास्तथा । षष्ठाष्टमादिकं कार्यं, तपश्चात्रातिदुष्करम् ॥ ३२ ॥
 इति दुष्करता वत्स, व्रतस्य प्रतिपादिता । जिनाधीश्वरतो धर्मं, गृहस्थोचितमाचर ॥ ३३ ॥
 शुभ्रः—कातराणामिदं मातृदुष्करं सर्वमेव हि । निःस्पृहाणां निजाङ्गेषु, धैर्योद्यमवनां न तु ॥ ३४ ॥
 तथा—समुत्तुङ्गतया ताव-द्दूरारोहः सुराचलः । गुरुतागाधताभ्यां च, दुर्लङ्घ्यस्तावदभ्युधिः ॥ ३५ ॥
 तावन्मातुमिदं व्योम, विस्तीर्णत्वात्त शक्यते । पर्यते तावदेवापुं, पर्यन्तो नावनेरपि ॥ ३६ ॥
 दुर्भेदस्तावदेवात्र, कर्मग्रन्थिरपि स्फुटं । यावन्नारभ्यते धीरै-र्नैरक्षोभ्यमानसैः ॥ ३७ ॥
 तस्माद् व्रतविधौ मात-दुष्करत्वं न मे हृदि । धैर्यावलम्बनैर्नोच्चैः, किमपि प्रतिभासते ॥ ३८ ॥
 तन्मातरनुजानीहि, मामितो व्रतहेतवे । भवावासादिभेन्मयस्मिं, पावकादिव केसरी ॥ ३९ ॥

माता-यद्यप्येवमिदं वत्स, तथापि परिकर्मणां । विधेहि स्वशरीरस्य, भोगाङ्गपरिहारतः ॥ ४० ॥
 सुकुमारशरीरोऽभू-त्यङ्गुल्यैव यतो भवान् । प्रकृष्टदेवभोगाङ्गै-र्लालितश्च विशोषतः ॥ ४१ ॥
 अतो देवाहृतान् गन्ध-माल्यभोज्यादिकांस्तज । मनुजानां सहस्वैतां-स्तथा सम्बोधय प्रियाः ॥ ४२ ॥
 पुरान्तर्वर्तिचैल्यानि, पूजय प्रतिवासरं । सत्साधुवन्दनाहेतो-र्द्रौज त्वं तदुपाश्रयम् ॥ ४३ ॥
 सामायिकाद्यनुष्ठानं यथावसरमाचर । एवमभ्यासतो वत्स, प्रव्रज्या सुकरा तत्र ॥ ४४ ॥
 विनयी शालिभद्रोऽपि, प्रतिशुश्राव तद्वचः । न कदापि वचो मतुर्लभयन्ति हि सत्सुताः ॥ ४५ ॥
 अथासौ कर्तुंमारेभे, वपुषः परिकर्मणां । तत्याज त्रिदशाहार-गन्धमाल्यादि सर्वथा ॥ ४६ ॥
 मनुष्याहारभोगादि-परिकर्मणि चिन्तिते । प्रणम्य पितरं भक्त्या, विससर्ज प्रमोदभाक् ॥ ४७ ॥
 मर्त्यसन्धिभोगाङ्ग-परिमाणमसौ व्यधात् । द्वात्रिंशत्तश्च तूलीना-मेकैकां सुसुचेऽन्वहम् ॥ ४८ ॥
 शालिभद्रोऽन्यदा सिंहा-सना सीनो निजाः प्रियाः । आह्वय प्रावदत्सर्वाः, सुधासधुरया गिरा ॥ ४९ ॥
 भो भोः पद्मावतीसुख्याः, श्रूयतां कुलबालिकाः । क्षणं चार्वाहितीभूय, मदीयं वचनं स्फुटम् ॥ ५० ॥
 विनयेनाञ्जलिं बध्न्वा, ततस्ता इदमूचिरे । अस्मान्नापयत्वपर्युजः प्रीतिकरः सताम् ॥ ५१ ॥
 ततः श्रीशालिभद्रोऽपि, प्रोचे प्राज्ञशिरमणिः । संसारे प्राणिनः प्रायः सर्वेऽपि विषयैषिणः ॥ ५२ ॥

१ सावधानाः भूत्वा

विषयाश्च भवन्त्यत्र, धनेन हृदयेशिताः । धनं च प्रप्यते प्रायः, पापारम्भपरिग्रहैः ॥ ६३ ॥
कर्मबन्धः पुनस्तेभ्यो, भवेत्संसारकारणम् । तत्र चानन्तदुःखानि, नरकादिषु देहिनाम् ॥ ६४ ॥
भार्यास्ततो रदज्योत्स्ना—धवलीकृतादिङ्मुख्याः । भर्तुर्वचोऽमुतात्सा, विहस्येवद्भ्रमविरे ॥ ६५ ॥
अर्यपुत्र विनारम्भं, भोगाः सन्त्यदश्रुतास्त्वव । यत्पिता पूरयत्येतात् पुण्याद्देवत्वमाश्रितः ॥ ६६ ॥
ततो नाथ कथं कर्म-बन्धस्ते सम्भविष्यति । तदभावे च दुःखानि, भविष्यन्ति कथं ननु ॥ ६७ ॥
शालिभद्रोप्युवाचैव—माभियोगिककर्मणः । बन्धः स्यादेवतानीतं, मुञ्जानस्य ममानिशाम् ॥ ६८ ॥
विषयाः स्वत एवैते, मानसोन्मादहेतवः । पातयन्ति भुवं जन्तून्, भीषणे नरकावदे ॥ ६९ ॥
अत एव-विहाय विषयानष्टौ, चक्रिणः सीरिणो व्रतम् । गृहीत्वा लेशिरे मोक्षं, द्वौ चैकश्च सुरालयम् ॥ ७० ॥
सुन्दर्यस्तदलं भोगैः, परंप्रेष्यत्वहेतुभिः । आदास्येऽहं परिव्रज्यां, येनान्यः स्यान्न मे प्रभुः ॥ ७१ ॥
गुण्मासु याश्च सङ्घंता, बालवत्साश्च या पुनः । देशतस्ता गृहे धर्म-सम्भापार्थं प्रकुर्वताम् ॥ ७२ ॥
निष्ठत्येव गृहे प्राज्यं, धनमासप्तसत्ततेः । दानभोगक्षमं तेन कुर्वीध्वं हितमात्मनः ॥ ७३ ॥
अन्याः पुनर्मया सार्द्धं—मन्नीकुर्वन्तु सद्व्रतम् । धर्मो ह्ययं कुलक्षीणां, यत्प्रेयाननुगम्यते ॥ ७४ ॥
इत्यञ्जसा यथौचित्यं, सम्भोध्य सकलाः प्रियाः । एकैकामसुचन्द्रार्थां, शालिभद्रो दिने दिने ॥ ७५ ॥
अथ राजगृहक्रीडा—शैलवैभारभूषणे । श्रीमद्गुणशिलोद्याने, श्रीवीरः समवासरत् ॥ ७६ ॥

माणिक्यस्वर्णदुर्धर्षवप्रज्यधिराजितम् । देवैराधायि समव-सरणं तत्र नादृशम् ॥ ६७ ॥
 प्राचीनद्वारमार्गेण, पचिदयेह प्रदक्षिणाम् । दत्त्वा चोपाधिशास्त्रिणा-सतं श्रीवीरतीर्थशुभ्र ॥ ६८ ॥
 अत्रान्तरे समागल्हो—द्यानपालेन भूपतिः । विद्मसस्तीर्थनाथस्या—गमनेन प्रमोदिना ॥ ६९ ॥
 वितीर्थोद्यानपालाय, भूपतिः परितोषिकं । चचाल सपरिवार-स्तीर्थनाथशुपासितुम् ॥ ७० ॥
 अन्येऽपि सचिवश्रेष्ठि—प्रमुखाः पुरवासिनः । जिनेन्द्रं वन्दितुं चेलु-र्थथा राजा तथा प्रजाः ७१
 इतश्चैभ्याङ्गजो धन्यः, द्यालिभद्रस्वसुः पतिः । ज्येष्ठया सुन्दरीनाभ्या, जामाता भूपतेरपि ॥७२॥
 सुन्दरीं स्नानसामग्रीं कुरु मे प्रिये । गच्छामो वन्दितुं येन श्रीवीरजिननाथकम् ॥ ७३ ॥ युग्मम् ॥
 समपाद्य स्नानसामग्रीं, समग्रामपि सुन्दरी । अभ्यङ्गं कतुमारेमे, धन्यस्य स्वयमेव सा ॥ ७४ ॥
 लक्षपाकादिना तैले-नाभ्यङ्गं सदुपाणिका । सा यावत्पृष्ठिदेशोऽस्य, विधत्ते स्नातिपत्ततः ॥ ७६ ॥
 द्या प्रिये किमिदं कोऽपि, किमाज्ञां कुरुते न ते । किन्त्वा त्वां विप्रियं कोऽपि, हृते परिजनादि हि (बु)
 मात्रा स्वस्या च जामेभ्या, यद्युक्ता परहं प्रिये । तदक्षन्तव्यं तवधैवेह, लोकस्यैषा श्चितीर्थतः ७८ ॥
 हस्त्युक्ते तेन साऽवोच-वाथ मे कुरुते वचाः । परीवारजनः सर्वो, न मां कोऽप्यपभाषते ॥ ७९ ॥

१ दुर्धर्षोरूप्यम् २ दत्तस्य ३ भगिनी पुत्र्या

किन्त्वेक एव हि आता, शालिभद्राऽभिधोऽस्ति मे । एकैकतुलिकाद्यागं, करोति व्रतवाञ्छया ॥८०॥
 आगते तु महावीरे, सभ्रत्यादास्यते व्रतम् । इति हेतोरभूदश्रु—पातो मे जीवितेश्वर ॥ ८१ ॥
 तथा नाथ कियन्तोऽन्ये, सन्तीह आतरो मम । येषामनुभविष्यादि, शोभोत्कर्ष क्षणादिषु ॥ ८२ ॥
 ततश्चेभ्याङ्गजः प्राह, यद्येवं तर्हि मा प्रिये । कुरुष्व त्वं मनःशेदं, आता कापुरुषस्तव ॥ ८३ ॥
 एकैकतुलिकां सुञ्चन् कथमादास्यते व्रतम् । सत्पुरुषाः शुभे कार्ये, न क्षिपन्त्यपि हि क्षणम् ॥ ८४ ॥
 इति स्वभर्तुर्वचनं, सा निशम्य सनंर्षकं । अभाषातेर्व्यया नाथ, सत्पुरुषस्त्वमेव हि ॥ ८५ ॥
 यस्त्वमेकपदेनैव, परित्यज्याखिलां श्रियम् । सनत्कुमारचक्रीव, व्रतमङ्गीकरिष्यसि ॥ ८६ ॥
 अन्ये अपि सधर्मिण्या—वृचतुर्नर्मपूर्वकम् । भद्रं भद्राङ्गजा ब्रूते, स्वामिन् भद्राभिलषिणी ॥ ८७ ॥
 सुतनु स्नापय क्षिप्रं, येन श्रीवीरसन्निधौ । पश्यथ प्रव्रजन्तं मां, त्यक्ताशेषपरिग्रहम् ॥ ८८ ॥
 इयत्कालं भवत्यो मे, व्रताग्रहणहेतवः । भवतीष्वनुकूलासु, सुग्रहं व्रतमद्य मे ॥ ८९ ॥
 इति पत्युर्वचः श्रुत्वा, ताः प्रोचुर्गतासम्भंदाः । स्वार्मिस्त्वयि परिहास, एषोऽस्माभिर्व्यधीयत ॥ ९० ॥
 परिहासगिरां स्वामिन्, कियदन्तं गमिष्यसि । न दुष्टः परिहासो हि, स्वभर्ता सह योषिताम् ॥९१॥
 तत्राथास्मान् श्रियश्चैवं, मा त्याक्षीनित्यलालिताः । भवतोऽप्याश्रितत्वाने, भविष्यत्यग्रशो महत् ॥

१ उत्सवादिषु २ सोपहासम् ३ गतहर्षाः

ततस्ताः प्रत्युवाचैवं, श्रीमानिभ्याङ्गजः सुधीः । सुन्दर्यः श्रूयतां वाक्यं, सुस्थीभूय क्षणं मम ॥१३॥
 युष्मन्मर्भवोऽप्येत—तत्त्वमित्यहमात्तवान् । औषधं हि तदेवेह, येन व्याधिः प्रशाम्यति ॥१४॥
 तथा स्त्रियः श्रियश्चापि, विद्युतोऽपि हि चञ्चलाः । यथात्मना न मुच्यन्ते मुच्यन्ते च तदा स्वयम्
 तदेतासां परित्यागा—दीक्षां निर्वाणफारिणीम् । आदानस्य कीदृशमे—ऽग्रशो हन्त भवित्यति ॥
 कल्मषस्यैकसिन्नाणि, श्रेयश्चैकवैरिणः, दुर्गतिश्चैकवर्त्तन्यः, । कामभोगा इमे ध्रुवम् ॥ १६ ॥
 चिह्नाय तदसूत पापां—श्छित्वा मोहमहातस्म् । क्लेशजालमहाव्याधि-परमौषधसन्निभान् ॥१७॥
 श्रयध्वमधुना सार्द्धं, मया यूयं महाव्रतान् । कुलधर्मः कुलाखीणां, पतिवृत्तानुवर्त्तनम् ॥१८॥युग्मं ॥
 पीत्वा पनिसुखारभोजा—द्वचो भयुरसं शुभं । तुलुभुमंजुलालायाः, प्रियाशुङ्गाङ्गना इव ॥ १९ ॥
 सूर्दन्यञ्जलिसंश्लेषं, कृत्वोच्चुर्विनयेन ताः । आज्ञां स्वात्मिनिवधास्यामां, भवदीयामसंज्ञायम् ॥१००॥
 सस्वोऽप्येति प्रियाः स्नात्वा, कृतकौतुकमङ्गलः । रथं सज्जं विधत्तेत्या-दिदेशासौ नियुक्तकात् ॥ १ ॥
 तदैव शालिभद्राय, सन्दिदेश निजैर्नरैः । वैभारभूधरे धन्य-श्चैत्ये गुणशिलाभिधे ॥ २ ॥
 श्रीवीरचरणारभोजं, वन्दितु प्रचलत्यसौ । अधिरुह्य रथं शीघ्रं, तत्त्वमागच्छ सम्प्रति ॥३॥युग्मम् ॥
 ततो धन्यः समाखुतो, रथं ध्वेततुरङ्गमम् । सौम्यमूर्त्तिश्चचालाय, साक्षादिव कलानिधिः ॥ ४ ॥
 शालिभद्रः स्फुरत्तेजा, नीलाद्वैरुपशोभितम् । चारुस्यन्दनमारुह्य, चचलार्कश्रियं दधत् ॥ ५ ॥

पापस्य २ वर्त्तनी मार्गं.

नृपतिर्मन्त्रिसामन्त—श्रेष्ठिप्रमुखनागरैः । युक्तो नानाविधप्राज्य—यानारुढञ्चलन् पथि ॥ ६ ॥
 छत्रचितयमालोक्य, पुरो जिनवरोपरि । वैलोक्योपरिचर्त्तित्वं, प्रख्यापयदिव प्रभोः ॥ ७ ॥
 सुसुदे सपरीवारो, यानेभ्योऽवततार च । क्रमेण प्राप समव—सुतिद्वारं नरेश्वरः ॥८॥त्रिभिर्विशेषकम्
 कृपाणं तत्र तत्याज, पादुके छत्रसुव्रतम् । नृपश्चात्परभ्योर्द्वन्दं, किरीटं चोत्तमाङ्गतः ॥ ९ ॥
 पविशानुत्तरद्वारा, समालोके जगत्प्रभोः । स्वमूर्द्धन्यञ्जलिं बध्ध्वा, ननाम नरपुङ्गवः ॥ १० ॥
 ततः प्रदक्षिणां दत्त्वा, प्रणम्य जगदीश्वरं । निवसाद् नृपः पूर्वो—त्तरस्यां दिशि भूतले ॥ ११ ॥
 अन्येऽपीन्द्रादयः सर्वे, यथास्थानमुपाविशान् । ज्योत्स्ना प्रिया इवारयेन्दुं, वीक्षमाणो जिनेशितुः १२
 अथ योजनगागमिन्या, वाण्या सर्वाङ्गितुज्यया । पीयूषमिव वर्षन्त्या, पारिसे देशानां प्रभुः ॥ १३ ॥
 एकेन्द्रियादिजीवेषु, अमतामिह देहिनाम् । अनन्तं कालमश्रान्तं, नरत्वमतिदुर्लभम् ॥ १४ ॥
 मनुजत्वेऽपि सम्प्राप्ते, क्षेत्रमार्यं सुदुर्लभम् । जन्मना यदलङ्कार्यं—मार्यवर्धैर्जिनादिभिः ॥ १५ ॥
 आर्यक्षेत्रसमुत्पत्ता—वपि जातिदुरासदा । महाप्रभावरत्नानां क्षिप्त्वा स्वानिरीवोत्समा ॥ १७ ॥
 जातावपि कुलं श्रेयः श्रेयोयोग्यं सुदुर्लभम् । जगद्धितेन येनारयाः सोरभं यालवन्ध्यानाम् ॥ १७ ॥
 कुलेऽप्यक्षतपञ्चाक्ष—भावः पुण्यैरवाप्यते । यत्राकृतिर्गुणास्त्रै—त्युक्तः सदगुणमन्दिरम् ॥ १८ ॥

१ चकोराः २ उत्तमम् ३ धर्मयोग्यम् ४ जातेः

पञ्चाक्षत्वेऽपि चारोग्यं, दुरापं जनताप्रियम् । तद्धिना सर्वसामग्री, चतुर्वर्गेऽपि निःफलाः ॥ १९ ॥
 अरोगेयंऽपि प्रियं सर्वप्राणिनामायुरेव हि । जीवितव्यकृते जन्तु-र्यद्राज्यमपि मुञ्चति ॥ २० ॥
 दीर्घेऽप्यायुषि सद्धर्म-बुद्धिः शुद्धा गवेष्यते । तथा विना यदज्ञान-कष्टं सर्वा अपि क्रियाः ॥ २१ ॥
 धर्मबुद्ध्वावपि श्लाघ्या, सद्गुरोर्वचनश्रुतिः सा तां विना निर्लवण-रसवत्यादिसोदरा ॥ २२ ॥
 आसवाक्यमपि श्रुत्वा-ऽवग्रहस्तत्त्वगोचरः । श्रेयान यतो विपर्यासो, जायते विपदे वृणाम् ॥ २३ ॥
 अवग्रहेऽपि या श्रद्धा, तत्त्वनिश्चयगोचरा । संसारदुःखविन्ध्येद्, निदानं सैव देहिनाम् ॥ २४ ॥
 ज्ञात्वा श्रद्धाय तत्त्वानि, संयमः समनुष्ठितः । अक्षेपमोक्षदः पुंसां, सामध्येषा शुभाश्रियाम् ॥ २५ ॥
 यथोत्तरं सुदुःप्रापा, दृष्टान्तै-श्चोच्छकादिभिः । प्राप्ता भवद्भिरप्येषा, सफलीक्रियतां ततः ॥ २६ ॥
 श्रुत्वा श्रीमन्महावीर-स्वामिनो देशानागिरः । त्रुतुषुः पीतपीयूषा, इव सर्वे सभासदः ॥ २७ ॥
 अथाभ्युत्थाय सर्वेऽपि, प्रणम्य जगतां गुरुम् । कृतकृत्वा इवाविक्ष-न्नगरं श्रेणिकादयः ॥ २८ ॥
 नत्वोचतुर्जिनाधिशा-सिभ्यगोभद्रनन्दनौ । धर्मोऽयमख्येयार्थो-पदिष्टोऽतिशयेन नौ ॥ २९ ॥
 तद्यावद्देश्मनः स्वास्थ्यं, कुर्वन्नेत्यादिसत्क्रियाम् । तावदज्ञीकारिष्यावः, संयमं शुभमदन्तिके ॥ ३० ॥
 भगवांस्तासुवाचैवं, युक्तं भव्याङ्गिनामदः । भो भद्रौ न विधातव्यः, प्रतिबन्धो गृह्यादिषु ॥ ३१ ॥

१ चतुर्वर्गा इति प्रत्यन्तरे

ततस्तौ स्वगृहे गत्वा, रथयात्रापुरस्सरम् । व्यथस्तां जिनचैतयेषु, पूजामहाहिकादिकाम् ॥ ३२ ॥
 नियुञ्जाते स्म चैल्यानां, निश्रासु प्रचुरं धनम् । सुश्रावकान् समाह्वय, तेषां प्रत्यक्षमेव हि ॥ ३३ ॥
 ददतुः श्रावकेभ्योऽपि वाञ्छिताभ्यधिकं धनम् । सुस्थचिता यथा तेऽपि, चैत्यचिन्तां प्रकुर्वते ॥
 ददतुः श्रावकेभ्योऽपि वाञ्छिताभ्यधिकं धनम् । चक्रतुर्वसुभ्यधिष्ठं, शासनोद्यतिहेतवे ॥ ३५ ॥
 साधारणं दशक्षेत्र्या—स्तेषामायत्समेव हि । स्वामिनो गृहचैल्यानि, वन्दध्वमिति सादरम् ॥ ३६ ॥
 गत्वोद्यानवनं नत्वा, स्वयमेवातिभक्तितः । समप्रार्थायुतां चार्प—चन्दनां निजसद्मानि ॥ ३७ ॥
 आह्वय सपरिवारान्, समस्तान्गणधारिणः । समप्रार्थायुतां चार्प—चन्दनां निजसद्मानि ॥ ३८ ॥
 चतुर्विधेन भर्त्सेन, प्रासुकेनोत्तमेन तौ । प्रतिलभयतः स्मोच्चैर्—र्वक्षैः पात्रभ्यै कम्बलैः ॥ ३९ ॥
 तदा तत्र समाह्वय, श्रावकान् श्राविका अपि । पूजयामासतुः प्राड्यै—स्त्राभ्यूलवसनादिभिः ॥ ४० ॥
 पटहाघोषणापूर्वं, दीनादिभ्योऽपि सर्वतः । उचितं वस्त्रभोज्यादि, दापितं चाद्युकरण्या ॥ ४१ ॥
 अमारिघोषणापूर्वं, प्रकृतिभ्योऽपि भोजनम् । अष्टाहिकादिनेषूच्चै—जीवघातनिवृत्तये ॥ ४२ ॥
 अन्यतीर्थिकलिङ्गिभ्योऽप्यद्याच्छादनमात्रकम् । माध्यस्थ्यसूचकं दत्तं, शासनोद्यतिहेतवे ॥ ४३ ॥
 यतस्तेभ्योऽधिकं दत्तं, मिथ्यात्वस्याभिवृद्धये । क्षीरदानमिवाहिभ्यो, लोकापकुनये भवेत् ॥ ४४ ॥
 राजानं सपरीवारं, बहुमानपुरस्सरम् । स्वयन्धूम पुरलोकांश्च, समाष्टव्य शुभे दिने ॥ ४५ ॥
 सहस्रनरबोढ्ये, पताकावलिसङ्कुले । मनोज्ञरूपकाकीर्णं, विस्तीर्णं वरवेदिके ॥ ४६ ॥

चारुचामीकरस्तरभ-विनिवेशिततोरणे । कारयामासतुः स्वैः स्वैः, शिविके तौ नियुक्तकैः ॥५६॥त्रिभिर्विशेषकम्॥
 रत्नसिंहासने रम्ये, तयोर्मध्ये निवेशिते । तयोश्चोभयतः स्वर्ण-भद्रासनपरम्पराः ॥ ४७ ॥
 शालिभद्रः स्फुरद्भद्रः, कृतस्नानविलेपनः । जङ्गमः कल्पशाखीव, दिव्यालङ्कारवज्रभृत् ॥ ४८ ॥
 शिविकामाखरोह स्वर्ण-मलञ्चके वरासनं । तस्य दक्षिणतो भद्रा, भद्रासनसुपाविधत् ॥ ४९ ॥
 व्रतं जिघृक्षवो भार्या, वस्त्रालङ्कारभूषिताः । विकसत्पण्डरीकाक्ष्यध्यात्युज्ज्वलसुखश्रियः ॥ ५० ॥
 शम्भुधात्री पुनर्वर्ष-पार्श्वे भद्रासने स्थिता । रजोहरणपात्रादि-पटलान्यथ विभ्रती ॥ ५१ ॥
 पृष्ठतश्चारवेषाऽन्या-ऽवतस्थे छत्रधारिणी । श्वेतचामरधारिण्या, तस्थतुः पार्श्वयोर्द्वयोः ॥ ५२ ॥
 विहितस्फोरशृङ्गारभृङ्गारं विभ्रतीतरा । जाल्यस्वर्णमयं पूर्णं, चारिणा पुरतः स्थिता ॥ ५३ ॥
 वीणावेणुसुदङ्गादि-वादकैः कलगायनैः । नर्तकीभिरपि प्रेक्षा, प्रारभे नाटयञ्चुञ्चुभिः ॥ ५४ ॥
 धन्योऽप्यध्याखरोहैव-सेवाथ शिविकां निजाम् । सिंहासनमलङ्कृत्य, पूर्वाद्याभिमुखोऽभवत् ॥
 दक्षिणे तस्य सोमश्रीः, सुन्दरी कुसुमावली । तस्थुस्त्रिभः कुटुंबिन्यः, प्रब्रज्याग्रहणोद्यताः ॥५६॥
 तस्थौ पटलमादाय, वामे कुलमहत्तरा । पार्श्वे चामरधारिण्या, पृष्ठतः छत्रधारिणी ॥ ५७ ॥
 पुरः सीमन्तिनी चैका, दधती कनकालुकाम् । शुशुभे दिक्कुमारीव, जिनजन्ममहोत्सवे ॥५८॥

पुरश्चोभयतश्चक्रुः, प्रेक्षणं गायनादयः । सुरसंगीतकं देव—गन्धर्वा इव बन्धुरम् ॥ ५२ ॥
 पठत्सु बन्दिष्टन्द्रेषु, नव्यकाव्यानि यतनतः । स्वस्ति स्वस्तीति, जल्पत्सु, तारतारं द्विजन्मसु ॥
 गायनेष्वपि गायत्सु, पुरतो मधुरस्वरम् । किंनरेष्विव लोकानां, जन्यत्सु मनोसुदम् ॥ ६१ ॥
 भेरीभाङ्गारनादैर्युग्मयुग्मभूमितैर्मदलस्यातितारै—रर्ग्लिंभ्यां कांस्यतालतालकलतलमोचालतालादिनादैः ।
 निःसंख्यै शङ्खशब्दैः पटुपटहरवैः कादलोच्चैः स्वरैश्च, पररूर्जन्तौर्षिकेषु प्रतिरवफलनाद्रोदसीं पूरयत्सु ॥ ६२ ॥
 धन्यस्येभ्यस्तस्य निर्मलमतेः श्रीशालिभद्रस्य च, प्रत्येकं त्रिविके विमानसदृशौ सद्यः सहस्रं नराः ।
 दिव्यालङ्कृतिधारिणः समवयोऽवस्थोन्नतवानिवता-स्तुष्टास्तुत्यमनोरमांशुकवराः कल्पाः समुच्चिक्षिणुः ६३ चतुर्भिःकुल०
 ततो निजनिजाद् गेहा-च्चेलतुन्नतसत्वरौ । मिलितौ राजमार्गे चा—लङ्कृते तोरणादिभिः ॥
 तदा चावधिना ज्ञात्वा, पुत्रनिष्कामणोत्सवम् । आगात्तातसुरः प्रीतः, क्रमः सम्यग्दृशां ह्ययम् ॥
 शुवं गन्धोदकेनासौ, सिषेच व्योमसंस्थितः । धृष्टिं दशार्द्धवर्णानां पुष्पाणां सर्वतोऽकरोत् ॥ ६६ ॥
 चेलोत्क्षेपं गन्धद्वष्टिं, दीनाराणां प्रवषणम् । लोकदारिद्र्याविच्छेदि, चकार विदशोत्तमः ॥ ६७ ॥
 तत्किङ्कराः पुनर्व्योक्षि, ताडयन्ति स्म दुन्दुभीन् । जुष्टुषुः साध्वहो साधु, व्रतोत्साहोऽन्योरिति ॥
 ततोऽनुगम्यमानौ तौ श्रेणिकेन मदीशुजा । सहामात्यपुरश्रेष्ठै—श्चतुरङ्गव्यलेन च ॥ ६९ ॥

कृताथौ पुण्यवन्तौ च, सुलंघजमुषाविमौ । विहायैवाविधां लक्ष्मीं, गृहीतो यौ व्रतश्रियम् ॥७०॥
 अहंछासनमेवैकं, क्षितौ जयति निर्मलम् । एवंविधा महत्तमनो, रमन्ते यत्र तत्त्वतः ॥ ७१ ॥
 इति लोकागिरः पुण्याः, भृगुवन्तौ श्रोत्रहर्षदाः । पदे पदे प्रतीच्छन्तौ, सार्थाध्यायान् लोकाक्षताञ्जलीन् ॥ ७२ ॥
 जनयन्तौ महोत्साहं, भव्यानां धर्मकर्मणि । प्रापतुः श्रेष्ठिपुत्रौ तौ, चैत्यं गुणशिलाभिधम् ॥
 छत्रातिच्छत्रमालोक्य, पुरतस्त्रिजगत्पतेः सुमुदाते भृशसुभौ, चकोराविव शीतशुम् ॥ ७४ ॥
 भक्त्याथ शिविकाभ्यां तौ, सभार्याववतेरतुः । विमानाभ्यां सदेवीका-वायस्वर्गाधिपविव ॥७५॥
 प्रविश्याथोत्तरद्वारा, दत्त्वा तिलः प्रदिक्षिणाः । श्रीवीरस्वामिनं श्रेष्ठि-सुतौ भक्त्या प्रणेमतुः ॥७६॥
 अथ भद्रा पुरस्कृत्य शालिभद्रं सधन्यकम् । तद्भार्याश्वातिसंविना, वीरनाथं व्यजिज्ञयत् ॥ ७७ ॥
 भगवन्नेष पुत्रो मे, जामाता चैष पुण्यवान् । शुष्मत्पादान्तिके दीक्षां, सकलत्रो जिवृक्षतः ॥ ७४ ॥
 तद्भगवन् भवान्भोथौ, कर्णधारोपमो भवान् । दीक्षापोतप्रदानेन सभार्यौ तारयत्विमौ ॥ ७९ ॥
 भगवानप्युवाचैवं, धीरगर्भरया गिरा । युक्तमेतादृशामेत-द्रद्रे भद्राभिलाषिणाम् ॥ ८० ॥
 ततश्चोत्तरपूर्वस्थां, दिशि सवे सस्त्रभ्रमम् । त्यक्त्वा शेषानलङ्कारान् केयोद्धरणमादधुः ॥ ८१ ॥
 स्थूलसुकाफलाकारान् बाष्पविन्दुन्विमुञ्चती । सहंसलक्ष्मणा केयात्, प्रतीच्छन्तीव चास्सा ॥८२॥

भद्रा सर्वाजुवाचैवं, श्रेष्ठिनी गद्गदशक्षरम् । नेषामुत्साहमाधातुं, हर्षशाकसमाकुला ॥ ८३ ॥
 यतितव्यमसुत्रार्थे, घटितव्यं विशेषतः । प्रसादो न विधातव्यो, भवद्भिर्मोक्षकाङ्क्षिभिः ॥ ८४ ॥ त्रिभिर्विशेषकम् ॥
 साधुवेधमथादाय, भुवनाधिपतेः पुरः । गोभद्रेभ्याङ्गजौ शालिभद्रधन्याभिधानकौ ॥ ८५ ॥
 उपस्थितौ सपत्नीकौ, शुशुभते महौजसौ । मूर्तिमत्कीर्तिभिर्युक्तौ, यशोधर्माविवाजमलौ ॥
 सत्सामाधिकसूत्रस्यो—चारणापूर्वकं विशुः । सर्वैर्योऽपि ददौ दीक्षां, कारुण्यानुनसागरः ॥
 उपद्वहं ततस्तेषा—मेवं चक्रे जिनेश्वरः । भो भो धन्याः सुगुण्याश्च, यूयमेव क्षिताविह ॥
 यतोऽयं दुस्तरस्ताव—त्संसारपारनीरधीः । भूयो भूयः ससुत्पत्ति—स्तावद् भूयिष्ठयोनिषु ॥ ८६ ॥
 तावद् द्रुःखान्यनेकानि, दारुणानि महीतले । यावत्त शुद्धचारित्र—लाभः सत्पथाने वृणाम् ॥ ८७ ॥
 सोमश्रीसुन्दरीपद्या—वत्याद्या नवदीक्षिताः । अर्थिका भगवानार्य—चन्दनार्यै समादर्पयन् ॥ ९१ ॥
 प्रणम्य स्वामीनं भद्रा, श्रेणिको नानारा अपि । प्रमोदकालुकापूर्णा, ययुः स्वं स्वं निर्वेकनलम् ॥
 प्रलहं राजहंसौघैः, सेव्यमानपदाभ्युजः । दिनानि कतिचित्तत्र, जिनोऽस्थान्मानमोपमः ॥ ९३ ॥
 परोपकृतयेऽन्यत्र, त्वामि साधुगणानिवराः । विजहार गद्गदन्नो हि, परोपकृतिकर्मठाः ॥ ९४ ॥
 धन्यश्च शालिभद्रश्च, सुधर्मरयामिसन्निधौ । क्रमादेकादशाङ्गानि, पठतः स्म समाहितौ ॥ ९५ ॥
 कनकावलिरालावलि—भद्र—महाभद्र—सर्वतो—भद्राः । प्रतिमा भिक्षुप्रतिमा, धाददशसंख्या निराश्रांसम्

तथा संवत्सरं नाम, गुणरत्नपदादिकम् । सिंहनिर्क्रोडितं द्वेषा, तप्येते स्म महासुनी ॥ ९७ ॥
 षष्ठाष्टमे च दशम-द्वात्रिंशके पक्षपक्षयुगले च । मासद्वयमासत्रय-मासचतुष्कादिकं च तपः ॥ ९८ ॥
 विधाय तावनिर्धिष्णा, पारणं चक्रतुर्भुनी । निर्निदानमनोवृत्ती, निश्चलावचलाविव ॥ ९९ ॥ युग्मम्
 अभूतां तपसाऽनेन, दुष्करेण महीयसा । कुशाङ्गलतिकावैतौ, जीर्णस्थाणूपमा सुनी ॥ १०० ॥
 भगवानथ सिद्धार्थ-पार्थिवान्वयभूषणः । ससहस्तप्रमाणाङ्ग-यष्टिरष्टापदंयुतिः ॥ १ ॥

आकाशाचारिणा पूर्ण-चन्द्रविम्बातुकारिणा । विस्तीर्णोन्नतेनोर्ध्व-मातपत्रेण शोभितः ॥ २ ॥
 चारुचामरयुग्मेन, कासुदीन्दुकरयुता । वीज्यमानो नभस्थेन, प्रभुः प्रचलता स्वयम् ॥ ३ ॥
 रत्नसिंहासनेनोच्चैः, पादपीठोपशोभिना । तन्वानो विशुराश्चर्यं, लोकानां व्योमगाभिनाम् ॥ ४ ॥
 नेताऽर्द्धशेक यवेति, नूनभूर्ध्वीकृतेन खे । धर्मोणन्द्रध्वजेनोच्चै-र्भुजेनैवोपशोभितः ॥ ५ ॥
 पुरः प्रचलता धर्म-चक्रेण सेवितः प्रभुः । विजेतुं क्रूरकर्मारि-चक्रं चक्रीव दिग्जये ॥ ६ ॥
 दिवि दुन्दुभिभिस्तारं, ध्वनद्भिरुपशोभितः । स्तूयमानगुणः स्वामी, मागधौरिव सायुभिः ॥ ७ ॥
 नवभिः स्वर्णकमलैः, श्रीयमाणपदः प्रभुः । तद्भृक्ष्माब्जश्रियः प्राप्तैः, स्वर्धुनीनखैरिव ॥ ८ ॥
 धरंपूर्विकया देवैः, सेव्यमानश्च कोटिशाः । सारभादिगुणाकुष्टैः, पद्माकर इवाल्लिभिः ॥ ९ ॥
 सौम्याकृतिरसौ श्वेत-वासोभिर्मुनिभिर्वृतः । स्फाटिकैरिव नक्षत्र-विमानैश्चन्द्रमण्डलः ॥ १० ॥

१ सुवर्णकान्तिः

रामयन् भीति मारीती-विंहरशुचि सद्विशुः । मार्तण्डमण्डलः शश्व-इन्धकारततीरिव ॥ ११ ॥
 जिनीो निवर्तयन्वैरं, निव्वैरवतामपि । तीव्रव्याधिमिव प्रौढ-वैद्यो रोगितत्वृमताम् ॥ १२ ॥
 सर्वतो विरतिं देश-विगतिं जिनपुङ्गवः । ददर्शरेश्वरादिभ्यो, विजहार महीतलम् ॥ १३ ॥ त्रयोदशभिःकुलकम् ॥
 तथाहि—केवलज्ञानिना स्वने, आत्रा वल्कलचौरिणा । समुत्पादितसंवेगं, बालपुत्रार्पितश्रियम् ॥ १४ ॥
 प्रसन्नचन्द्रनामानं, पृष्ठचम्पाधिपं विशुः । प्रव्रज्यां ग्राहयामास, सोमचन्द्रदृषाङ्गम् ॥ १५ ॥ शुग्मम् ॥
 कौशाम्बीनामधेयायां, पुर्यां वत्साल्यनीश्रुति । शृणावतीं शान्तनीक-पत्नीं दीक्षाभिलाषिणीम् ॥ १६ ॥
 महाशारवतीमुख्य—कलत्रैरष्टभिर्वैरैः । चण्डप्रथोत्तभूपस्य, दीक्षामग्राहयत्प्रशुः ॥ १७ ॥
 श्रीपोलाद्यापुरोद्याने, श्रीवणे नन्दनीयमे । बालायाबालभावाय, तद्गवांशुतगाभिने ॥ १८ ॥
 विजयोर्वीशापुत्राय, श्रीदेविकुक्षिजन्मने । षड्वर्षीयातिमुक्ताय, ददौ दीक्षां जिनेश्वरः ॥ १९ ॥ शुग्मम् ॥
 आनन्दारयं गृह्णति, वाणिज्यग्रामवांसिनम् । भगवन् आवकीचर्के-द्रादशद्वतधारिणम् ॥ २० ॥
 अन्नालङ्कारभूतायां, चम्पायां बोधितोऽहर्ता । कुडुम्बी कामदेवाख्यो, बभूव आवको गुणी २१
 काशीजनपदे वारा-णस्यां तु चुलनीपिता । सुरादेवश्च सम्बोध्य जिनेन आवकीकृतौ ॥ २२ ॥
 पुर्यामालम्बिकायां च, कुडुम्बेषे महर्दिकः । अर्हता चुल्लशतको बोधितः आवकोऽभवत् ॥ २३ ॥

१ मोक्षगाभिने

पञ्चालेषु च काभिरत्ये, कुटुम्बी कुण्डकोलिकः । संबोधितो जिनेन्द्रेण, निश्चलः आवकोऽभवत् ॥
 स्वाभिना वर्धमानेन, भावितात्मार्यदगमे । चक्रे सद्दालपुत्राख्यः पोलाशपुरसंस्थितः ॥ २५ ॥
 नान्दनीलतिकातातौ आवस्वयां आवकीकृतौ । कुणालाख्ये जन्पदे, बोधयित्वाहंता स्वयम् ।
 सर्वं पञ्चदशे वर्षे, ज्येष्ठपुत्रे गृहश्रीयम् । निवेश्य प्रतिमाः कृत्वा, मासं चानशनं व्यशुः ॥
 विंशतिं आवकत्वं तु वर्षाणि प्रतिपाल्य च । चतुःपत्योपमायुष्क-देवैपूतपत्तिमासदन् ॥ २८ ॥
 एकावतारिणश्चैते, नव सौधर्मतद्वच्युताः । प्राप्य जन्म विदेहेषु, यास्यन्ति पद्मव्ययम् ॥ २९ ॥
 सोवीराभिधदेशेषु, पुरे वीतभयाभिधे । प्रद्योतस्य विजेतारं, भूपमौद्रायणाभिधम् ॥ ३० ॥
 बद्धकोटीरभूपेषु, पश्चिमं व्रतधारिणम् । दीक्षामग्राहयत्स्वामी, श्रीवीरश्चरमो जिनः ॥ ३१ ॥ युग्मम् ॥
 सिद्धार्थनन्दनः श्रीमा-मुज्जयिन्यामवन्तिषु । चण्डप्रद्योतभूपालं, आवकत्वमलम्भवत् ॥ ३२ ॥
 विहरन्नन्यदा साधुसाध्वीसंघसमावृतः । कौशाल्या बहिरुद्याने, श्रीवीरः पुनरगमत् ॥ ३३ ॥
 तत्र पश्चिमपौरुष्यां, सद्धर्मं दिशति प्रभौ । अनन्तकालदाश्चर्य-कारिणौ चन्द्रभारकरौ ॥ ३४ ॥
 मृगावत्या दिनभ्रान्त्या, निश्चयवस्थानकारिणौ । स्वविमानौ समागत्य, वन्दित्वोपास्य च प्रभुम् ॥
 तावत्कालसमाक्रान्ति-योग्ये गगनमण्डले । गत्वा भूयोऽवतस्यते, तौ नियत्या नियन्त्रितौ ३६ ॥ त्रिभिर्द्विदशैषकम् ॥
 कदाचिद्धिहरवर्ह—नगरे पोतनाभिधे । भूयः सुभूमिभागाख्यो—एवने समवासरत् ॥ ३७ ॥

॥ अथ षष्ठो सर्गः प्रारभ्यते. ॥

इतिऽथ भगवान्कोऽपि, पुरे काप्यभवन्तुपः । तस्यासीत्सेवकः कोऽपि, विनीतः क्षत्रियो गुणी ॥१॥
 यतो धन्याऽभवत्तस्य, सुतः सङ्गमकाभिधः । सुखेनैवातिचक्राम, तेषां कालः क्रियानपि ॥२॥
 अन्यदा दुर्निवेशोऽस्य, सेवकस्योद्भून्महान् । कायकलेशकरः कोऽपि, व्याधिः शङ्करिवोक्तदः ॥३॥
 ततः प्रारभिरे तस्य, सर्वस्थान्ना भिषगवराः । चिकित्सां महतीं कर्तुं, क्षिप्तः सुभटा इव ॥४॥
 तथापि न न्यवर्तिष्ठ, मनागपि महात्मयः । किन्त्वेव पश्यतां तेषां, तेन मृत्युमनीयत ॥ ५ ॥
 विललाप ततो धन्या, सशोका करुणस्वरा । जीवितव्यं यतः स्त्रीणां, भर्तृजीवितमेव हि ॥ ६ ॥
 विदधे सुतकृत्यानि, दीनास्याल्यन्तदुःखिता । कियत्सपि गते काले, निःशोका साऽभवत्ततः ॥७॥
 तत्राशक्नुवती स्यातुं, संस्थिते प्राणबल्लभे । शालिग्राममगाद्बालं, पुत्रं सादाय सङ्गमम् ॥ ८ ॥
 शुकर्माणि सा चक्रे, तत्र देश्वरसद्वसु । तेषामेव च तत्पुत्रो, वत्सरूपाण्यचारयत् ॥ ९ ॥
 अथान्यदा बहिर्भूमौ, तर्णाकांश्चारयन्नसौ । प्रासुकस्थण्डिले जीव-संसक्तिपरिवर्जिते ॥ १० ॥
 तप्यमानं तपस्तीव्रं, शान्तं सूर्यावलोकितम् । मूर्त्तं धर्ममिवापश्य-त्प्रलम्बितशुजं सुनिम् ॥ ११ ॥
 ततः सङ्गमको गोशुक, सुसुदे सुनिदर्शनात् । भाविभद्रा हि तुष्यन्ति, सार्धुनिर्वर्णनाद् भुवम् ॥१२॥

१. मृते. २. साशुदर्शनात्

तस्य वाचंयमस्यैव, प्रणनाम पदाभुजम् । मस्तकसृष्टभृष्टुष्टी, भक्तिनिर्भरमानसः ॥ १३ ॥
 पूर्व सन्धुनिसम्पर्का-भावितोऽपि विवेकभाक् । विशिष्टज्ञानहीनोऽपि, साधुपासनतत्परः ॥ १४ ॥
 कार्पोत्सर्गस्थितस्यैव, यतिनः पादमर्दनात् । असौ विश्रामणां चक्रे, प्रबुद्ध श्रावको यथा ॥ १५ ॥ युग्मम्
 धन्योऽस्मि कृतपुण्योऽस्मि, कृतार्थोऽस्मीह निश्चितम् । योहं वाचंयमस्यास्य, निःपङ्कं पादपङ्कजम् ॥ १६ ॥
 पश्यामि प्रातरुत्थाय, भृश्वत्प्रतिवासरम् । इति चिन्तयतस्तस्य कियन्तोऽपि ययुर्दिनाः ॥ १७ ॥
 कार्पोत्सर्गेण तिष्ठन्तं, सर्वदा वीक्ष्य तं मुनिम् । प्रविशन्तमनलोक्त्य, भिक्षार्थं ग्राममध्यतः ॥ १८ ॥
 नित्यमासेवमानेना-ज्ञायि सङ्गमकेन तु । विधत्ते पारणां नैव, महत्त्माऽयमिति भुवम् ॥ १९ ॥ युग्मम्
 मद्देहे तदयं साधुः, पारणां कुरुते यदि । तदालं पुण्यवानस्मी-त्यचिन्तयदहर्निशम् ॥ २० ॥
 अथान्येद्युरभृत्कोऽपि, शालिश्रामे महोत्सवः । पायसं राध्यते तत्र, लोकैः सद्मनि सद्मनि ॥ २१ ॥
 सङ्गमस्तर्पाकांस्यक्त्वा, बहिः साधुमुपास्य च । तदा ग्राममुपागच्छन्, मुज्यमानं गृहे गृहे ॥ २२ ॥
 पायसं प्राज्यखण्डाज्य-सन्मिश्रमवलोकयन् । मातृपार्श्वं निजे गेहे, भोजनार्थमुपागमत् ॥ २३ ॥ युग्मम्
 ययाचे पायसं सोऽम्बां, परमात्माभिलाषुकः । सा जगाद दरिद्राऽस्मि, परमाद्यं कृतोऽस्ति मे ॥ २४ ॥
 तथाप्यज्ञतया तेन, प्राच्यमाना निरन्तरम् । पूर्वावस्थां स्मरन्ती सा, रुरोदोच्चैःस्वरं ततः ॥ २५ ॥
 तस्याः रंदिताकार्ण्यं, प्रातिवेशिकपोषितः । आसन् सशोकास्तत्कष्टानुविद्धहृदया इव ॥ २६ ॥

शीघ्रं तद्गृहमागल्य, पप्रच्छुर्दुःखकारणम् । धन्या ताभ्याऽभ्यधत्तैवं, सशोका दुःखकारणम् ॥२७॥
 अस्ति नास्तीत्यसौ गेहे, नवैत्यज्ञतया सुतः । यथाचे पायसं बाढं, दुःखेनारोदि तन्मया ॥२८॥
 यथेवं तर्हि मारोदी-र्दास्यामोऽथैव ते वयम् । क्षीरतण्डुलखण्डाद्या-नीति तास्तां बभ्राषिरे ॥२९॥
 स्वशुहेभ्यः समानीय, दुग्धादीनि प्रभृतशः । धन्यायै प्रतिवेशिमन्यो, ददुः कल्पलता इव ॥३०॥
 ततो धन्यां समस्तास्ता, एवं सद्यसूचिरे । निषाद्य पायसं प्राज्यं, पूरयास्य मनोरथम् ॥३१॥
 विधाय पायसं रम्यं, धन्योपावेशयत्सुतम् । खण्डाज्यप्राज्यसुत्कृष्टं, तत्स्थाले तन्निचिक्षिपे ॥३२॥
 कृत्येन केनचिद्धन्या, प्रविवेश गृहान्तरम् । कृत्यानि च दरिद्राणा-मनिवृत्तानि सर्वदा ॥३३॥
 मासक्षपणमाधाया-दान्तरे स मुनिर्वनात् । अनाकृलत्मा भिक्षायै, शालिग्राममथाविधात् ॥३४॥
 पर्यटशुचनीचेषु, कुलेष्वाना-त्स तद्गृहम् । नौरिवोत्तारणायास्य, भवागाधपयोनिधेः ॥३५॥
 अकस्मादेव निर्वाण्य, मुनिं निजगृहद्वारे । व्यकल्पयदसौ चित्तं हर्षोत्कर्षवशादिति ॥ ३६ ॥
 सर्वेताः किमयं चिन्ता-मणिश्चित्तवस्तुदः । अपशुः कामशुभाधेनुः, किमसौ गुणमन्दिरम् ॥३७॥
 जज्ञमः किमयं कल्प-शाखी सङ्कल्पितावहः । दृश्यते यत्स यवैष, मुनिर्मासमुपोषितः ॥३८॥
 भद्रं भद्रतरं भद्र-तमं यन्मे गृहद्वरणम् । तमो नुदन् पुपावेष, स्वंपादसुनिष्पास्करः ॥ ३९ ॥

१ दृष्ट्वा. २ सजीव. ३ सूर्यपक्षे स्वाकिरणैः.

पुण्योद्ग्यादिहायातो, मसैवायं सुनिर्भुवम् । किमपुण्यवतो गेहं, लक्ष्मीरेति स्वयन्वरा ॥४०॥
 अत्युत्तममिदं पात्रं, मच्चित्तमपिनिर्मलम् । श्रेष्ठं देयञ्च भूयिष्ठं, तदेतन्नितयं मया ॥४१॥
 अलभ्यत मह्नापुण्यै-यौगपथेन साभ्यतम् । कृतकृत्यो भवात्पथेन-इत्थैतस्मै महात्मने ॥ ४२ ॥
 इति सङ्गमकश्चित्ते, विचिन्त्योत्थाय तत्क्षणात् । शहीत्वा पायसस्थाल-सुपसाधु समागमत् ॥४३॥
 अमन्दानन्दसन्दोहो—द्विवारोमाञ्जकञ्जुकः । सोऽब्रवीद्भगवन्नेत-द्दृशहाणेति प्रसद्य मे ॥४४॥
 ज्ञात्वोष्ठसत्परीणामं कामं सङ्गमकं सुनिः॥ । स्वं पात्रं धारयामास, तस्यानुग्रहहेतवे ॥४५॥
 सन्निवभागं प्रयच्छेति, भाषमाणोऽपि सन्सुनौ । साधुपात्रे स चिक्षेप, परमात्मशेषतः ॥४६॥
 सन्त्यक्त्वाभावतो दान—प्रभावात्मानवेञ्चसौ । बबन्धायुर्महाभोगं, सन्मध्यमगुणान्वितः ॥४७॥
 नत्वा विसर्जितास्तेन, गत्वा स्थानं निजं सुनिः । विधिना विदधे तेन, पारणं सुसमाहितः ॥४८॥
 धन्यमन्यः स वत्सीयो, यथास्थानमुपाविशत् । अत्रान्तरे च धन्यापि, निरगान्मन्दिरान्तरात् ॥४९॥
 रहितं परमात्मेन, विलोक्य सुतभाजनम् । मन्ये सुक्तमनेनेति, साक्षिपत्पायसं पुनः ॥५०॥
 प्रागप्रासमिवाकण्ठ-मत्सुसः पायसं स तु । बुभुजे लौल्यतस्तुल्यं, लौल्यं हि निखिलाग्निनाम् ॥५१॥
 शुक्त्वा सङ्गमकरत्तूर्णी, वर्णवर्णीश्च तर्णक्रान् । आदाय बहिरागच्छ-तस्यैषा जीविक्रा यतः ॥५२॥
 तत्र चालोकयामास, तमेव सुनिर्भुवम् । कापोत्सर्गेण तिष्ठन्तं, निश्चलं शैलराजवत् ॥५३॥

बालभावेऽप्यतन्द्राहृदीयाह्रस्पर्णकानसौ । सद्दर्चाङ्कुरप्रायां, भूमौ नीत्वाऽमुक्ततः ॥ ५४ ॥
 आजगाम सुनेः पादान, सेवितुं पुनरेव सः । मानसस्याभुजान् पङ्क-प्रोक्षितान् कलहंसवत् ॥ ५५ ॥
 धन्योऽस्म्यस्य सुनेर्धनं, प्रापि पाददुर्गं मया । तृषितेनेव पान्थेन, मरौ सकमलं सरः ॥ ५६ ॥
 इत्थमध्यवसायोऽस्य, वधुधे सुतरां शुभः । लभ्यानुसारतो भावो, जीवानां जायते यतः ॥ ५७ ॥
 तत्रैव निश्चयभूत्सया-जीर्णं वायुनिरोधतः । प्रायोऽत्याहारतः पुंसा-मजीर्णमुपजायते ॥ ५८ ॥
 सस्मार भुनिमेवासौ, पीडितोऽपि तथा रुजा । प्रायेणासन्नमोक्षाणां, विषद्यापि शुभं मनः ॥ ५९ ॥
 स त्वं सङ्गमकश्चार्त-रौद्रध्यानविवर्द्धितः । शुभेनाध्यवसायेन, बाल एव विषय च ॥ ६० ॥
 पुरे राजगृहेऽभुष्मिन्, गोभद्रश्रेष्ठिनो गृहे । पत्न्या भद्राभिधानायाः, पुत्रत्वेनोदपद्यथाः ॥ ६१ ॥ युष्मं ॥
 सद्योका विललापेवै-र्धन्या पुत्रविद्योगतः । पत्यभावे हि नारीणां, सुतस्त्रेहो महत्तरः ॥ ६२ ॥
 कियत्स्यपि गते काले, सा श्लथीभूतपुत्रशुक् । चकारेश्वरगोहेषु, गृहकर्मर्माणि पूर्ववत् ॥ ६३ ॥
 अतीव चतुरा शुद्ध-शीला सा कर्म कुर्यती । अत्यन्तं तोषयामास, स्वाभिनीः सर्वस्वनाम् ॥ ६४ ॥
 कर्ममूल्यं ततस्तस्यै, ददुः समधिकं च साः । स्तोकस्तोकेन चैधिष्ट, कालेन कियताऽपि सा ॥ ६५ ॥
 वर्द्धमानं बभूवास्या, द्रव्यं गोक्षयणोचितम् । विन्दुना विन्दुना हन्त, श्रियते हि सरोवरः ॥ ६६ ॥
 कुण्डोऽध्वनीर्गाः समादाय, विस्त्रेन कियताऽपि हि । दुग्धदध्याज्यतक्काणि, तासां सा नगरादिषु ॥ ६७ ॥

नीत्वा विक्रीय विक्रीय, मूल्येन प्रतिवासरम् । पुण्योदयात्कर्मणाथ, बभूव बहुगोधना ॥६८॥पुग्मं॥
धन्या दधि समादाय, पुरेऽञ्जाद्य ससायथौ । निर्यानं त्वां पुरादद्वा, दध्नैव प्रत्यलम्भयत् ॥ ६९ ॥
तत्सुने शालिभद्राद्य, यया तुभ्यं ददे दधि । जज्ञे सा सान्वया धन्या, माता ते पूर्वजन्मनः ॥ ७० ॥
भयमानं निजं चित्रं, चरित्रं चरमाहता । शालिभद्रमुनिः श्रुत्वा, पूर्वां जातिं समस्मरत् ॥ ७१ ॥
प्रणम्य स्वामिनं शालिभद्रवाच्यमोऽब्रवीत् । यथात्थ त्वं जगन्नाथ, तत्तथैवेत्यसंशयम् ॥ ७२ ॥
जातिस्मरणतो यस्मा-दहमप्यात्मनो भवम् । प्राक्तनं संस्मराम्येष, अहधे भवतां वचः ॥ ७३ ॥
गत्वैकान्ते जिनेन्द्रेणा-नुज्ञातौ ताबुभावपि । तेन दध्नैव शुद्धेन, चक्रतुः पारणं सुनी ॥ ७४ ॥
ततस्तावतिसंविधनौ, श्रीजिनेन्द्रस्य सन्निधौ । आगत्यावोचतां भूयो, विनयेन विशुं सुनी ॥ ७५ ॥
यावदस्यावयोः किञ्चि-त्पःश्वासाम्भयोर्बलम् । प्रकुर्वोऽनश्नानं तावत्तवाज्ञा स्याद्यदि प्रभो ॥ ७७ ॥
सर्वज्ञोऽप्याचचक्षेऽथा-राधकत्वं विदंस्तयोः । युक्तं शुष्मादद्यां कर्तु-मेतन्मोक्षाम्भिलाषिणाम् ॥७८॥
ततोऽर्हतः समक्षं तौ, महर्षी सकलान्यपि । नत्वातिचारस्थानान्या-लोचयामासतुस्तराम् ॥ ७९ ॥
क्षमयामासतुः सर्वाव, श्रमणान् श्रमणीरपि । गतशाल्यमनोबुद्धी, निवृत्तौ पापवृत्तितः ॥ ८० ॥
वैभारपर्वतस्यैक-देशे शुद्धशिलातलम् । निर्भीकैः स्थविरैर्युक्तौ, स्वाम्यादिष्टैः स्म गच्छतः ॥ ८१ ॥
निरीक्ष्य चक्षुषा पूर्व-सुभावपि महासुनी । रजोहरणमादाय, प्रसृज्य च शिलातलम् ॥ ८२ ॥

जीविते मरणे तुल्यौ, समौ च सुखदुःखयोः । पादपोषणमं नामा-नशनं श्रयतः स्म तौ ॥८३॥युग्मं ॥
 सुषाप्रसुखलोकेन, वृता भद्रा नदागमत् । लक्ष्मीरिव जिनाधीशं, वन्दितुं सपरिच्छदा ॥ ८४ ॥
 वन्दित्वा सपरीवारा, जिनेन्द्रं सपरिच्छदम् । सुनियुगमपश्यन्ती, पप्रच्छ श्रेष्ठिनी प्रभुम् ॥ ८५ ॥
 कुत्र तौ भगवन् शालि-भद्रधन्यौ महासुनी । नायातौ हेतुना केन, भिक्षार्थं मम मन्दिरम् ॥ ८६ ॥
 वभाषे श्रीमहावीर-स्तौ गतौ ते निकेतनम् । लक्षितौ न त्वया किःतु, व्यग्रयाऽत्र समागमे ॥ ८७ ॥
 त्वत्सुनोः शालिभद्रस्य, जननी पूर्वजन्मनः । ताभ्यां दधि ददौ धन्या, चक्रतुः पारणं च तौ ॥ ८८ ॥
 साम्प्रतं तु महासत्त्वौ, गत्वा वैभारकन्दरे । द्वावपि प्रतिपेदाते-ऽनशनं सुनिसत्तमौ ॥ ८९ ॥
 तदाऽऽकर्ष्यांशु भद्रापि, श्रेष्ठिनी सखुषा ययौ । तत्रैवानशनं यत्र, प्रपेदाते तपस्विनौ ॥ ९० ॥
 अत्रान्तरे जिनाधीश-वन्दनाहितवे पुनः । आययौ श्रेणिको भूपः, क्रमो भक्तिमतां ह्ययम् ॥ ९१ ॥
 वन्दित्वा स्वामिनं सुःयो-ज्ञात्वा चामशनं नृपः । अन्वगाच्छ्रेष्ठिनीं भद्रां, वन्दनाहितवे तयोः ॥९२॥
 तत्र च श्रेष्ठिनी भद्रा, निश्चलाङ्गी शिलातले । वाचंयमावपश्यत्ता-वदमना निर्मिताविव ॥ ९३ ॥
 वन्द्यमानावपि तथा, न किञ्चिदपि जरपतः । सर्वचेष्टापरिरयागः, पादपोषणमे यतः ॥ ९४ ॥
 वीक्षमाणा तयोः कष्टं, स्मरन्ती च तयोः सुखम् । व्यञ्जयन्ती सुतलेहं, श्रेष्ठिनी सखुषापि हि ॥९५॥
 सुक्तकण्ठं ररोदोबै, रोदयन्तीव सर्वतः । वैभारद्रेः प्रतिध्वानै-गम्भीरा अपि कन्दराः ॥९६॥युग्मं ॥

दुष्कराऽप्यवसायेन, तयोरत्यन्तपीडिता । विलापनिति सा कर्तु-मारभे शोकाविह्वला ॥ १७ ॥
 गृहमप्यागतौ वत्सा, न ज्ञातौ मन्दभाग्यया । हृष्टौ मया न दृष्टयापि, युवां नैवाभिवन्दिता ॥ १८ ॥
 स्थित्वा सुरकृते रभ्ये, प्रासादे ससभूमिके । अरण्ये स्थास्यते वत्स, त्वया व्यालाकुले कथम् ॥ १९ ॥
 द्वाविशान्तूलिकासूत्रै-स्तथाऽसुभ्या यथासुखम् । सुष्यते च कथं वत्स, कर्कशेऽस्मिन् शिलान्तरे ॥ १०० ॥
 कृत्वा विलेपनं वत्स, देवानीतैर्विलेपनैः । संवेदपङ्क्तोऽयुना गात्रे, धार्यते दुःसहः कथम् ॥ १ ॥
 आकर्ण्य काकलीगीतं, त्वं श्रुत्योरसृतं स्रवत् । वत्स धूकशिबारावान्, कथमाकर्णयिष्यसि ॥ २ ॥
 आसीत्ते तादृशी भक्ति-मंयि वत्सायुना तु माम् । विलापान्कुर्वतीमित्थं, न दृष्ट्याऽप्यवलोकसे ॥ ३ ॥
 अथ चैवंविधा एव, बान्धवेतरयोरपि । भवन्ति गतसङ्गत्वा-त्साधवस्तुल्यचेतसः ॥ ४ ॥
 तथापि त्वं ममानन्दं, दृशोरुपादयिष्यसि । निजदर्शनमात्रेण, पुरेत्यासीन्मनोरथः ॥ ५ ॥
 अनेन पुनरारम्भे-णाद्गत्यागविधायिना । तं मे मनोरथं वत्स, साभयतं भङ्क्तुमुद्यतः ॥ ६ ॥
 करोषि यत्तपस्तत्र, नान्तरायं करोमि ते । कर्कशेयं शिला किन्तु, त्यक्त्वेमां तदितो भव ॥ ७ ॥
 विलापान्कुर्वतीमेव-मादिकानवलोक्य ताम् । अस्थाने खिद्यते भद्रे, किं त्वयेत्यवदन्त्युपः ॥ ८ ॥
 यस्याः सुतोऽग्रहीदीक्षां, त्यक्त्वेन्द्रश्रीसमां श्रियम् । सा त्वं पुत्रवतीष्वेकां, पताकां परमामणाः ॥ ९ ॥
 तत्त्ववेदी सुतस्तेऽसा, महासत्त्वशिरोमणिः । दिश्याय स्वाभिपादाब्जं, निःपङ्कं राजहंसवत् ॥ १० ॥

सजुस्तेऽसौ वीरशिष्याऽजुरुषं तप्यते तपः । तप्यते तु त्वया सुगधे, सुधैव स्त्रिस्वभाधतः ॥ ११ ॥
 भद्रे धन्यो कुलार्थो ते, जामातृनयाविमौ । आराध्यते यकाभ्यां तू-स्मार्थं प्रतिपस्तिनः ॥ १२ ॥
 तथा पुरप्रवेशेऽप्या-तिसध्या वर्ततेऽधुना । तद्गम्यते समुत्तिष्ठ, नगरे निजवेश्मनि ॥ १३ ॥
 इत्यादि मधुरालापैः, श्रेणिकः शुशिवीपतिः । सशोकां श्रेष्ठिनीं भद्रां, सवधूकामवृषुधत् ॥ १४ ॥
 अभिवन्द्य ततो भद्रा, वाचंयमशिरोगणी । रुदितक्षीणकण्ठाऽगा-द्विमनस्का निजं गृहम् ॥ १५ ॥
 भंभसासरोऽपि तौ साधु, वन्दित्वा सपरिच्छदः । अर्हैरुक्तिपवित्रात्मा, प्रविवेश निजं गृहम् ॥ १६ ॥
 तौ पुनः सम्यगाराध्या-नशानं सुसमाहितौ । धन्यश्च शालिभद्रश्च, मुनी पञ्चत्वमापतुः ॥ १७ ॥
 अपवुध्यानयोः फाल-गमनं स्थविरास्ततः । निर्वाणप्रत्वयं चक्रुः, कायोत्सर्गमभीरवः ॥ १८ ॥
 पादमूले जिनेन्द्रस्य, ते समेल्य प्रणम्य च । निवद्वाञ्छलयो नम्र-सूदर्शन इदमुचिरे ॥ १९ ॥
 भगवन् भवतां शिष्यौ, तौ प्रकुर्येव भद्रकौ । आराध्यानशानं संन्यकीर्तिशेषत्वमापताम् ॥ २० ॥
 अयेन्द्रभृतिर्भगवान्, प्रथमो गणशुद्धरः । निररूपपराभूता-नुस्तरस्वर्गनिर्जरः ॥ २१ ॥
 समवतुरखं संस्था-नमुस्समं धारयंश्चतुर्ज्ञानी । वज्रयंभनाराचा-भिधानसंहननवलशाली ॥ २२ ॥
 श्रीपृथ्वीवसुभृत्पद्म-जन्मा सप्तकरोच्छ्रयः । चारुचामीकरच्छायाः, स्वर्णाद्रिरिव : जक्रमः ॥ २३ ॥

अभ्युत्थायाभिभवन्द्योषै-रहंतोऽहृद्विजलरुहम् । गोत्रेण गौतमः श्रीमात्, योजिताञ्जलिस्मण्डः ॥ २४ ॥
 समस्तश्रुतपाथोधि-पारदश्वा विदन्धि । विनीतविनयोऽप्राक्षी-जिनेन्द्रमविदन्निव पञ्चभिः कुलकम् ॥ २५ ॥
 विनेयो भवतां शालि-भद्र धन्यौ जगत्यते । चमत्कारकरीं त्यक्त्वा सत्पदं व्रतमाश्रितौ
 षष्ठाष्टमादिकं भद्र-महाभद्रादिकं तथा । तप्येते स्मनिराशंसं, तपोऽप्यत्यन्तदुष्करम् ॥ २७ ॥
 अभीत्यैकादशाङ्गानि, गीतार्थौ तु बभूवतुः । निष्कलङ्कं निरुद्धिभौ, पालयामासतुर्व्रतम् ॥ २८ ॥
 पादपोषणमं नाम, पर्यन्तेऽनशनं श्रितौ । प्रकृत्या भद्रकौ शील-कलितौ विनयान्वितौ ॥ २९ ॥
 शुभेनाध्यवसायेन, पूरयित्वापुरात्मनः । उत्पेदाते जगन्नाथ, क्व कदा सेत्स्यतश्च तौ ॥ ३० ॥
 ततः श्रीमान्महावीरः, प्राष्टुडम्भोधरध्वनिः । निजगादेन्द्रभूते मे, शिष्यौ मुनिगुणान्वितौ ॥ ३१ ॥
 उपरिष्ठात्सहस्रांशु-पीयूषांशुविमानयोः । ऊर्ध्वं मेरुगिरेरुर्ध्वं, कल्पद्वादशाकादपि ॥ ३२ ॥
 त्रैवेयकसुरावासा-नतिक्रम्य नव क्रमात् । विष्कम्भायामतो लक्ष-योजनप्रमितेऽभितः ॥ ३३ ॥
 हृत्से सर्वाभिसिद्धाण्ये-ऽजघन्योत्कृष्टजीविते । एकद्वारे विमानेऽस्मि-शतुत्तरसुखासिके ॥ ३४ ॥
 अहमिन्द्रौ प्रयत्निशरसागरप्रमितायुषौ । विदशौ समजायेतां, रत्निमानसिताङ्गकौ ॥ ३४ ॥

१ बद्धसुष्टिः हस्तो रत्निः, तत्प्रमाणं सित षोडशल मङ्गं ययोस्तौ

प्रशस्तिः

। श्रीमद्गुर्जरभूमिभूषणमणौ श्रीपत्तने पत्तने, श्रीमदुर्लभराजराजपुरतो यश्चैत्यवासि द्विपात् । निलोढ्यागम-
हेतुयुक्तिनखरैर्वासं गृहस्थालये, साधुनां समतिष्ठपन्मुनिमुगाधीशोऽपभुज्यः परैः ॥ १ ॥

सूरिः स चान्द्रकुलमानसराजहंसः, श्रीमज्जिनेश्वर इति प्रथितः पृथिव्याम् ।

जज्ञे लसत्वरणरागशुद्धिशुद्ध-पक्षत्रयः शुभगतिं सुतरां दधानः ॥ २ ॥

तच्छिष्यो जिनचन्द्रसूरिरमृतज्योतिर्नवीनोऽभव-त्पद्मोद्भासनभृत् कलङ्कविकलो दोषोदयध्वंसनः

सुस्थैर्यो जडिभापहारचतुरः सधकमोदावहो, दूरीभूततमोदृतिर्नकुटिलो न व्योमसंस्थानकृत् ॥ ३ ॥

अन्योऽपि शिष्यतिलकोऽभयदेवसूरिः, श्रीमज्जिनेश्वरशुरोः श्रुतकेतुरासीत् ।

पञ्चाशकाष्टकनवाङ्गामनोद्गीटीका-कारः सुचारुधिषणः सुमनः प्रपूज्यः ॥ ४ ॥

आकार्यभयदेवसूरिसुरोः सिद्धान्ततत्त्वाभृतं, येनाज्ञापि न संगतो जिनगृहे वासो यतीनामिति ।

तं त्यक्त्वा गृहमेधिगोहवसतिर्निर्दूषणा शिश्रिये, सूरिः श्रीजिनवल्लभोऽभवदसौ विख्यातकीर्तिस्ततः ॥ ५ ॥

१ 'नामान्तं चक्र' इति प्रत्नन्तरम्. २ चरणं चारित्र्यं, पादश्च.

आयुः सुखेन परिपूर्य समग्रमस्माच्च्युत्या विदेहविजये सुकृत्ते समृद्धे ।

जन्माऽऽप्य सर्वाविरतिं प्रतिपात्य सम्य-गासाद्य केवलमलं शिवमाप्स्यतस्तौ ॥ ३६ ॥

ज्ञातैवं निर्निदानव्रतिवितरणतः सध्वमत्कारकारि-श्रीसम्प्राप्तिं नरत्वेऽनुपमसुररमा सङ्गमं स्वर्गलोकै ।

सर्वोपाधिप्रसुक्तातुलमसुखं वेभ्यगोभद्रसन्वोः, पात्रेभ्यो दत्त दानं नतु सकलशिवान्याप्युमिष्ठानि वक्षेत् ॥ ३७ ॥

नभ्यं पूज्यमनेकानिर्मलयशःशीलं सुरेन्द्रस्तुतं, सदर्पाद्गुणदं जिनं कलरवं दुःकृच्छभङ्गपदम् ।

मिबं भंज्यतमस्तमित्खलवने शान्तं सुपाणि शुवं, वन्देऽमानमहिंसकं श्रमिगादानङ्कञ्चिदं सुस्तवम् ॥ ३८ ॥

इति श्रीधन्यशालिभद्रमहर्षिचरिते शालिभद्रपूर्वजन्मभणनादिधन्यशालिभद्रसर्वाथसिद्धिगमनमहा-

विदेहविजयभाविस्तुक्तिप्राप्तिकफलप्रतिपादनपर्यन्तव्यावर्णनो नाम षष्ठः परिच्छेदः । समाप्तं

चिदं धन्यशालिभद्रमुनिपुङ्गवयोश्चरित्रमिति ॥ अनुष्टुभ्यां १४६० ॥

१ निवानरहितमुनिदानत.. २ मोक्षसुखम्. ३ भव्यलोका ज्ञानरूपान्धकारदलने मित्रं सूर्यसमानम्

भारवांस्ततः समुदगाजिनदचस्सरि-भंग्यारविन्दचयबोधविधानदक्षः ।

गावः स्फुरन्ति विधिमार्गविकासनैक-तानास्तमोविदलनप्रवणा यदीयाः ॥६॥

पाल्ये श्रीजिनदचस्सरिविश्रुभिर्ये दीक्षिताः शिक्षिता, दत्त्वाचार्यपदं स्वयं निजपदे नैरेव संस्थापिताः ।

ते श्रीमज्जिनचन्द्रसरिशुरवोऽपूर्वन्दुविभ्योपमा, न प्रस्ता तमसा कलङ्कविकलाः क्षोणो बभूवुस्ततः ॥ ७ ॥

यैर्वादीन्द्रकरीन्द्रदर्पदलने सिंहेरिव स्फूर्जितं, मोहध्वान्तविनाशने सुवि सदा स्र्यौरिवोऽर्जुन्मिमतम् ।

भन्यप्राणिसमूहकैरववने चन्द्रैरिवेदोद्गतं । ते श्रीमज्जिनपत्यभिष्यगुरवोऽभूवन् यतीशोचमाः ॥ ८ ॥

तेषु स्वर्गाधिरुडेणवहह बहुशुणस्तद्धिनेयावतंसः, साधुवीरप्रभाव्यः सकलगणधुराधुर्यवर्गोज्जितश्रीः

धाचार्यैः सर्वदेवैर्विहितशुरपदोऽधिष्ठितस्तन्महिम्ना, नामानं लम्बितः श्रीवसतिनिवसतिस्थापनाच्चुश्चरैः ॥ ९ ॥

श्रीचन्द्रगच्छमभिनन्दति श्नास्ति पान्ति, तीर्थं प्रभावयति सम्प्रति जैनचन्द्रम् ।

यः श्रीजिनेश्वर इवाप्रतिमैर्वचोभि-र्वचैरिव विश्रुवनं णुति प्रसीतः ॥ १० ॥

नदाज्ञया सदशुणसर्वैवा-चार्यैः समं जैसलमेरुदुर्गो । स्थितो निरैषां स्वपरोपकारहेतोः समाधिं मनसोऽभिलष्यन् ॥११॥

शार वसु रविसङ्घे (१२८५) वैक्रमे वत्सरेऽस्मिन्, षट्ति तपसि मासे शुक्लपक्षे दशम्यांम् ।

जिनपतिशुक्रशिष्यः पूर्णभद्राभिधानो गणिरकून चरित्रं धन्यगोभद्रस्तन्वोः ॥ १२ ॥

चरितमिदमखिलनिर्मल-विद्याकूपारपरदृशवानः । वाचकमुख्याः सूरप्रभाभिधाः शोभयाञ्चक्रुः ॥१३॥

धन्यसाशुमुनिशालिभद्रयोः, प्रीतिकारि चरितं विधापयत् । पुण्यमत्र समुपाजितं मथा, स्यात्ततो जगदिदं सुखारण्यदम् ॥
गगनसरसि यावन्निर्मले प्रारदेन्दुः, कलयति कलहंसस्फारलीलातिरेकम् ।
जगति जयति (तु) तावत्पथ्यमानं सुधीभिः, सुचरितसि इमु वैर्धन्यगोभद्रसन्धोः ॥ १५ ॥

(१४९०)

। इति ग्रन्थकारप्रशस्तिः ।

॥ इति श्रीधन्यशालिभद्रचरितं समाप्तम् ॥

॥ इति श्रीधन्यशालिभद्रचरित्रं समाप्तम् ॥

